

د افغانستان جمهوریت
د عدلي وزارت

رسمي جریده

قانون اصول محاکمات مدنی

شماره دهم - ۳۱ - اسد ۱۳۶۹
نمبر مسلسل - ۷۲۲

د افغانستان جمهوريت

د جمهور رئيس فرمان

گڼه: 1341

نېټه: ۱۹/۹/۱۳۶۸

د افغانستان جمهوريت د مدني

محاکماتو د اصولو د قانون توشېح

فرمان رئيس جمهور

جمهوري افغانستان

شماره: 1341

تاريخ: 1368/9/19

توشېح قانون اصول محاکمات مدني

جمهوري افغانستان

مطابق بحکم فقرۀ دوم مادۀ هفتاد و پنجم قانون اساسي ج.ا. قانون اصول محاکمات مدني ج.ا. بداخل پنجد و شش ماده که بر اساس صلاحيت هاي تفويض شده در فرمان شماره (1489) مؤرخ 1367/11/30 در مورد اعلام حالت اضطرار طی مصوبۀ شماره (180) مؤرخ 1368/5/5 شوراي وزيران به تصويب رسيده توشيح مي دارم.

اين فرمان همراه با مصوبۀ شوراي وزيران و قانون اصول محاکمات مدني جمهوري افغانستان جهت نشر در جريدۀ رسمي بوزارت عدليه گسيل گردد.

نجيب الله

رئيس جمهور افغانستان

د افغانستان جمهوريت د اساسي قانون د پنځه اوياسمي مادې د دوه يمي فقرې د حکم سره سم د افغانستان جمهوريت د مدني محاکماتو د اصولو قانون چې د اضطرار د حالت د اعلام په هکله د 1367/11/30 نېټې په (1489) گڼه فرمان کې د ورسپارل شويو دندو پر اساس د وزيرانو د شورا د 1368/5/5 نېټې د (180) گڼه مصوبې په ترڅ کې د پنځه سوه شپږو مادو په لرلو سره تصويب شوی دی توشېح کوم.

دا فرمان د وزيرانو د شورا د مصوبې او د افغانستان جمهوريت د مدني محاکماتو د اصولو د قانون سره يو ځای په رسمي جريده کې د خپريدو لپاره عدليې وزارت ته دی واستول شی.

نجيب الله

د افغانستان جمهور رئيس

مصبوۀ شوراي وزيران جمهوري
افغانستان شهر کابل

د افغانستان جمهوريت د وزيرانو
شورا مصوبه د کابل ښار

شماره: 180
تاريخ: 1368/5/5

گڼه: 180
نېټه: 1368/5/5

در مورد قانون اصول محاکمات
مدني جمهوري افغانستان شوراي
وزيران جمهوري افغانستان بر اساس
صلاحيت هاي تفويض شده در فرمان
شماره (1489) 1367/11/30 رئيس
جمهور در مورد اعلام حالت اضطرار
تصويب مي نمايد:

د افغانستان جمهوريت د مدني
محاکماتو د اصولو د قانون په هکله د
افغانستان جمهوريت د وزيرانو شورا د
اضطرار حالت د اعلام په باب د
جمهور رئيس د 1367/11/30 نېټي په
(1489) گڼه فرمان کي د راسپارل
شويو واکونو پر اساس تصويبوي:

1- قانون اصول محاکمات مدني
جمهوري افغانستان بداخل (506)
ماده منظور است.

1- د افغانستان جمهوريت د مدني
محاکماتو د اصولو قانون په (506)
مادو کي منظور دي.

2- مصوبۀ شوراي وزيران جهت
توشيح به مقام رياست
جمهوري ارايه گردد.

2- د وزيرانو د شورا مصوبه دي
د توشيح له پاره د جمهوري رياست
مقام ته وړاندې شي.

سلطانعلي کښتمند
رئيس کميته اجرائيه شوراي
وزيران

سلطانعلي کښتمند
د وزيرانو شورا د اجرائيه کميته
رئيس

فهرست مندرجات
قانون اصول محاکمات مدنی جمهوری افغانستان

عنوان	صفحه
باب اول	1
فصل اول: احکام عمومی	1
فصل دوم: دعوی	4
باب دوم:	6
فصل اول: استدعا	6
فصل دوم: مبادی دعوی	8
فصل سوم: جریان رسیدگی قضایای مدنی در محاکم	16
فصل چهارم: اجتناب و رد قاضی	22
فصل پنجم: صلاحیت رسیدگی در قضایای مدنی	27
فصل ششم: اجراآت مربوط به قضایای خانواده	33
فصل هفتم: رسیده گی به قضایای حقوق عامه	39
فصل هشتم: اطلاع، جلب، احضار	41
فصل نهم: احکام غیابی	47
فصل دهم: استفا ده از اهل خبره و مطلع در قضایای مدنی	54
فصل یازدهم: تنظیم اجراآت مقدماتی در قضایای مدنی	59
فصل دوازدهم: جریان محاکمه و حضور اشخاص شامل قضیه	63
فصل سیزدهم: فیصله و حکم محکمه	77
فصل چهاردهم: قرار محکمه	84
فصل پانزدهم: اسباب حکم (وسایل ثبوت)	85

صفحه	عنوان
111	باب سوم.....
111	اجراآت در محاكم فوقاني.....
111	فصل اول: شكاييت و اعتراض بر فيصله هاي محاكم تحتاني.....
114	فصل دوم: صورت تقديم شكاييت يا اعتراض.....
118	فصل سوم: اجراآت مقدماتي محكمه فوقاني.....
121	فصل چهارم: تدوير جلسه قضائي غرض رسيده گي به شكاييت و اعتراض.....
127	فصل پنجم: صدور قرار محكمه فوقاني مبني بر عدم صحت فيصله و نقض آن.....
130	فصل ششم: تقديم شكاييت و اعتراض بر قرار محكمه تحتاني.....
	فصل هفتم: صلاحيت هاي محاكم فوقاني در رسيد گي بر شكايات عليه
131	احكام صادره محكمه تحتاني.....
138	باب چهارم.....
138	اجراآت در ديوان قضايای مدني و حقوق عامه ستره محكمه.....
139	فصل اول: رسيد گي ابتدایي قضایا.....
140	فصل دوم: شرايط فرجام خواهي و اجراآت مربوط به آن.....
143	فصل سوم: رسيده گي در مرحله نهايي.....
145	فصل چهارم: رسيد گي به احكام نهايي محاكم تحتاني از نظر قانونيت.....
155	باب پنجم.....
155	تجديد نظر بر فيصله ها و قرار هاي نهايي در قضايای مدني و حقوق عامه.....
155	فصل اول: تجديد نظر.....
156	فصل دوم: اجراآت مربوط به تجديد نظر.....
158	باب ششم.....
158	احكام متفرقه.....

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قانون اصول محاکمات مدنی
جمهوری افغانستان

باب اول

فصل اول
احکام عمومی

د افغانستان د جمهوریت د مدنی
محاکماتو د اصولو قانون

لومړی باب

لومړی فصل
عمومی حکمونه

ماده اول:

این قانون بتأسی از حکم
ماده (108) قانون اساسی جمهوری
افغانستان بمنظور تنظیم امور
مربوط به قضاوت و طرز رسیدگی
قضایای مدنی در محاکم
جمهوری افغانستان وضع
گردیده است.

ماده دوم:

اهداف اساسی این قانون قرار ذیل
است:

1- رعایت تساوی حقوق
اتباع و تطبیق احکام قوانین
جمهوری افغانستان در
قضایای مدنی.

2- تنظیم رویه عادلانه در جلسات
قضائی.

لومړی ماده:

دا قانون د افغانستان جمهوریت د
اساسی قانون د یوسلو اتمی مادې د
حکم پر بنسټ د افغانستان جمهوریت
په محکمو کې د مدنی قضیو د
قضاوت او د خپللو د څرنگوالي د
اړوندو چارو د تنظیم په خاطر وضع
شوی دی.

دوهمه ماده:

د دغه قانون بنسټیز هدفونه
دا دي:

1- د اتباعو د حقوقو برابري په پام کې
نیول او په مدنی قضیو کې د
افغانستان جمهوریت د قوانینو د
حکمونو تطبیقول.

2- په قضائی غونډو کې د عادلانه
چلند تنظیمول.

3- د دعوی د دواړو خواوو، شاهدانو او اهل خبری د حقوقو او وجیبو حدود ټاکل.
3- تعیین حدود حقوق و وجایب طرفین دعوی، شهود و اهل خبره.

4- د شهادت او د قانونی سندونو، قاطعه قرینو، مستنبطه قرینو او د حکم د سببونو د ارزیابی د کړنلاری تنظیمول.
4- تنظیم طرز العمل شهادت و ارزیابی اسناد قانونی، قرائن قاطعه، قرائن مستنبطه و اسباب حکم.

5- د استیناف غوښتنی، فرجام غوښتنی او د محکمو پرورو ستنبیو پریکړو او قرارونو باندی د بیا کتنی د اړوندو چارو تنظیمول.
5- تنظیم امور مربوط به استیناف خواهی، فرجام خواهی و تجدید نظر به فیصله ها و قرار های نهائی محاکم.

6- د مدنی دعوو د خپرلو چټکوالی.
6- تسريع رسیدگی دعاوی مدنی.

درېیمه ماده:

د مدنی دعوو خپرل د افغانستان جمهوریت د محکمو له واک څخه دی.
ماده سوم:
رسیدگی به دعاوی مدنی از صلاحیت محاکم جمهوری افغانستان است.

څلورمه ماده:

پدغه قانون کې لاندنی اصطلاحات لاندنی معناوی لری:
ماده چهارم:
اصطلاحات آتی در این قانون معانی ذیل را دارد:

1- قاضی: هغه څوک دی چې حکم کوی.
1- قاضی: شخصی است که حکم میکند.

2- محکوم له: هغه څوک دی چې د هغه په گټه حکم شوی وی.
2- محکوم له: شخصی است که به نفع او حکم شده باشد.

3- محکوم علیه: هغه څوک دی چې پر خلاف یی حکم شوی وی.
3- محکوم علیه: شخصی است که به ضرر او حکم شده باشد.

- 4- محکوم به: هغه شی چې د حکم موضوع وی.
- 4- محکوم به: آنچه که موضوع حکم قرار گرفته باشد.
- 5- د حکم طریقه: د قرار او پریکړې د صادرولو څرنگوالی او ډول دی.
- 5- طریق حکم: طرز و روش اصدار قرار و فیصله است.
- 6- قضاء: هغه حکم دی چې په ځانګړو الفاظو او کلمو سره په غوڅ او جزم ډول د قاضی په واسطه صادرېږي.
- 6- قضاء: حکمی است که توسط قاضی به الفاظ و کلمات مخصوص بصورت قطع و جزم صادر میشود.
- 7- حکم: د قاضی قضاوت دی او په داسی الفاظو سره صادرېږي چې حکم می وکړي ته. د په موضوع ملزم یی او خپل حکم یی د مدعی بها په مستردولو او یا تسلیمولو په ډاګه کوی. او یا می حکم وکړي چې په مدعی بها کې مدعی علیه ته مه مزاحم کیږه.
- 7- حکم: قضاوت قاضی است به اینگونه الفاظ صادر میشود که حکم نمودم تو در موضوع ملزم می باشی و حکم خود را به رد و یا سپردن مدعی بها تصریح نماید و یا حکم کردم که در مدعی بها به مدعی علیه مزاحم مباش.
- 8- د الزام قضا: د مدعی بها پر ثبوت باندی حکم دی.
- 8- قضای الزام حکم بر ثبوت مدعی بها است.
- 9- د بالترک قضا: پر نه اثبات باندی حکم دی.
- 9- قضای بالترک: حکم بر عدم اثبات است.
- 10- استیناف غوښتنه: هغه ده چې محکوم علیه د ښاری، ناحیوی ولسوالی یا د علاقہ داری د محکمې پر صادر شوی حکم باندی قناعت ونه کړي او خپل شکایت او اعتراض د ولایت محکمې او یا د لویې ولسوالۍ محکمې ته وړاندی کړي.
- 10- استیناف خواهی: آن است که محکوم علیه به حکم صادره محکمه شهری، ناحیوی، ولسوالی یا علاقه داری قناعت ننموده شکایت و اعتراض خود را به محکمه ولایت و یا محکمه لوی ولسوالی تقدیم نماید.

11- فرجام غوښتنه: هغه ده چې محکوم عليه د ولايت د محکمی يا د لویی ولسوالی د محکمی پر صادر شوی حکم باندی قناعت ونه کړی او خپل شکایت یا اعتراض دستری محکمی اړوند دیوان ته وړاندی کړی.

12- اهل خبره: اشخاص مسلکی است که در رشته های خاص دارای تخصص، معلومات یا تجربه کافی باشند.

فصل دوم دعوی

ماده پنجم:
دعوی خواستن حق است از غیر در پیشگاه محکمه.

ماده ششم:
شخصیکه حق را میخواهد مدعی و شخصی که حق از او خواسته میشود مدعی علیه است.

ماده هفتم:
طرفن دعوی مطابق احکام قانون دارای اهلیت قانونی باشند.

در صورت نقصان یا فقدان اهلیت قانونی و غیابت احکام ولایت،

11- فرجام غوښتنه: هغه ده چې محکوم عليه د ولايت د محکمی يا د لویی ولسوالی د محکمی پر صادر شوی حکم باندی قناعت ونه کړی او خپل شکایت یا اعتراض دستری محکمی اړوند دیوان ته وړاندی کړی.

12- اهل خبره: هغه مسلکی کسان دی چې په ځانگړو څانگو کې د تخصص، معلوماتو یا د کافی تجربی لرونکی وی.

دوهم فصل دعوی

پنځمه ماده:
دعوی د محکمی، په وړاندی له پردی څخه د حق غوښتنه ده.

شپږمه ماده:
څوک چې حق غواړی مدعی او هغه څوک چې حق ور څخه غوښتل کیږی مدعی علیه دی.

اوومه ماده:
د دعوی دواړو خواوی د قانون د حکمونو سره سم له قانونی اهلیت څخه دی برخمن وی.

د قانونی اهلیت د نقصان یا نشتوالی او غیابت په صورت کې د ولایت،

وصايت و قيموميت قابل
تطبيق است.

ماده هشتم:

مدعی بهای شوی خواسته شده
و شامل حقوقی است که قوانین
جمهوری افغانستان آنرا پیش
بینی و موضوع دعوی قرار
گرفته بتواند.

ماده نهم:

(1) نماینده قانونی دولت در قضایای
مدنی که حقوق و وجایب نفع
و ضرر کلی یا قسمی دولت مطرح
باشد بحیث مدعی یا مدعی
علیه قرار میگیرد.

(2) نماینده دولت بمنظور حکم
مندرج فقره اول این ماده اداره
قضایای دولت میباشد.

ماده دهم:

در قضایای که اهالی قریه
بصورت مشترک ذینفع باشند
حضور بعضی آنها بحیث
مدعی یا مدعی علیه در محکمه
کفایت میکند مانند چراگاه،
راه عام و امثال آن.

ماده یازدهم:

(1) دعاوی که در جهت نفع و ضرر

وصايت او قيموميت حكمونه د
تطبيق وړ دی.

اتمه ماده:

مدعی بها غوښتل شوی شوی دی او په
هغو حقوقو کې شامل دی چې د
افغانستان جمهوریت قوانین یی
اټکل کړی دی او د دعوی موضوع
کېدای شی.

نهمه ماده:

(1) په هغو مدنی قضیو کې چې د
دولت حقوق او وجیبی، کلی یا قسمی
گټی یا تاوان مطرح وی د دولت
قانونی استازی د مدعی یا مدعی
علیه په توګه ځای نیسی.

(2) د دغی مادی د لومړۍ فقری د
مندرج حکم په منظور د دولت استازی
د دولت د قضایاوو اداره ده.

لسمه ماده:

په هغو قضیو کې چې د کلی
اوسیدونکی په ګډ ډول د گټی
خاوندوی په محکمه کې د مدعی یا
مدعی علیه په توګه د هغوی د ځینو
کسانو حاضریدل کافی دی لکه
څړځای، عامه لار او ورته نور.

یوولسمه ماده:

(1) هغه دعوی چې د مړی د گټی او

متوفی ویا متروکه صورت
میگیرد و حضوریکی از ورثه بحیث
مدعی یا مدعی علیه برای
رسیدگی در محکمه کافی است.

(۲) دردعوی متروکه عینی، وارثیکه
متروکه درحیازت اقرار دارد
بحیث خصم شناخته میشود.

باب دوم فصل اول استدعا

ماده دوازدهم:

(۱) استدعای حق مدنی توسط
عریضه رسمی مطالبه میشود.

(۲) عریضه حقوقی مستقیماً به
محاكم یا از طریق شعبات حقوق
به محاکم تقدیم و مورد
رسیدگی قرار میگیرد.

ماده سیزدهم:

عریضه حقوقی حاوی مطلب ذیل
میباشد:

۱- اسم، ولد، محل سکونت اصلی
و فعلی، پیشه، نمره تذکره مدعی
و مدعی علیه.

۲- تعیین اندازه مدعی بها و خلص
مقصد دعوی.

تاوان او یا متروکی په اړوند صورت
نیسی محکمی ته د خبرلو له پاره د
مدعی یا مدعی علیه په توگه د ورثي
د یو تن حاضریدل کافی دی.

(۲) د عینی متروکی په دعوی کی،
هغه ورثه چې متروکه په حیازت کې
یی ده د خصم په توگه گڼل کېږي.

دوهم باب لومړی فصل استدعا

دولسمه ماده:

(۱) د مدنی حق استدعا د رسمی
عریضی په واسطه غوښتل کېږي.

(۲) حقوقی عریضی محکموته په
مستقیم ډول یا د حقوقو د څانگو له
لیاری محکموته وړاندی کېږي او تر
خبرلولاندی نیول کېږي.

دیارسلمه ماده:

حقوقی عریضه د لاندنیو مطالبو
لرونکی ده:

۱- د مدعی او مدعی علیه نوم د پلار
نوم، اصلی او اوسنی استوگنځی،
دنده، د تذکری نمبر.

۲- د مدعی بها د اندازی ټاکل او د
دعوی لنډ مطلب.

3- بيان جنس، نوع، قيمت مدعي با درصورتیکه منقول باشد. در صورتیکه مدعي بها عقار باشد ذکر موقعيت، نوعيت ومساحت آن نيز حتمي است.

4- امضاء يا نشان انگشت عارض. درصورتیکه عارض وکیل، وصي يا قيم باشد ذکر نمرة وتاريخ سند وکالت، وصايت و قيموميت با شهرت مکمله آن ضرور است.

5- تاريخ ايجاد حق وتاريخ تقديم عريضه.

ماده چهاردهم:

درصورتیکه مدعي بها مشترک ومدعي متعدد باشد استدعا توسط عريضه واحد صورت ميگيرد.

ماده پانزدهم:

درصورت وحدت سبب دعوي درمدعي بها وتعدد مدعي عليه استدعا توسط عريضه واحد صورت ميگيرد.

ماده شانزدهم:

(1) عريضه ايکه به محکمه ذيصلاح تقديم ميگردد محکمه بعد از احضار معروض عليه آنرا بررسي

3- د مدعي بها د جنس، ډول او بيه بيانول په هغه صورت کې چې منقول وي. په هغه صورت کې چې مدعا بها عقاروی د هغی د بيی ډول او ساحی بيانول هم حتمی دی.

4- د عارض لاسليک يا د گوتی نښه، په هغه صورت کې چې عارض وکیل، وصي يا قيم وی د وکالت، وصايت او قيموميت د سند د نمری او نېټی د ده د بشپړی پيژندنی په يادولو سره هرو مرو ده.

5- د حق د رامنځته کيدو نېټه او د عريضی وړاندی کولو نېټه.

څوارلسمه ماده:

په هغه صورت کې چې مدعا بها مشترک او مدعي متعددوی استدعا د يوی عريضی په واسطه صورت نیسی.

پنځلسمه ماده:

په مدعا بها کې د دعوی د سبب د يووالی او د مدعي عليه د تعدد په صورت کې استدعا د يوی عريضی په واسطه صورت نیسی.

شپاړسمه ماده:

(1) هغه عريضه چې واکمنی محکمی ته وړاندی کیږی محکمه یی د معروض عليه د حاضريدو نه وروسته

نموده در صورت قناعت معروض عليه
قرار قضائي صادر و جهت اجرا به
اداره حقوق ارجاع مي‌دارد.

خبري د معروض عليه د قناعت په
صورت کې قضائي قرار صادروي او د
اجرا له پاره د حقوقو اداري ته يي
استوي.

(2) در صورت انكار معروض عليه
محكمه مطابق به احكام قانون
رسيدگي مينمايد.

(2) د معروض عليه د انكار په صورت
كې محكمه د قانون د حكمونو سره سم
رسيدگي كوي.

ماده هفدهم:

عريضه ايكه به اداره حقوق تقديم
ميگردد در صورت عدم قناعت
مدعي عليه يا طرفين محول
محكمه ميشود.

اوه لسمه ماده:

هغه عريضه چې د حقوقو اداري ته
وراندي كيږي د مدعي عليه يا د
دواړو خواوو د نه قناعت په صورت کې
محكمي ته سپارل كيږي.

فصل دوم

مبادي دعوي

دوهم فصل

د دعوي مبادي

ماده هجدهم:

تحريرات محكمه ذيصلاح
عرايض وارده را تسليم و بعد از
ملاحظه رئيس محكمه به دفتر
مربوط ثبت مينمايد.

اتلسمه ماده:

د واكمني محكمي د تحريراتو څانگه
را رسيدلي عريضې اخلي او د
محكمي د رئيس له كتلو نه وروسته
اپړوند دفتر كې يي ثبتوي.

ماده نهمه:

در صورتيكه محكمه در رسيدگي به
قضيه خود را ذيصلاح تشخيص
نماید قرار رد آنرا صادر ميكند.

نولسمه ماده:

په هغه صورت کې چې محكمه په
قضيه کې ځان واكمن ونه بولي د هغې
دردولو قرار صادروي.

ماده بيستم:

در قضيه ايكه اعتراضات

شلمه ماده:

په هغه قضيه کې چې لومړني

اعتراضونه صورت ونيسي محكمه
دغه اعتراضات په هغه قضائي غونډه
كې چې د محكمې له خوا ټاكل كيږي
خپرل كيږي او قضائي تصميم پري
نيول كيږي.

ابتدائي صورت گيرد محكمه
اعتراضات را درجلسه قضائي كه
از طرف محكمه تعيين ميگردد
رسيدگي و تصميم قضائي
اتخاذ ميگردد.

يو ويشتمه ماده:

لومړني اعتراضونه په لاندې ډول دي:

ماده بيست ویکم:

اعتراضات ابتدائي قرار ذيل است:

1- د محكمې له خوا د قضیې د خپرلو
د واک نشتوالی.

1- عدم صلاحیت رسیدگی قضیه
از طرف محكمه.

2- د مدعي او مدعي عليه د واک او
اهليت نشتوالی.

2- فقدان صلاحیت واهليت مدعی
ومدعی علیه.

3- پر مدعي عليه باندې په
عريضه كې د ليكل شوي ادعا نه
متوجه كيدل.

3- متوجه نبودن ادعای
مندرج عريضه برمدعی
عليه.

4- د عارض او معروض په منځ كې د
مخکيني قضائي حکم صادريدل.

4- صدور حکم قضائي قبلې
درموضوع بين عارض ومعرض.

5- په غير منقوله مدعا بها كې د
مثبته سندونو پر بنسټ د مدعي عليه
د ذوا ليدې نشتوالی.

5- عدم ذواليدی مدعی علیه متکی
براسناد مثبتة درمدعی بهای غیر
منقول.

6- له هغی دعوی سره چې په بله
محكمه كې دایره ده د قضیې ارتباط.

6- ارتباط قضیه با دعوی ایكه در
محكمه دیگر دایراست.

7- په بله محكمه كې د عريضی د
مندرجی قضیې د ايريدل.

7- دایر بودن قضیه مندرج
درعريضه درمحكمه دیگر.

8- تحت مرور زمان بودن قضيه
مورد دعوى.

8- تر مرور زمان لاندی د دعوى کړای
شوى قضیې راتلل.

دوه ويشتمه ماده:

د دغه قانون د يوويشتمې مادې په
مندرجو موردونو کې قضائى هيات د
دواړو خواوو په حضور کې موضوع
خپرې قضائى قرار صادروي او دواړو
خواوو ته اوروى.

ماده بيست و دويم:

هيات قضائى درمورد مندرج ماده
(21) اين قانون بحضور طرفين
موضوع را رسيدگى نموده
قرار قضائى صادر وبه طرفين
ابلاغ ميدارد.

در ويشتمه ماده:

هغه خوا چې د دغه قانون د (22) مادې
پرليکل شوى قضائى قرار باندې
قناعت ونه لري کولای شى د شلو ورځو
د مودې په ترڅ کې حاکمى محکمى يا
پورتنى محکمى ته خپل اعتراض
وپراندې کړى په دغه حالت کې حاکمه
محکمه مکلفه ده معترض ته د نېټې
په قيد کولو سره رسيد ورکړى او
اعتراض يې په اړوند دفتر کې له
ثبتولو نه وروسته پورتنى محکمى ته
وسپارى.

ماده بيست و سوم:

طرفيکه به قرار قضائى مندرج
ماده (22) اين قانون قناعت نداشته
باشد ميتواند طى مدت
بيست روز اعتراض خود رابه
محکمه حاکمه يا محکمه
فوقانى تقديم نمايد درين حالت
محکمه حاکمه مکلف است به
معترض به قيد تاريخ رسيد
داده و اعتراض را بعد از ثبت در
دفتر مربوط به محکمه فوقانى
احاله نمايد.

خلير ويشتمه ماده:

د معقول عذر نه پرته د صورت دعوى
او د دعوى د خواب د وپراندې کولو
موده له پنځلسو ورځو نه نه شى
زياتېداى.

ماده بيست و چهارم:

ميعاد تقديم صورت دعوى و
جواب دعوى بدون عذر
معقول از پانزده روز بيشتر بوده
نميتواند.

پنځه ويشتمه ماده:

د محکمى د تحريراتو څانگه مکلفه ده

ماده بيست و پنجم:

تحريرات محکمه مکلف است

د صورت دعوی د دعوی د خواب او ضمیمو له رارسیدونه د رارسیدو د نېټې په قید کولو سره مدعی او مدعی علیه ته دی رسید ورکړی.

شپږ ویشتمه ماده:

د محکمې د تحریراتو څانګه د دعوی د رارسیدو نه وروسته د قضائي هیأت په تشخیص د هغه د سموالی په صورت کې د قانون سره سم په محصول پوری اړوند اجراءات سرته رسوی او د محکمې د رئیس په لیکلې امر سره صورت دعوی یې په ټاکلې فورمه کې لیکي او یوه نسخه یې د وخت په ټاکلو سره مدعی علیه ته د خواب د برابرولو له پاره سپاری. او د دعوی د نه سموالی په صورت کې مدعی د صورت دعوی په تصحیح مکلف کیږي.

اووه ویشتمه ماده:

د مدعی علیه د خواب د برابریدو نه وروسته محکمه د قضیې د خپرلو نېټه دواړو خواوو ته اوروی.

اته ویشتمه ماده:

په بسیطو دعووو او هغې دعوی کې چې د سملاسی رسیده ګی غوښتونکي وی د استدعا او د دواړو خواوو د شفاهی څرګندونو له مخی رسیده ګی

از وصول صورت دعوی، جواب دعوی وضمایم آن به مدعی ومدعی علیه باقید تاریخ رسید بدهد.

ماده بیست و ششم:

تحریرات محکمه بعد از وصول دعوی در صورت صحت آن به تشخیص هیأت قضائی اجراءات مربوط به محصول را مطابق قانون انجام و صورت دعوی را به امر تحریری رئیس محکمه درج فورمه معین نموده و یک نسخه آنرا به تعیین وقت به مدعی علیه غرض تهیه جواب تسلیم میدهد. و در صورت عدم صحت دعوی مدعی به تصحیح صورت دعوی مکلف میشود.

ماده بیست و هفتم:

محکمه بعد از تهیه جواب مدعی علیه تاریخ جلسه رسیدگی قضیه را به طرفین ابلاغ نماید.

ماده بیست و هشتم:

در دعاوی بسیط و دعوی ایکه ایجاب رسیدگی عاجل را نماید به ملاحظه استدعا و اظهارات شفوی طرفین رسیدگی بعمل می آید.

دعاوی بسیط نظر به اوضاع و احوال متداعیین و شرایط زیست به تشخیص محکمه ذیصلاح مربوط است.

ماده بیست ونهم:

مدعی ایکه دعوی خود را در میعاد قانونی به محکمه تقدیم ننماید محکمه به ترک خصومت قرار قضائی صادر و عریضه را به مرجع مربوط مسترد مینماید.

ماده سی ام:

در صورتیکه مدعی علیه جواب تحریری خود را در میعاد قانونی به محکمه تقدیم ننماید محکمه به جواب شفوی او اکتفا نموده در موضوع رسیدگی قضائی نماید.

ماده سی و یکم:

هرگاه مدعی بعد از صدور قرار قضائی مندرج ماده (29) به محکمه مراجعه نماید محکمه سوابق موضوع را مطالبه و بعد از احضار طرف مقابل در موضوع رسیدگی مینماید. مدعی در این حالت به تعقیب دعوی خود مکلف میباشد.

کیږي. بسیطی دعوی د دعوا ګرو د اوضاعو او احوالو او د ژوندانه د شرایطو له مخی د واکمنی محکمی په تشخیص پوری اړه لری.

نهمه ویشتمه ماده:

هغه مدعی چې خپلی دعوی په قانونی وخت کې محکمی ته وړاندی نه کړي محکمه دنه خصومت کولو قضائی قرار صادروي او عریضه یی اړوندی مرجع ته مستردوی.

دېرشمه ماده:

په هغه صورت کې چې مدعی علیه په قانونی وخت کې خپل لیکلی ځواب محکمی ته وړاندی نه کړي محکمه به د هغه په شفاهی ځواب بسنه وکړي او پر موضوع باندی به قضائی رسیدگی وکړي.

یو دېرشمه ماده:

که مدعی په نهمه ویشتمه ماده کې د مندرج قضائی قرار له صادریدو نه وروسته محکمی ته راشی محکمه د موضوع سابقی غواړی او د بلی خوا د حاضریدو نه وروسته پر موضوع باندی رسیدگی کوی، پدغه حالت کې مدعی د خپلی دعوی په وړاندی بیولو مکلف دی.

دوه دېرشمه ماده:

که مدعی دوه ځل بیا په قانونی وخت کې د دعوی د اقامه کولو له پاره حاضر نه شي او د قانونی عذر له امله محکمی ته خبر ورکړي نه وي محکمه بیا د نه خصومت کولو قرار صادروي.

ماده سی و دوم:

هرگاه مدعی بار دوم درمیعاد قانونی به اقامه دعوی خود حاضر نشود و اطلاع دایر بر عذر قانونی به محکمه نداده باشد محکمه مجدداً به ترک خصومت قرار صادر مینماید.

دری دېرشمه ماده:

د دغه قانون په دوه دېرشمه ماده کې لیکل شوی قرار د استیناف غوښتنی د حکمونو تابع دی خو دا چې قانون د هغه پر خلاف حکم کړي وي.

ماده سی و سوم:

قرار مندرج ماده (32) این قانون تابع احکام استیناف خواهی بوده مگر اینکه قانون برخلاف آن حکم نموده باشد.

څلور دېرشمه ماده:

(1) هغه محکمه چې په دوه دېرشمه ماده کې لیکل شوی قرار صادر کړي دی خو نوموړی قرار د پورتنی محکمی په واسطه نقض شوی مکلفه ده چې د قضیې په څېړلو لاس پوري کړي.

ماده سی و چهارم:

(1) محکمه ای که قرار مندرج ماده (32) را صادر نموده و قرار مذکور توسط محکمه فوقانی نقض گردد مکلف است به رسیدگی قضیه اقدام نماید.

(2) پورتنی محکمه مکلفه ده د خپل نقض او د لومړي محکمی په واسطه د قضیې د بیا څېړلو په هکله قرار دواړو خواوو ته واوروي.

(2) محکمه فوقانی مکلف است قرار نقض خود و رسیدگی مجدد قضیه را توسط محکمه اولی به طرفین ابلاغ نماید.

پنځه دېرشمه ماده:

د محکمی دفتر ته د بیا څېړلو له پاره د قضیې د را رسیدو نه وروسته مدعی مکلف دی د یوی میاشتی په بهیر کې خپله دعوی په اړونده محکمه کې اقامه کړي په هغه صورت کې چې د

ماده سی و پنجم:

مدعی بعد از ورود قضیه به دفتر محکمه غرض رسیدگی مجدد مکلف است در خلال یکماه دعوی خود را به محکمه مربوطه اقامه نماید در صورتیکه بدون عذر قانونی

قانونی عذر نه پرته په ټاکل شوی موده کې خپل دعوی اقامه نه کړې محکمه د نه خصومت کولو قرار صادروي او دغه قرار وروستی دی.

بداخل ميعاد مقررہ دعوی خود را اقامه ننماید محکمه به ترک خصومت قرار صادر مینماید واین قرار نهائی میباشد.

شپږ دېرشمه ماده:

د نکاح په دعوی کې مدعی مکلف دی چې د موجه عذر نه لرلو په حالت کې د عریضی د رارسیدو له نېټې څخه د یوې میاشتې په بهیر کې خپله دعوی محکمی ته وړاندې کړي د دغې مودې په تیریدو سره محکمه کولای شي د نه خصومت کولو قرار صادر کړي، مدعی ته یوازې یوه پلا د استیناف غوښتنې حق ورکول کېږي.

ماده سی و ششم:

در دعوی نکاح، مدعی مکلف است در حال عدم عذر مؤجه از تاریخ وصول عریضه دعوی خود را در خلال مدت یکماه به محکمه تقدیم نماید با سپری شدن این موعده محکمه میتواند به ترک خصومت قرار صادر نماید برای مدعی صرف یکبار حق استیناف خواهی داده میشود.

که لومړنۍ محکمه دوهم ځل بیا د نه خصومت کولو قرار صادر کړي دغه قرار وروستی دی.

هرگاه محکمه اولی بار دوم به ترک خصومت قرار صادر نماید این قرار نهائی میباشد.

اوه دېرشمه ماده:

محکمه د لاندنيو دفترونو لرونکي ده:

ماده سی وهفتم:

محکمه دارای دفاتر ذیل میباشد:

1- د واردې او صادري کتاب.

1- کتاب وارده وصادره.

2- د جزائي دوسيود اندارج کتاب.

2- کتاب اندراج دوسييه های جزائي.

3- د مدني او تجارتي قضيو د اندراج کتاب.

3- کتاب اندراج قضايای مدني وتجارتي.

4- د عاجلو قضيو د غونډو اجندا.

4- اجندای جلسات قضايای عاجل.

- 5- د عادی قضیو د غونډو اجندا.
- 5- اجندای جلسات قضایای عادی.
- 6- د قضائی حکم د پاپو فورمه.
- 6- فورمه اوراق حکم قضائی.
- 7- د قضائی حکم د پاپو د ثبت فورمه.
- 7- فورمه ثبت اوراق حکم قضائی.
- 8- د قضائی قرارونو د اصل او ثبت فورمه.
- 8- فورمه اصل و ثبت قرارهای قضائی.
- 9- د اوصیاء د محاسبی دفتر.
- 9- دفتر محاسبه اوصیا.
- 10- د ولایتونو د محکمو پر نهایی او غیر نهایی حکمونو باندی د شکایتونو او اعتراض د ثبت دفتر.
- 10- دفتر ثبت شکایات و اعتراض برا حکام نهایی و غیر نهایی محاکم ولایات.
- 11- د استیناف غوښتنی د ثبت دفتر.
- 11- دفتر ثبت استیناف خواهی.
- 12- ابلاغ پانډه.
- 12- ابلاغ نامه.
- 13- د محصولی سندونو د ثبت کتاب.
- 13- کتاب ثبت سندات محصولی.
- 14- شهریه (تابلو).
- 14- شهریه (تابلو).
- 15- د عریضو د ثبت کتاب.
- 15- کتاب ثبت عرایض.
- 16- د محصولی تعرفی دفتر.
- 16- دفتر تعرفه محصولی.
- 17- د حاضری دفتر.
- 17- دفتر حاضری.
- 18- د قطعی پریکړو پر تطبیق باندی د څارنی دفتر.
- 18- دفتر نظارت بر تطبیق فیصله های قطعی.

19- د اړتیاوې نور دفترونه.

19- سایر دفاتر مورد نیاز.

اته دېرشمه ماده:

د محکمو د دفترونو او کتابونو شمیر او ډول د هری محکمی د کار د ځانگړي توب له مخی سره توپیر لری او محکمو هر یو د خپل کار د ځانگړتیا سره سم د دغه قانون د اووه دېرشمی مادې له مندرجو دفترونو څخه استفاده کوی.

ماده سی وېشتم.

تعداد و انواع دفاتر و کتب محاکم نظر به خصوصیات کار هر محکمه متفاوت بوده و هر یک از محاکم مطابق به خصوصیت کار خود از دفاتر مندرج ماده (37) این قانون استفاده مینماید.

ننه دېرشمه ماده:

د محکمو د اداری کارمندانو نور مکلفیتونه د دغه قانون د حکمونو د په نظر کې نیولو سره د هغی ځانگړی لایحی په واسطه چې د ستری محکمی عالی شورا یی تصویبوی تنظیمیږی.

ماده سی ونهم:

با در نظر داشت احکام این قانون سایر مکلفیت های کارمندان اداری محاکم توسط لایحه جداگانه ای که شورای عالی ستره محکمه آنرا تصویب مینماید تنظیم میگردد.

درېیم فصل

په محکمو کې د مدنی قضیو د خپللو بهیر

فصل سوم

جریان رسیدگی قضایای مدنی در محاکم

څلویښتمه ماده:

د افغانستان جمهوریت په محکمو کې د ټولو مدنی دعووو خپل په ښکاره ډول دی.

ماده چهلم:

رسیدگی به تمام دعاوی مدنی در محاکم جمهوری افغانستان علنی می باشد.

پرتله له هغو حالتونو څخه چې ښکاره خپرنه عامه نظم گډوډ کړی او یا د اشخاصو د ژوند د پټو اسرارو د افشا کېدو سبب شی.

مگر در حالاتیکه رسیدگی علنی نظم عامه را اخلال و یا سبب افشای اسرار محرمانه زندگی اشخاص گردد.

يو څلويښتمه ماده:

بنکاره غونډې په رسمي ورځو کې دایرېږي او مینه والو ته د ننوتلو اجازه ورکول کېږي.

ماده څهله ویکم:

جلسات علنی در روز های رسمی دایر به علاقه مندان اجازه حضور داده میشود.

دوه څلويښتمه ماده:

په ټولو حالتونو کې به د محکمې د حکم ابلاغ علنی وی.

ماده څهله ودوم:

ابلاغ حکم محکمه در تمام حالات علنی میباید.

دری څلويښتمه ماده:

پټې غونډې په قضیه کې د شاملو کسانو او د هغوی د قانوني ممثل په حضور دایرېږي او د لزوم په صورت کې شاهدان، اهل خبره او ژباړونکي گډون کوي.

ماده څهله وسوم:

جلسات سری بحضور داشت اشخاص شامل قضیه وممثل قانونی آنها دایر و در صورت لزوم شهود، اهل خبره و ترجمان اشتراک مینماید.

څلور څلويښتمه ماده:

چا چې پنځلس کلنۍ سن پوره کړې نه وی او په قضیه کې گډون و نه لري په قضائي غونډو کې گډون کولای نه شی.

ماده څهله وچهارم:

شخصیکه سن (15) سالگی را تکمیل نکرده وشامل قضیه نباشد در جلسات قضائي اشتراک کرده نمیتواند.

پنځه څلويښتمه ماده:

د محکمې د تحریراتو څانگه مکلفه ده د غونډې د دایریدو نه د مخه مدعی او مدعی علیه یا د هغوی قانوني ممثل، شاهدان، اهل خبره او ژباړونکي په ټاکل شویو ځایونو کې کینوي.

ماده څهله وپنجم:

تحریرات محکمه مکلف است قبل از دایر شدن جلسه، مدعی و مدعی علیه یا ممثل قانونی شان، شهود، اهل خبره و ترجمان را در محل مختص بآن جایجا نماید.

شپږ څلويښتمه ماده:

قضائى هيات هغه وخت د غونډې خونى ته راننوزى چې د غونډې د داېرېدو وخت رسيدلى وي او په پنځه څلويښتمه ماده کې ليکل شوى کسان حاضر شوى وي.

ماده ٤٧ ششم:

هيات قضائى زمانى وارد اطاق جلسه ميگردد که وقت تدوير جلسه آماده و اشخاص مندرج ماده (45) حاضر گرديده باشند.

اوه څلويښتمه ماده:

د غونډې خونى ته د قضائى هيات د راننوتلو په وخت کې ټول حاضر شوى کسان پورته کيږي او کوم وخت چې قضات خپل ځايونه نيسي په خپل ځاى کيږي.

ماده ٤٨ ششم:

حين داخل شدن هيات قضائى به اتاق جلسه تمام حاضرین به پا ايستاده ميشوند زمانیکه قضات اخذ موقع نمودند بجای خود مى نشينند.

اته څلويښتمه ماده:

د قضائى غونډې رئيس د غونډې رسميت د لوى او دادگر خداى په نامه پرانيږي، د قضائى هيات جوړښت، څارنوال، اهل خبره، ژباړونکى او د غونډې منشى حاضرینوته ورپيژني.

ماده ٤٩ ششم:

رئيس جلسه قضائى رسميت جلسه را بنام خداوند توانا و دادگر افتتاح، تركيب هيات قضائى، څارنوال و اهل خبره، ترجمان و منشى جلسه به اطلاع حاضرین ميرساند.

نهه څلويښتمه ماده:

د قضائى غونډې رئيس د قضيبى او غونډې د شاملو کسانو حقوق، وجيبى او مکلفيتونه توضيح کوى او د قضائى غونډې او منشى ته د غونډې د اجندا د لوستلو دستور صادروى او د مدعى، مدعى عليه او يا د هغوى د قانونى ممثل په پيژندلو سره د قضيبى څېړلو ته پيل کوى.

ماده ٥٠ ششم:

رئيس جلسه قضائى حقوق و جايب و مکلفيت هاى اشخاص شامل قضيه و جلسه را توضيح و منشى جلسه قضائى دستور قرائت اجندای جلسه را صادر و بعد از معرفى مدعى و مدعى عليه و يا ممثل قانونى آنها رسيدگى قضيه را آغاز مينمايد.

پنځوسمه ماده:

د غونډې رئيس د قضیې د خپللو په وخت کې لومړۍ مدعي یا د هغه قانوني ممثل ته او وروسته مدعي عليه او یا د هغه قانوني ممثل ته وخت ورکوي چې خپله دعوی او دفاع ولولي.

ماده پنجاهم:

رئيس جلسه حين رسيدگي قضيه نخست به مدعي یا ممثل قانوني او و سپس به مدعي عليه و یا ممثل قانوني او موقع ميدهد تا دعوی و دفاع شان راقرائت نمایند.

يو پنځوسمه ماده:

د دعوی دواړو خواوو په پوره آزادي خپلې غوښتنې لولي او څرگندونې کوي د يوي خوا د وينا د پای ته رسيدو نه د مخه بله خوا حق نه لري د مقابل خوا وينا پري کړي.

ماده پنجاه ويکم:

طرفين دعوی به کمال آزادي مطالبات خود راقرائت و توضيحات ميدهد قبل از ختم گفتار يکطرف، طرف ديگر حق ندارد صحبت جانب مقابل را قطع کند.

دوه پنځوسمه ماده:

د مدعي، مدعي عليه او نورو اړوندو کسانو څخه استيضاح د غونډې د رئيس په واک کې ده که د محاکمې په بهير کې ځينې مطالب د غونډې د قضائي غړيو سره د استيضاح وړ وي د غونډې د رئيس په اجازه له دواړو خواوو څخه پوښتل کېږي.

ماده پنجاه ودوم:

استيضاح از مدعي، مدعي عليه و ساير اشخاص ذي ربط از صلاحيت رئيس جلسه بوده هرگاه درجريان محاکمه مطالبی نزد اعضای قضائي جلسه قابل استيضاح باشد به اجازه رئيس جلسه از طرفين استفسار بعمل می آيد.

درې پنځوسمه ماده:

د غونډې منشي مکلف دی، د دعوی، مدافعاتو، د شاهدانو د شهادت او د اهل خبره په څرگندونو پوري مربوط د محاکمې ټول بهير يې له کموالي څخه د غونډې په محضر کې قيد کړي او د

ماده پنجاه وسوم:

منشي جلسه مکلف است تمام جريان محاکمه را به ارتباط دعوی و مدافعات شهادت شهود و اظهارات اهل خبره بدون کم و کاست قيد محضر جلسه نموده و در پای آن

امضای رئیس و اشخاص مربوط
را اخذ نماید.

هغه په پای کې د رئیس او اړوندو
کسانو لاسلیک ترلاسه کړی.

څلور پنځوسمه ماده:

ماده پنجاه وچهارم:
رهبري و انتظام جلسه قضائي از
صلاحيت رئيس جلسه ميباشد.

د قضائي غونډې لارښوونه او سمون د
غونډې د رئيس په واک کې دی.

پنځه پنځوسمه ماده:

ماده پنجاه وپنجم:
اشخاص شامل قضيه، ممثل
قانوني طرفين دعوى،
شهود، اهل خبره، مترجمين
وساير شاملين جلسه قضائي
مكلف به رعايت نظم جلسه
واطاعت از اوامر رئيس جلسه
ميباشند.

په قضيه کې شامل کسان، د دعوى د
دواړو خواوو قانوني ممثل، شاهدان،
اهل خبره، ژباړونکي او په قضائي
غونډه کې نور شامل کسان د غونډې
د نظم په رعايت کولو او د غونډې د
رئيس له امرونو څخه په اطاعت کولو
مكلف دی.

شپږ پنځوسمه ماده:

ماده پنجاه وششم:
مدعى، مدعى عليه ويا ممثل
قانوني آنها، شهود، اهل خبره و
مترجمين مكلف اند حين
اظهارات وتوضيح مطالب به
پا بایستند مگر اینکه رئیس
جلسه اجازه نشستن را به آنها
بدهد.

مدعى، مدعى عليه او يا د هغوى
قانوني ممثل، شاهدان، اهل خبره او
ژباړونکي مکلف دی د څرگندونو او د
مطلبونو د توضيح کولو په وخت کې په
پښو ودریږي خو دا چې د غونډې
رئيس هغو ته د کښیناستلو اجازه
ورکړي.

اووه پنځوسمه ماده:

ماده پنجاه وهفتم:
شخصيکه نظم جلسه را برهم مى زند
رئيس جلسه او را اخطار ميدهد
در صورت تخلف رئيس ميتواند
اخلال کننده را از اتاق جلسه
خارج نمايد.

څوک چې د غونډې نظم ګډوډ کوي، د
غونډې رئيس ورته اخطار ورکوي او د
سرغړولو په صورت کې رئيس کولای
شي اخلال کوونکي سړي د غونډې له
خونې څخه وشړي.

اته پنځوسمه ماده:

که د غونډې د نظم اخلال کوونکي مدعي، مدعي عليه، يا د هغوی قانوني ممثل وی د بیا تخلف کولو په صورت کې محکمه کولای شي اخلال کوونکي په تغذي جزاء چې له دری زره افغانیو څخه زیاته نه وی یا تریوی اونی پوری په بند محکوم کړي.

نهه پنځوسمه ماده:

که اخلال کوونکي مدني څارنوال وی محکمه د قضائي قرار په صادرولو سره د هغه په بدلولو لاس پوری کوی.

شپیتمه ماده:

په هغه صورت کې چې اخلال کوونکي مدافع وکیل وی محکمه هغه د قانون د حکمونو سره سم تأديب کوی.

یو شپیتمه ماده:

که څوک په قضائي غونډه کې د قباحث یا د جنحي د جرم مرتکب شي د محکمی له خوا د قانون د حکمونو سره سم مجازات کیږي.

دوه شپیتمه ماده:

محکمه د دغه قانون له اته پنځوسمی څخه تر شپیتمی مادو پوری مندرج مجازات په واجب التعمیل قضائي حکم کې ټاکي او دا حکم د استیناف وړ نه دی.

ماده پنجاه وهشتم:

هرگاه اخلال کننده نظم جلسه مدعی، مدعی علیه یا ممثل قانونی آنها باشد در صورت تکرار تخلف محکمه میتواند اخلال کننده را به جزای نقدی که از سه هزار افغانی بیشتر نباشد یا حبس الی یک هفته محکوم نماید.

ماده پنجاه ونهم:

اگر اخلال کننده څارنوال مدني باشد محکمه با صدور قرار قضائي به تعویض وی اقدام مینماید.

ماده شصتم:

در صورتیکه اخلال کننده وکیل مدافع باشد محکمه او را مطابق احکام قانون تأديب مینماید.

ماده شصت ویکم:

هرگاه شخص در جلسه قضائي مرتکب جرم قباحث و یا جنحه گردد از طرف محکمه مطابق به احکام قانون مجازات میگردد.

ماده شصت ودوم:

محکمه مجازات مندرج مواد (58) الی (60) این قانون را به داخل حکم قضائي واجب التعمیل تعیین و حکم مذکور غیر قابل استیناف است.

دری شپيتمه ماده:

د دغه قانون له اته پنځوسمی څخه تر شپيتمی مادو پوری په مندرجو حالتونو کې محکمه کولای شی د غونډې د پای ته رسیدو نه د مخه صادر شوی حکم لغو کړي.

ماده شصت وسم:

در حالات مندرج مواد (58) الی (60) این قانون محکمه میتواند قبل از ختم جلسه حکم صادر شده را لغو نماید.

خلور شپيتمه ماده:

که محکمه د جنحی په جرم کې په هماغه قضائی غونډه کې تورن په جزأ محکوم نه کړي او یا ارتکاب شوی جرم جنایت وی محکمه مکلفه ده د پېښی محضر جوړ کړي او د تورن د نیولو امر صادر کړي او موضوع اړوندی څارنوالی ته احاله کړي. په دغه مورد کې د حکم صدور په نږدی ګاونډی محکمه کې صورت نیسی.

ماده شصت وچهارم:

هرگاه محکمه در جرم جنحه در همان جلسه قضائی متهم را محکوم به جزأ ننماید و یا جرم ارتکابیه جنایت باشد محکمه مکلف است، محضر واقعه را ترتیب و امر گرفتاری متهم را صادر و موضوع رابه څارنوال مربوط احاله نماید اصدار حکم در این مورد در محکمه مجاور قریب صورت میگیرد.

خلورم فصل

د قاضی ډډه کول او ردول

پنځه شپيتمه ماده:

د محکمې رئیس او هر یو غړی په لاندنیو حالتونو کې د محکمې په جوړښت کې له ګډون کولو او د مدنی دعوی له څېړلو څخه ډډه کوي:

ماده شصت وپنجم:

رئیس واعضای محکمه هریک درحالات آتی از اشتراک در ترکیب محاکمه و رسیدگی بدعوی مدنی اجتناب میورزند.

1- په هغه صورت کې چې د ترڅېړلو لاندی په قضیه کې ذینفع وی او یا دعوی په اصول او فروع، میره، میرمن او یا د هغوی په خپلوانو پوری

1- در صورتیکه در قضیه مورد رسیدگی ذینفع و یا دعوی مربوط به اصول وفروع، زوج، زوجه و یا اقارب

اڀر وٺري.

آنها باشد.

د دی منظور له پاره خپلوان عبارت دی له ورور، وراره، خور، خورزه، تره، عمه، خاله، ماما، خسر او خواښی خڅه.

اقارب به این منظور عبارت است از برادر، برادر زاده، خواهر، خواهر زاده، کاکا، عمه، خاله، ماما، خسر و خسو.

2- په هغه صورت کې چې په محکمه کې د طرح شوی قضیې په اړوندو سندونو کې کوم سند لیکلی وی یا لاسلیک کړی وی یا د دعوی په موضوع کې پخوا د څارنوال، حکم، اهل خبری یا شاهد په توګه د عقیدې اظهار کړی وی.

2- در صورتیکه در اسناد مربوط به قضیۀ مطروحه در محکمه سند را تحریر یا امضاء نموده یا در موضوع دعوی قبلاً بحیث څارنوال، حکم، اهل خبره یا شاهد اظهار عقیده کرده باشد.

3- په هغه صورت کې چې د رئیس یا د محکمې د غړیو یا د قضیې د دواړو خواوو د یو تن په منځ کې دعوی وی.

3- در صورتیکه بین رئیس یا اعضای محکمه یا یکی از طرفین قضیه دعوی موجود باشد.

4- په هغه صورت کې چې د دعوی د یوې خوا او د رئیس یا د محکمې د غړیو د یو تن تر منځ مخکینی خصومت موجود وی.

4- در صورتیکه بین رئیس یا یکی از اعضای محکمه یا یکطرف دعوی خصومت قبلی موجود باشد.

شپږ شپيته ماده:

ماده شصت و ششم:

هغه قاضيان چې د دغه قانون د پنځه شپيتمې مادې د لومړۍ فقرې د مندرج حکم سره سم یو بل سره خپلوی لری د مدنی قضیې د خپرلو د محاکمې په جوړښت کې نه شی شاملیدای.

قضاتیکه برطبق حکم مندرج فقره (1) ماده (65) این قانون با همدیگر قرابت داشته باشند نمیتوانند در ترکیب محاکمه در رسیدگی قضیۀ مدنی شامل شوند.

اوه شپيتمه ماده:

قاضی کولای شی د دغه قانون په پنځه شپيتمه او شپږ شپيتمه مادو کې د مندرجو حالتونو څخه بهر د بل سبب د رامنځته کیدو په صورت کې د دعوی په څېړلو کې له گډون څخه ډډه وکړي.

ماده شصت وهفتم:

قاضی ميتواند در صورت بروز اسبابی خارج از احوال مندرج در مواد (65 و 66) این قانون از اشتراک در رسیدگی دعوی اجتناب نماید.

اته شپيتمه ماده:

په لاندنيو حالتونو کې د قضیې په وروستی رسیده گي کې د رئیس او د محکمی د غړيو گډون مجاز نه دی:

ماده شصت وهشتم:

دراحوال آتی اشتراک رئیس واعضای محکمه در رسیدگی بعدی قضیه مجاز نمی باشد:

1- د قضیې په لومړني څېړنه کې د گډون په صورت کې.

1- در صورت اشتراک در رسیدگی ابتدایی قضیه.

2- د ستری محکمی په دیوانونو د قضیې په څېړلو کې د گډون په صورت کې.

2- در صورت اشتراک در رسیدگی قضیه در دیوان های ستره محکمه.

نهه شپيتمه ماده:

د دغه قانون په اووه شپيتمه او اته شپيتمه مادو کې د مندرجو حالتونو د شته والی په صورت کې قاضی مکلف دی په قضیه کې د خپل ډډه کولو موضوع محکمی ته وړاندی کړي.

ماده شصت ونهم:

در صورت موجودیت حالات مندرج مواد (67 و 68) این قانون قاضی مکلف است موضوع اجتناب خود را در قضیه به محکمه تقدیم نماید.

او یایمه ماده:

د دعوی دواړه خواوې کولای شی د دغه قانون په اووه شپيتمه او اته شپيتمه مادو کې یو د مندرجو حالتونو د شته والی په صورت کې د

ماده هفتادم:

طرفین دعوی ميتوانند در حال موجودیت يکي از حالات مندرج مواد (67 و 68) این قانون رد قاضی را در

رسیدگی به موضوع
تقاضا نمایند.

ماده هفتاد و یکم:

طلب رد قاضی بصورت تحریری و
مستند قبل از آغاز رسیدگی
موضوع در خلال سه روز به محکمه
تقدیم میگردد.

ماده هفتاد و دوم:

1- هیأت قضائی محکمه اسباب
و دلایل رد را طی جلسه قضائی
بررسی نموده در مورد قبول و عدم
قبول به اکثریت آراء تصمیم اتخاذ
و قرار صادر مینماید.

2- در صورت تساوی آراء به رد
قاضی ترجیح داده میشود.

ماده هفتاد و سوم:

در صورتیکه در محکمه ابتدائیه
یک نفر قاضی باشد تقاضای
رد به محکمه فوقانی
تقدیم و در حال قبول رد، قاضی
دیگری به رسیدگی قضیه
مؤظف میگردد.

ماده هفتاد و چهارم:

هرگاه مطالبه رد متوجه تمام هیأت
قضائی محکمه ابتدائیه باشد در

موضوع له خپړلو څخه د قاضی درد
غوښتنه وکړی.

یو او یایمه ماده:

د قاضی درد غوښتنه د درېیو ورځو په
بهیر کې د موضوع د خپړلو د پیل نه د
مخه په لیکلې او مستند ډول محکمی
ته وړاندې کیږي.

دوه او یایمه ماده:

1- د محکمی قضائی هیأت د قضائی
غوندې په ترڅ کې درد اسباب او
دلایل وڅېړي د منلو او نه منلو په باب
یې د رایو په اکثریت تصمیم نیسي او
قرار صادروي.

2- د رایو د برابري په صورت کې د
قاضی رد کېدو ته ترجیح ورکول
کیږي.

درې او یایمه ماده:

په هغه صورت کې چې په لومړنۍ
محکمه کې یو تن قاضی وی درد
غوښتنه پورتنۍ محکمی ته وړاندې
کیږي او درد د منلو په حال کې، بل یو
قاضی ته د قضیې د خپړلو دنده
ورکول کیږي.

څلور او یایمه ماده:

که درد غوښتنه د لومړنۍ محکمی
قضائی ټول هیأت ته متوجه وی درد د

منلو په صورت کې د پورتنۍ محکمې له خوا د خپلو او د حکم د صادرولو په خاطر بل قضائى هیأت ټاکل کېږي.

پنځه اويايمه ماده:

که درد اسباب د ولايت د محکمې د رياست يا د هغې د معادلې محکمې يو د ديوانونو قضائى هیأت ته متوجه وي د محکمې رئيس د يو بل قاضى په ګډون درد دمنلو يا نه منلو په هکله تصميم نيسي.

په هغه صورت کې چې درد اسباب د ولايت د محکمې د هغې د انډول محکمې رئيس يا د ستري محکمې غړيو ته متوجه وي د ستري محکمې عالي شورا په دې هکله تصميم نيسي.

شپږ اويايمه ماده:

کوم وخت چې د قاضى درد موضوع مطرح وي د دعوى د اصل څېړنه معطل کېږي.

اوه اويايمه ماده:

که د قاضى دردولو موردو نه ثابت نه شي هغه محکمه چې درد په نه ثابتيدو تصميم نيسي سوء نيت لرونکى درد غوښتونکى (مدعى، مدعى عليه) تر درې زره افغانيو پورې په نغدى جزاء محکوموي.

صورت قبول رد، هیأت قضائى ديگرى از طرف محکمه فوقانى بمنظور رسيدگى و صدور حکم تعيين ميگردد.

ماده هفتادوپنجم:

هرگاه اسباب رد متوجه هیأت قضائى يکى از ديوان هاى رياست محکمه ولايت يا محکمه معادل آن باشد رئيس محکمه به اشتراک يک نفر قاضى ديگر در مورد قبول و عدم قبول رد تصميم اتخاذ مي دارد.

در صورتیکه اسباب رد متوجه رئيس محکمه ولايت، محکمه معادل آن يا اعضاى ستړه محکمه باشد شورای عالی ستړه محکمه در مورد تصميم اتخاذ مي کند.

ماده هفتادو ششم:

زمانیکه موضوع رد قاضى مطرح باشد رسيدگى اصل دعوى معطل قرار داده ميشود.

ماده هفتادوهفتم:

هرگاه موارد رد قاضى ثابت نشود محکمه ايکه بعدم ثبوت رد تصميم ميگيرد درخواست کننده رد داراى سوء نيت (مدعى، مدعى عليه) به جزاى نقدى الی سه هزار افغانى محکوم ميگردد.

اته اويايمه ماده:

هغه قرارونه چې د محکمی له خوا درد په باب صادرېږي وروستنی دی.

ماده هفتادوهشتم:

قرارهای که از طرف محکمه در مورد رد صادر میشود نهایی میباشد.

پنځم فصل

په مدنی قضیو کې د څېړنې واک

فصل پنجم

صلاحیت رسیدگی در قضایای مدنی

نهه اويايمه ماده:

مدنی دعوی په لومړي پړاو کې د بناري، ناحیې، ولسوالی یا علاقداري د محکمی په واسطه یوې خوا ته کیږي پرته له هغو حالتونو څخه چې قانون بل ډول تصریح کړی وی.

ماده هفتادونهم:

دعاوی مدنی در مرحله ابتدایی توسط محکمه شهری، ناحیوی، ولسوالی یا علاقه داری فیصله میشود جزء در حالاتیکه قانون طور دیگری تصریح کرده باشد.

اتيايمه ماده:

محکمه د هغو دعاوو په څېړلو لاس پوري کوي چې د حقوقی یا حکمی شخصیتونو له خوا د پریکړې غوښتنه یی شوی وی.

ماده هشتادم:

محکمه به رسیدگی دعاوی اقدام مینماید که از طرف شخصیت های حقوقی یا حکمی حل و فصل آن تقاضا شده باشد.

یو اتيايمه ماده:

(1) مدنی دعوی د مدعی علیه د استوگنې په سیمه کې یوې خوا ته کیږي.

ماده هشتاد ویکم:

(1) دعوی مدنی در محل سکونت مدعی علیه حل و فصل میگردد.

(2) که مدعی علیه د استوگنې څو ځایونه ولري د ده پر خلاف مدنی دعوی په هغه محکمه کې څېړل کیږي چې مدعی علیه د استدعا په وخت کې د هغی په قضائی حوزه کې استوگنه ولري.

(2) هرگاه مدعی علیه محل سکونت متعدد داشته باشد دعوی مدنی علیه وی در محکمه رسیدگی میشود که مدعی علیه حین استدعا در حوزه قضائی آن سکونت داشته باشد.

دوه اتیایمه ماده:

په هغه صورت کې چې میړو ښه ښځه مدعی علیه وی د دعوی خپړل د هغه د میړه د استوګننې د سیمې د محکمې په واک کې ده.

ماده هشتادو دوم:

در صورتیکه زن شوهر دار مدعی علیه باشد رسیدگی دعوی از صلاحیت محکمه محل اقامت شوهر می باشد.

دری اتیایمه ماده:

په هغه صورت کې چې نجلی د واده سن ته رسیدلی یا د مدعی علیه د بشپړ حقوقي اهلیت څخه برخمن وی د دعوی خپړل د ده د پلار او یا د هغو شرعی محارمو د استوګنځی د محکمې له واک څخه ده چې د هغه د اعاشی او پالنې متکفل دی.

ماده هشتادوسوم:

در صورتیکه دختر حایز سن ازدواج یا دارای اهلیت حقوقي کامل مدعی علیه باشد رسیدگی دعوی از صلاحیت محکمه محل اقامت پدر و یا محارم شرعی می باشد که متکفل اعاشه و پرورش وی است.

څلور اتیایمه ماده:

که اهلیت نه لرونکی او یا د نیمګړی اهلیت خاوند مدعی علیه وی د دعوی خپړل د ولې، وصی یا قیم د استوګنځی د محکمې له واک څخه دی.

ماده هشتادو چهارم:

هرگاه شخص فاقد یا ناقص اهلیت، مدعی علیه باشد رسیدگی دعوی از صلاحیت محکمه محل اقامت ولی، وصی یا قیم می باشد.

پنځه اتیایمه ماده:

د محجور، مفقود او غایب استوګنځی د دوی د قانوني قایم مقام استوګنځی دی.

ماده هشتادوپنجم:

اقامتگاه محجور، مفقود و غایب اقامتگاه قایم مقام قانونی آنها می باشد.

شپږ اتیایمه ماده:

که د دولت کارکوونکی یا د وسله وال پوځ منسوب کسان په مدنی قضیو کې مدعی علیه وی د دعوی خپړل د

ماده هشتادو ششم:

هرگاه کارکنان دولت، منسوبین قوای مسلح در قضایای مدنی مدعی علیه باشند رسیدگی

دعوی از صلاحیت محکمه محل کار آنها میباشد.

ماده هشتاد و هفتم:

دعوی مسافر یا کوچی در صورتیکه مدعی و مدعی علیه باشند در محکمه شهری، ناحیوی، ولسوالی یا علاقه داری دایر میگردد که طرفین صلاحیت رسیدگی محکمه را قبول نمایند.

ماده هشتاد و هشتم:

هرگاه یکی از طرفین دعوی به صلاحیت محکمه ایکه به دعوی مذکور رسیدگی میکند اعتراض داشته باید اعتراض خود را قبل از دایر شدن دعوی به همان محکمه تقدیم کند در غیر آن صلاحیت محکمه قبول شده تلقی میگردد.

ماده هشتاد و نهم:

هرگاه مدعی علیه در محل سکونت مدعی حد اقل یکسال اقامت نموده باشد محکمه ذیصلاح محکمه محل سکونت مدعی میباشد.

ماده نودم:

محکمه ذیصلاح برای رسیدگی معاملات مدنی تاجر یا پیشه وریکه مدعی علیه باشد محکمه محل تجارت، پیشه و یا محکمه محل

هغوی د کار خای د محکمی له واک خخه ده.

اوه اتیايمه ماده:

د مسافر يا کډوال دعوی په هغه صورت کې چې مدعی او مدعی علیه وی په هغه ښاری، ناحیوی، ولسوالی یا د علاقه داری په محکمه کې دایرېږي چې دواړه خواوو د هغی محکمی د رسیده گی واک قبول کړی.

اته اتیايمه ماده:

که د دعوی د دواړو خواوو یو تن د محکمی پر واک باندی اعتراض ولری چې نوموړی دعوی څېړی باید خپل اعتراض د دعوی د دایریدو نه د مخه همغی محکمی ته وړاندی کړی پر ته له دی د محکمی واک قبول کړای شوی گڼل کیږی.

نهه اتیايمه ماده:

که مدعی علیه د مدعی د استوگنی په سیمه کې کم تر کمه یو کال اوسیدلی وی واکمنه محکمه د مدعی د استوگنخی محکمه ده.

نوی یمه ماده:

د هغه سوداگر یا کسبگر د مدنی معاملو د څېړلو له پاره چې مدعی علیه وی واکمنه محکمه یی د سوداگری یا کسبگری د خای محکمه او یا

د هغه د اصلی استوگنځی محکمه ده. سکونت اصلی وی است.

یو نوی یمه ماده:

په هغه صورت کې چې د یوې ټاکلې قانونی معاملې د سرته رسولو له پاره کوم استوگنځی غوره کيږي له معاملې څخه د راپیدا شوی دعوی د خپرلو له پاره واکمنه محکمه د غوره شوی استوگنځی محکمه ده.

ماده نودویکم:

د صورتیکه برای اجرای یک معامله معیین قانونی اقامتگاهی اختیار گردد محکمه ذیصلاح برای رسیدگی دعوی ناشی از معامله محکمه اقامتگاه اختیار شده است.

دوه نوی یمه ماده:

د ویش یا ترکی د دعوی خپرل د هغه ښاری، ناحیوی، ولسوالی یا د علاقه داری د محکمی له واک څخه ده چې د ویش یا ترکی وې عین د هغه په حوزه کې وی.

ماده نودودوم:

رسیدگی دعوی تقسیم یا ترکه ازصلاحیت محکمه شهری، ناحیوی، ولسوالی، علاقه داری میباشد که عین مورد تقسیم یا ترکه در حوزه آن قرار دارد.

په بیلابیلو قضائی حوزو کې د عین د شته والی په صورت کې د خپرلو واک د هغی محکمی څخه دی چې د عین زیاتره برخه پکې ده.

د صورت موجودیت عین در حوزه های مختلف قضائی صلاحیت رسیدگی از محکمه ای میباشد که قسمت اعظم عین در آن واقع باشد.

دری نوی یمه ماده:

په یوه محکمه کې د دایریدو نه وروسته د دعوی لیږدول او په بله محکمه کې په ځانگړی فورمه کې یې لیکل جواز نه لری، د قاضی له خوا د ډډه کولو د غوښتنی یا د مدعی علیه له خوا د هغه درد کیدو په صورت کې په هماغه محکمه کې بل قضائی هیأت ټاکل کيږي او دعوی خپري.

ماده نود وسوم:

انتقال دعوی بعد از دایرشدن دریک محکمه ودرج درفورمه خاص به محکمه دیگر جواز ندارد درصورت تقاضای اجتناب از طرف قاضی یا رد وی از طرف مدعی علیه درهمان محکمه هیأت قضائی دیگری تعیین وبه دعوی رسیدگی مینماید.

څلور نوی یمه ماده:

که د محکمی حوزه وی یا موضوعی واک د نوی قانون په نافذیدو سره بدلون ومومی د قضیې خپرل د هغی محکمی له واک څخه دی چې دعوی پکی دایره ده.

ماده نودو چهارم:

هرگاه صلاحیت حوزه وی یا موضوعی محکمه به انفاذ قانون جدید تغییر یابد رسیدگی قضیه از صلاحیت محکمه ای می باشد که دعوی در آن دایر است.

پنځه نوی یمه ماده:

په افغانستان کې په استوګن بهرنیو اتباعو پوری مربوط د مدنی قضیو د دعوی خپرل د افغانستان جمهوریت د محکمو له واک څخه دی.

ماده نودو پنجم:

رسیدگی دعوی قضایای مدنی مربوط به اتباع خارجی مقیم در افغانستان از صلاحیت محاکم جمهوری افغانستان است.

شپږ نوی یمه ماده:

د هغه بهرنی تبعی پر دعوی باندی رسیده گۍ چې په افغانستان کې استوګنځی ونه لری په لاندنیو حالتونو کې د افغانستان جمهوریت په محکمو پوری اړه لری:

ماده نودوششم:

رسیدگی دعوی مربوط به تبعه خارجی که در افغانستان محل سکونت نداشته باشد در حالات آتی مربوط به محاکم جمهوری افغانستان می باشد:

1- په هغه صورت کې چې بهرنی سړی د افغانستان په جمهوریت کې په خپله اختیاری استوګنځی ولری.

1- در صورتیکه خارجی در جمهوری افغانستان از خود اقامتگاه اختیاری داشته باشد.

2- په هغه صورت کې چې د عقد موضوع یا د تنفیذ ځای یی د افغانستان په جمهوریت کې وی.

2- در صورتیکه موضوع عقد یا محل تنفیذ آن در جمهوری افغانستان باشد.

3- په هغه صورت کې چې د ترکی په غوښتنی پوری مربوط دعوی د افغانستان په جمهوریت کې پېل

3- در صورتیکه دعوی مربوط به مطالبه ترکه در جمهوری افغانستان آغاز یافته

شوی وی.

باشد.

4- په هغه صورت کې چې د متروکي ټول مالونه او يا يوه برخه يی د افغانستان په جمهوريت کې وی.

4- در صورتیکه کل یا قسمتی ازاموال متروکه در جمهوری افغانستان باشد.

اوه نوی یمه ماده:

د میره د نشتوالی یا مفقودی له امله د تفریق دعوی د خپرلو واک د مدعی د استوګنځی د محکمې څخه ده.

ماده نودوهفتم:

رسیدگی دعوی تفریق به سبب غیاب یا مفقودی زوج از صلاحیت محکمه محل سکونت مدعی میباید.

اته نوی یمه ماده:

د بندی میره پر خلاف د بند په سبب د تفریق د دعوی د خپرلو واک د قانون د حکمونو سره سم د میره د بند ځای د محکمې له واک څخه دی.

ماده نودوهشتم:

رسیدگی دعوی تفریق به سبب حبس علیه زوج محبوس مطابق احکام قانون از صلاحیت محکمه محل حبس زوج میباید.

نهه نوی یمه ماده:

د هغه میره پر خلاف چې په افغانستان کې د استوګنې او یا اوسیدنې ځای لري، مدعی علیه د ضرر د اسبابو له تحقق نه وروسته خپله میرمن یی پری ایښی او بهرته ټنټیدلی وی د ضرر له امله د دعوی اقامه کول د میرمنی د استوګنځی په محکمه کې صورت نیسی.

ماده نودونهم:

اقامه دعوی به سبب ضرر علیه زوجیکه در افغانستان محل سکونت و یا اقامت داشته مدعی علیه بعد از تحقق اسباب ضرر، زوجۀ خود را ترک و بخارج فرار نموده باشد در محکمه محل سکونت زوجۀ صورت میگیرد.

سلمه ماده:

د هغه چا پر خلاف د دعوی د اقامه کولو له پاره واکمنه محکمه چې بيله قانونی مجوز څخه افغانستان یی پری

ماده صدم:

محکمه باصلاحیت برای اقامه دعوی علیه شخصیکه بدون مجوز قانونی افغانستان را ترک نموده باشد

اینبی وی په لاندنیو حالتونو کې د مدعی د استوگنځی محکمه ده: درحالات آتی محکمه محل سکونت مدعی میباید:

1- د میرمنی، اصول او فروع د نفقی دعوی. 1- دعوی نفقه زوجه، اصول و فروع.

2- د نسب د ثابتولو دعوی. 2- دعوی ثبوت نسب.

3- د ولایت د سلبولو دعوی. 3- دعوی سلب ولایت.

4- د وصایت او قیمومیت د سلبولو دعوی. 4- دعوی سلب وصایت و قیمومیت.

شپږم فصل

د کورنۍ په قضیو پوری اجراءات

فصل ششم

اجراءات مربوط به قضایای خانواده

یو سلو یوومه ماده:

لاندنی موضوعات د کورنۍ په قضیو کې شامل دی:

ماده یکصد و یکم:

موضوعات ذیل شامل قضایای خانواده است:

1- واده اوله هغه څخه راپیداشوی حقوق. 1- ازدواج و حقوق ناشی از آن.

2- د زوجیت له معاشرت څخه راپیدا شوی حقوق. 2- حقوق ناشی از معاشرت زوجیت.

3- د زوجیت له اړیکې څخه راپیدا شوی مالی شخړی. 3- منازعات مالی ناشی از رابطه زوجیت.

4- په نسب پوری مربوطی دعوی. 4- دعوی مربوط به نسب.

5- د ماشوم په حضانت او نفقی پوری مربوطی مسئلې. 5- مسایل مربوط به حضانت و نفقه طفل.

- 6- د واده پښکيدل په هر علت چي وي.
6- انحلال ازدواج به هر علتیکه باشد.
- 7- په غايب او ورک ميره پوري مربوطي مسئلي.
7- مسايل مربوط به زوج غايب ومفقود.
- 8- نور هغه موضوعات چي د قانون د حکمونو سره سم د کورني قضيو څخه وگڼل شي.
8- ساير موضوعاتیکه مطابق احکام قانون از قضايای خانوادگی تشخیص گردد.

يو سلو دوهمه ماده:

(1) محکمی ته د محول کيدو په صورت کي د کوژدي له دعوی څخه انصراف په قضائي قرار کي خپل کيږي.

ماده یکصدو دوم:

(1) انصراف از دعوی نامزدی در صورت احاله به محکمه به داخل قرار قضائي رسیدگی میگردد.

(2) د کوژدي له دعوی څخه د انصراف په هکله د محکمی قرار وروستی دی د پورتنی محکمی د خپل وړنه دی.

(2) قرار محکمه درمورد انصراف از دعوی نامزدی قطعی بوده قابل رسیدگی محکمه فوقانی نمی باشد.

يو سلو درېيمه ماده:

دسوغاتونو مستردول دقانون د حکمونو سره سم يوازی له نامزدڅخه غوښتل کېدای شي.

ماده یکصدو سوم:

استرداد هدايا مطابق به احکام قانون صرف از نامزد مطالبه شده میتواند.

يو سلو څلورمه ماده:

(1) محکمه دنکاح د دعوی د دوران ورکولو نه دمخه د عقد پر شهرت باندی خپل ډاډ تر لاسه کوي.

ماده یکصدو چهارم:

(1) محکمه قبل از دوران دعوی نکاح اطمینان خود را به شهرت عقد حاصل مینماید.

(2) دنکاح د عقد د شهرت په باب د عقد په غونډه کي حاضر شويو کسانو څخه

(2) معلومات درمورد شهرت عقد نکاح از حاضرین محفل عقد

معلومات صورت نيسي.

صورت ميگيرد.

يوسلو پنځمه ماده:

د نکاح د دعوی د دوران یاد دعوی در د کېدو په هکله د معلوماتو د لاس ته راوړلو نه وروسته د محکمی اجراءات او څېړنې په قضائې قرار کې عملی کېږي او د اقرار وروستی دی.

ماده یکصد و پنځم:

اجراءات و رسیدگی محکمه بعد از اخذ معلومات مبنی بر دوران دعوی نکاح یا رد دعوی بداخل قرار قضائې بعمل می آید و این قرار قطعی است.

يوسلو شپږمه ماده:

(1) که د نکاح د دعوی د څېړلو په وخت کې د مدعی علیه د استوګنځی په باب توپیر منځته راشي، محکمه د مدعی علیها د استوګنځی د ټاکلو په باب د دواړو خواوو د بنیګنو د په نظر کې نیولو سره تجویز نيسي.

ماده یکصد و ششم:

(1) هرگاه حین رسیدگی دعوی نکاح در مورد محل بود و باش مدعی علیه اختلافی رونما گردد، محکمه راجع به تعیین محل اقامت مدعی علیها با نظر داشت مصالح طرفین تجویز اتخاذ مینماید.

(2) د محکمی په تجویز کې د ښځې د استوګنځی د ټاکلو په هکله د پلار، نیکه، وروړ او په ترتیب سره د ښځې د شرعی محارمواستوګنځی او د خیریه مؤسسو موقعیت شامل دی.

(2) در تجویز محکمه راجع به تعیین محل اقامت زن محل اقامت پدر، پدرکلان، برادر و بالترتیب محارم شرعی زن و موقعیت مؤسسات خیریه شامل میباشد.

(3) محکمه کولای شي د دواړو خواوو د بنیګنوپه مطالعه کولو سره یو د نوموړیو ځایونو په ټاکلو سره تصمیم نيسي.

(3) محکمه میتواند با مطالعه مصالح طرفین در تعیین یکی از محلات متذکره تصمیم اتخاذ نماید.

يوسلو اوومه ماده:

که ښځه د دغه قانون د یوسلو شپږمې مادې د دوه یمی فقرې د مندرجو

ماده یکصد و هفتم:

هرگاه زن دریکی از محلات مندرج فقره (2) ماده (106) این

قانون اقامت داشته باشد حل و فصل دعوی مربوط تابع اجندای عاجل است.

ماده یکصد و هشتم:

اقامه دعوی فسخ نکاح منکوحه به علت عدم تکمیل اهلیت ازدواج در هنگام عقد بعد از تکمیل سن (17) سالگی جواز ندارد.

ماده یکصد و نهم:

تثبیت اهلیت ازدواج طبق احکام مندرج فصل دهم این باب صورت میگیرد.

ماده یکصد و دهم:

هرگاه در دعوی تفریق به سبب ضرر، ضرر مورد ادعا مؤثر نباشد و نزد محکمه خوف شقاق و اختلاف بین زوجین متصور گردد محکمه دو نفر شخص عادل را یکی از اقارب زوج و دیگری از اقارب زوج جهت اصلاح آنها بحیث حکم تعیین مینماید.

ماده یکصد و یازدهم:

در دعوی تفریق به سبب ضرر، حکم بیش از دو مرتبه تعیین شده نمیتواند.

خایونو په یوه کې استوگنه ولری دمربوطی دعوی یوی خوا ته کول دعاجل اجندا تابع ده.

یوسلو اتمه ماده:

د عقد په وخت کې دواړه د اهلیت دنه بشپړولو له امله د منکوحی د نکاح پر فسخ باندی د دعوی اقامه کول د اوه لس کلنۍ د سن له بشپړولو نه وروسته جواز نه لری.

یوسلو نهمه ماده:

دواړه د اهلیت تثبیت ددې باب لسم فصل د مندرجو حکمونو سره سم صورت نیسی.

یوسلو لسمه ماده:

که د ضرر له امله د تفریق په دعوی کې ادعاشوی ضرر مؤثر نه وی او محکمی سره د میرمن او میره ترمنځ د کړکېچ او اختلاف ویره موجود شی محکمه دوه تنه عادل کسان یو د میره د خپلوانو څخه او بل یو د میرمنی د خپلوانو څخه دهغوی د اصلاح کولو له پاره د حکم په توگه ټاکي.

یوسلو یو لسمه ماده:

د ضرر له امله د تفریق په دعوی کې حکم له دوه ځلی څخه زیات نه شی ټاکل کېدای.

يوسلو دولسمه ماده:

محکمه د حکمونو په واسطه د راتول شويو دليلونو پر بنسټ خپل حکم په مؤجه ډول صادروي.

ماده يکصدو دوازدېم:

محکمه با استناد دلايل فراهم شده توسط حکمین حکم خود را مؤجه صادر مينمايد.

يوسلو ديارلسمه ماده:

دضرر له امله د تفريق په دعواووکی دلوري توجیه کول صورت نه نیسی.

ماده يکصدو وسيزدهم:

توجیه سوگند دردعاوی تفريق به سبب ضرر صورت نمیگیرد.

يوسلو خوارلسمه ماده:

که دميره عیب دیو کال په بهیر کې لیری نه شی محکمه دمدنی قانون دیوسلو نهه اویایمی مادی دحکم دپه نظر کې نیولو سره دميره او میرمنی تر منځ په تفريق حکم کوی.

ماده يکصدو چهاردهم:

هرگاه عیب زوج در خلال مدت یکسال مرفوع نگردد محکمه با نظر داشت حکم ماده (179) قانون مدنی به تفريق بين زوجین حکم مينمايد.

يوسلو پنځلسمه ماده:

دغيابت له امله دتفريق په دعوی کې په هغه صورت کې چې ميره معلوم او ټاکلی استوگنځی ولری محکمه دا موضوع په لیکلی ډول غایب ميره ته اعلاموی. دمیرمنی استوگنځی ته دراستیندو او یا خپل استوگنځی ته دهغی دراغوبنتلو په خاطر ميره ته موده ټاکي.

ماده يکصدو پانزدهم:

دردعوی تفريق به سبب غیابت در صورتیکه زوج مسکن معلوم ومعین داشته باشد محکمه موضوع را به زوج غایب کتبا اعلام نموده مدتی راجهت عودت به مسکن زوجه و یا خواستن وی به اقامت گاه خودش برای زوج تعیین نماید.

يوسلو شپاړسمه ماده:

په هغه صورت کې چې غایب ميره دمحمی داعلام دوررسیدو اودټاکلی مودی دتبریدو سره سره خپل غیابت ته دوام ورکړي محکمه غایب له پاره

ماده يکصدو شانزدهم:

در صورتیکه زوج غایب با وجود وصول اعلام محکمه وانقضای مدت معین به غیابت خود ادامه دهد محکمه با تعیین وکیل برای غائب به

د وکیل په ټاکلو سره موضوع خبری.

موضوع رسیدگی مینماید.

یوسلو اوه لسمه ماده:

که غایب میره معلوم او ټاکلی استوگنځی ونه لری او یا غایبه میره ته د لیکلی اعلام دور رسیدو امکان نه وی موضوع د حاضریدو د مودی په ټاکلو سره د راډیو له لاری خپرېری د دغه منظور له پاره موده د اعلان د نېټې نه له یوی میاشتې څخه کمه نه شی اوسیدای.

ماده یکصد و هفدهم:

هرگاه زوج غائب مسکن معلوم و معین نداشته و یا اصول اعلام تحریری به زوج غایب ممکن نباشد موضوع به تعیین مدت احضار ذریعۀ رادیو اعلان میگردد. مدت به این منظور از تاریخ اعلان کمتر از یکماه بوده نمیتواند.

یوسلو اتلسمه ماده:

په هغه صورت کې چې غایب میره د راډیو خبرتیا سره سره د قانونی عذر له وړاندې کولو نه پرته په ټاکلی موده کې حاضر نه شی محکمه د مسخر وکیل د ټاکلو نه وروسته موضوع خبری او د میره او میرمنی تر منځ په تفریق حکم کوی.

ماده یکصد و هجدهم:

در صورتیکه زوج غایب با وجود اعلان رادیو بدون ارایه عذر قانونی در مدت معین حاضر نگردد محکمه بعد از تعیین وکیل مسخر در موضوع رسیدگی و به تفریق بین زوجین حکم مینماید.

یوسلو نولسمه ماده:

دهغه ورک میره پر خلاف دواډه درنګیدود عوی چې ژوند او مېنه یی معلومه نه وی د مدنی قانون ددری سوه شپږ ویشتمی مادی د حکم دپه نظر کی نیولو سره دڅلورو کالو دمودی له تېرېدو نه دمخه جواز نه لری.

ماده یکصد و نوزدهم:

د عوی انحلال ازدواج علیه زوج مفقود که حیات وممات آن معلوم نباشد بانظر داشت حکم ماده (326) قانون مدنی قبل از انقضای مدت چهار سال جواز ندارد.

یوسلو شلمه ماده:

د حکم د ټاکلو او په هغه پوری د مربوطو

ماده یکصد و بیستم:

در تعیین حکم ومسایل مربوط به آن

مسئلو په هکله او د عيب، ضرر، نفقه نه ورکولو او دميره د نشتوالی له امله د تفریق د دعواوو په ردولو کې د مدني قانون حکمونه هم په پام کې نيسي.

اووم فصل

د عامه حقوقو د قضيو څپرل

يوسلو يو ويستمه ماده:

د عامه حقوقو، په دعوو پورې مربوطې عريضې په مستقيمه توگه د کابل ښاري محکمې، د ولايتونو يا لويې ولسوالۍ محکمو ته وړاندې کېږي او په موضوع کې په لاندې ډول اجراءات کېږي:

1- د دولت د قضايو ادارې ته د عريضې د محتوياتو ليکلي ابلاغ.

2- د قضیې د سوابقو راغونښت ل د دولت د قضايو د استازي او د حکمې شخصيتونو د قانوني ممثل د نېټې په ټاکلو سره حاضرېدل.

3- په لومړنۍ غونډه کې د قضیې د دواړو خواوو د څرگندونو او دفاع اورېدل.

يوسلو دوه ويستمه ماده:

که د څرگندونو او دفاع له اوریدو نه وروسته محکمه د دواړه خواوو د

و رد د عاوی تفریق به سبب عيب، ضرر و عدم انفاق و غيابت زوج محکمه احکام قانون مدني رانيز رعايت مينمايد.

فصل هفتم

رسيدگي به قضايای حقوق عامه

ماده یکصد و بیست و یکم:

عرايض مربوط به دعاوی حقوق عامه مستقيماً به محکمه شهي کابل محاکم ولايات يا لوی ولسوالی تقدیم و در موضوع به ترتیب ذیل اجراءات میگردد:

1- ابلاغ کتبی محتويات عريضه به اداره قضايای دولت.

2- مطالبه سوابق قضیه، حضور نماینده قضايای دولت و ممثل قانونی شخصیت های حکمی با تعیین تاریخ.

3- استماع اظهارات و دفاع طرفین قضیه در جلسه مقدماتی.

ماده یکصد و بیست و دوم:

هرگاه بعد از استماع اظهارات و دفاع، محکمه در نتیجه ارزیابی

دلايل طرفين دريابد که حل منازعه
ايجاب رسيدگي رامیکند قرار خود
رامبنی بر دوران دعوی
صادر مينمايد.

ماده یکصد و بیست و سوم:

در صورتیکه محکمه در جلسه
مقدماتی به این نتیجه برسد که نزاع
اصلاً ايجاب رسيدگي محکمه رانمی
نماید قرار خود رامبنی بر عدم
دوران دعوی صادر میکند.

ماده یکصد و بیست و چهارم:

قرار قضائی مندرج ماده (122) این
قانون قطعی نبوده به اثر
شکایت طرف قضیه یا اعتراض
نماینده قضایای دولت قابل
رسيدگي مجدد در دیوان مربوط
ستړه محکمه میباشد.

ماده یکصد و بیست و پنجم:

هرگاه در قضیه ای که به اداره
قضایای دولت مواصلت مينماید
قناعت طرف مقابل بدون رسيدگي
محکمه حاصل نشود اداره قضایای
دولت قضیه را غرض حل و فصل به
محکمه مربوط ارجاع مينماید.

ماده یکصد و بیست و ششم:

در مورد موضوعاتی که از طرف
اداره قضایای دولت به محکمه

دلایلو د ارزیابی په نتیجه کې پوه شی
چې د شخړې هوارول د خپللو
غوښتونکي ده خپل قرار د دعوی د
دوران په هکله صادروي.

یوسلو در ویشتمه ماده:

په هغه صورت کې چې محکمه په
لومړنۍ غونډه کې ودی نتیجی ته
ورسېږي چې شخړه اصلاً د محکمی
د خپللو غوښتونکي نه ده خپل قرار
د دعوی دنه دوران په هکله صادروي.

یوسلو خلیز ویشتمه ماده:

ددغه قانون په یوسلو دوه ویشتمه ماده
کې لیکل شوی قرار قطعی نه دی
د قضیې دیوی خواد شکایت یاد دولت
د قضایاوو استازی دا اعتراض له امله
دستری محکمی په اړوند دیوان کې
د بیا خپللو وړده.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

که په هغه قضیه کې چې د دولت
د قضایاوو اداری ته رسېږي د مقابلی
خوا قناعت د محکمی له خپللو نه پرته
تر لاسه نه شی د دولت د قضایاوو
اداره دا قضیه اړوندی محکمی ته د
هوارولو له پاره استوی.

یوسلو شپږ ویشتمه ماده:

دهغو موضوعاتو په هکله چې د دولت
د قضایاوو د اداری له خوا محکمی ته

استول کيڀري. ددې قانون د(122او123)مادو دمندرجو حکمونو په پام کې نيول هرو مرو دی.

ارجاع ميشودرعايت احکام مندرج مواد (122 و 123) اين قانون حتمي است.

يوسلو اوه ويشتمه ماده:

محکمه دعامة حقوقو په دعوى کې داثباتيه مدارکو لکه دسندونواو شاهدانو پراساس خپل حکم صادروي.

ماده يکصدو بيست وهفتم:

محکمه دردعوى حقوق عامه به اساس مدارک اثباتيه چون اسنادوشهود حکم خودرا صادر مينمايد.

اتم فصل

خبرتيا، جلب، احضار

فصل هشتم

اطلاع، جلب، احضار

يوسلو اته ويشتمه ماده:

محکمه ددعوى اړخ په مستقيمه توگه خبروى اويا داپړندو مراجعو په واسطه جلبوي.

ماده يکصدو بيست وهشتم:

محکمه طرف دعوى رامستقيماً اطلاع وياذريعه مراجع مربوط جلب مينمايد.

يوسلو نهه ويشتمه ماده:

محکمه کولای شي داهل خبرى او دريم گړي شخص چي څرگندونى يى د قضىي په روښانه کيدو باندې اغيزمن وي دحاضريدو غوښتنه وکړي.

ماده يکصدو بيست ونهم:

محکمه ميتواند حضوراهل خبره وشخص ثالثي راکه توضيحات او براى روشن شدن قضيه مؤثر باشد تقاضا نمايد.

يوسلو دپړشمه ماده:

که ددواړو خواوو څخه يو يى محکمی ته په ټاکلى ورځ حاضر نه شى دمحمکى له خوا جلبیږي.

ماده يکصدو سى ام:

هرگاه يکى ازطرفين به روزمعيين به محکمه حاضرنگردد ازطرف محکمه جلب ميشود.

يوسلو يو دپړشمه ماده:

دجلب فورمه په يواصل اودوه کاپيوکى

ماده يکصدو سى ويکم.

فورمه جلب دريک اصل ودوکاپي

جورپري اولاندني مراتب به پکي وي:	ترتيب و حاوي مراتب ذيل است:
1- د محکمي نوم او پته.	1- اسم و آدرس محکمه.
2- د دعوي داړخ شهرت او پته.	2- شهرت و آدرس دقيق طرف دعوي.
3- د حاضریدو نېټه او وخت يي.	3- تاريخ و وقت حضور.
4- د موضوع معرفي.	4- معرفي موضوع.
5- مجلوب ته د موضوع د مربوطو سندونو د برابرولو او وړاندې کولو په باب يادوني.	5- تذکرات به مجلوب در قسمت تهيه و ارايه اسناد مربوط به موضوع.
6- د نه حاضریدو له عواقبو څخه اخطار.	6- اخطار از عواقب عدم حضور.

يوسلو دوه دېرشمه ماده:	ماده يکصدوسی و دویم:
محکمه کولای شي د تيلفون او تيلگراف په شمول د هري ممکني وسيلي له لاري د دعوي د دواړو خواوو، شاهدانو او اهل خبري د حاضریدو غوښتنه وکړي.	محکمه ميتواند بهر وسيله ممکن بشمول تيلفون و تلگراف حضور طرفين دعوي، شهود و اهل خبره را تقاضا نمايد.

يوسلو دري دېرشمه ماده:	ماده يکصدوسی و سوم:
د محکمي د جلب فورمه، د رسمي مکتوب په واسطه د جلب او احضار خانگي ته صادرېږي.	فورمه جلب محکمه، توسط مکتوب رسمي به شعبه جلب و احضار صادر ميگردد.

يوسلو څلور دېرشمه ماده:	ماده يکصدوسی و چهارم:
د جلب او احضار خانگه مکلفه ده د جلب فورمه اړوند سپري او يا د هغه	شعبه جلب و احضار مکلف است فورمه جلب رابه شخص مربوط و يا

ممثل قانونی وی رسانیده
استحضاری و امضاء اورا در کاپی
دوم اخذ و به محکمه بفرستد.

ماده یکصدوسی و پنجم:

هرگاه مجلوب سواد نداشته باشد
نشان انگشت او به صورت فنی و
خوانا به ورق گذاشته شود.

ماده یکصدوسی و ششم:

در صورتیکه مجلوب از امضاء یا
گذاشتن شصت ابا و رزد کیفیت در
فورمه درج و امضاء یکی از اشخاص
آتی با آن گرفته میشود:

1- امضاء مسوول شورای محل
اقامت یا دو نفر همجوار یا
ساکنین محل.

2- امضاء آمراداره جلب و در
صورتیکه استنکاف کننده کارکن
اداره دولت یا مؤسسات باشد
تصدیق آمراداره مربوط.

ماده یکصدوسی و هفتم:

مراجع جلب و احضار با
رعایت انجام مراتب
مندرج ماده (136) فورمه را
توسط مکتوب رسمی به محکمه
اعاده مینماید.

قانونی ممثل ته ورسوی په دوهم کاپی
کپی د هغه استحضاری او لاسلیک
واخلي او محکمی ته دی واستوی.

یوسلو پنځه دېرشمه ماده:

که مجلوب سوادو نه لری د گوتی نښه
یی په فنی او خوانا ډول دی پر
پاڼه ولگول شی.

یوسلو شپږ دېرشمه ماده:

که مجلوب له لاسلیک یا د گوتی له
لگولو څخه ډډه وکړی کیفیت یی په
فورمه کې لیکل کیږی او یو د لاندی
کسانو لاسلیک پکی نیول کیږی:

1- د استوگنځی د شورا د مسوول یا د
دوو تنو گاونډیو یا د هماغه ځای د
اوسیدونکو لاسلیک.

2- د جلب د اداری د آمر لاس لیک او
په هغه صورت کې چې ډډه کوونکی د
دولت د اداری یا مؤسسو کارکوونکی
وی د اړوندی اداری د آمر تصدیق.

یوسلو اوه دېرشمه ماده:

د جلب او احضار مراجع د یوسلو شپږ
دېرشمی مادی د مندرجو مراتبو د پای
ته رسولو د په پام کې نیولو سره فورمه
د رسمی مکتوب په واسطه محکمی ته
اعاده کوی.

يوسلو اته ديرشمه ماده:

که مجلوب د دولتي ادارو، مؤسسو يا تصديو کارکوونکي وي د جلب فورمه د هغه اړوندی اداري ته هم استول کېدای شي.

ماده یکصدوسی وهشتم:

هرگاه مجلوب کارکن ادارات دولتي، مؤسسات يا تصديها باشد فورمه جلب به اداره مربوط وي نیز فرستاده شده ميتواند.

يوسلو نهه ديرشمه ماده:

که د معاذيرو له امله د مجلوب ميندل په مؤقتي ډول وځنډيږي اړوند مراجع مکلف دی مطالب يي په رسمي ډول د محکمي په خبرتيا ورسوي د ځنډونو د ليري کېدو نه وروسته د جلب د فورمي د پړاوونو په تېرولو لاس پوري کړي.

ماده یکصدوسی ونهم:

در صورتیکه نسبت معاذير دريافت مجلوب موقتاً به تعويق افتد مراجع مربوط مکلف است مطالب را رسماً به اطلاع محکمه رسانيده بعد از رفع موانع در طی مراحل فورمه جلب، اقدام نمايد.

يوسلو څلويښتمه ماده:

که مجلوب تبتيدي، غايب يا ورک وي تحقيقاتي سندونه يي بشپړيږي او کيفيت يي د جلب په فورمه کې ليکل کيږي او محکمي ته استول کيږي.

ماده یکصدو چهلم:

هرگاه مجلوب فرار، غايب يا مفقود باشد اسناد تحقيقاتي آن تکميل و کيفيت به فورمه جلب درج و به محکمه ارسال ميگردد.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:

په هغه صورت کې چې مجلوب د وسله وال پوځ په خدمت کې شامل وي د جلب فورمه هغه ته د اړوندی قطعي له لاري اورول کيږي.

ماده یکصدو چهل ويکم:

در صورتیکه مجلوب شامل خدمت در قواي مسلح باشد فورمه جلب از طريق قطعه مربوطه به وي ابلاغ ميگردد.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:

که د جلب په فورمه کې په دغه قانون کې مندرج مراتب په پام کې نيول شوي نه وي فورمه د محکمي له خوا اړوندو مراجعو ته د بشپړولو له پاره اعاده

ماده یکصدو چهل ودوم:

هرگاه در فورمه جلب مراتب مندرج اين قانون مراعات نشده باشد فورمه از طرف محکمه به مراجع مربوطه جهت تکميل اعاده ميگردد

و مراجع جلب مکلف به تکميل
مراحل فورمه ميباشند.

ماده یکصد و چهل و سوم:

هرگاه مجلوب به محکمه
حاضر و حضور بعدی وی در
جلسات آتی نیز ضروری
باشد تاریخ جلسه آینده
غرض استحضاری به او ابلاغ
و جریان در دفتر مربوطه
ثبت میگردد.

ماده یکصد و چهل و چهارم:

در صورتیکه خوف کناره گیری یا
فرار طرف دعوی متصور باشد
محکمه میتواند او را به دادن ضمانت
حضور مکلف نماید.

ماده یکصد و چهل و پنجم:

هرگاه مجلوب بعد از استحضاری
مراجع جلب و احضار در فورمه
جلب یا استحضاری در محکمه
از حضور مجدد به محکمه امتناع
ورزد محکمه به جلب او برای بار
ثانی یا ثالث اقدام مینماید.

ماده یکصد و چهل و ششم:

هرگاه مجلوب علی الرغم تطبیق
احکام مندرج ماده (145) این
قانون باز هم به محکمه
حاضر نشود یا مطابق ماده

کیپی او د جلب مراجع د فورمی د
پراوونو په بشپړولو مکلف دی.

یوسلو دری څلویښتمه ماده:

که مجلوب محکمی ته حاضر شی او
په راتلونکو غونډو کې هم د هغه
وروستنی راتګ ضروری وی د
راتلونکي غونډې نېټه د هغه د
استحضاری له پاره ورته ابلاغ
کیږي او جریان یی په اړوند دفتر
کې ثبت کیږي.

یوسلو څلور څلویښتمه ماده:

که د دعوی د اړخ د ګوښه کېدو یا
تینبتي خوف متصور وی محکمه
کولای شی دی د حاضریدو د ضمانت
په ورکولو مکلف کړي.

یوسلو پنځه څلویښتمه ماده:

که مجلوب د جلب په فورمه کې د جلب
او احضار د مراجعو له استحضاری یا
په محکمه کې د استحضاری نه
وروسته محکمی ته د بیا حاضریدو نه
ډډه وکړي، محکمه په دوه ځلې یا درېیم
ځل د هغه په جلبولو لاس پوري کوي.

یوسلو شپږ څلویښتمه ماده:

که مجلوب د دی قانون د یوسلو پنځه
څلویښتمی مادې د مندرجو حکمونو د
تطبیق سره سره بیا هم محکمی ته
حاضر نه شی یا د دغه قانون د یوسلو

(140) این قانون فرار غایب یا مفقود تلقی گردد تقاضای حضور او در خلال موعده یکم محکمه تعیین مینماید برای آخرین بار از طریق رادیو یا روزنامه معتبر کثیرالانتشار بعمل می آید.

ماده یکصد و چهل و هفتم:

در صورتیکه مجلوب بدون عذر معقول از حضور به محکمه در موعد معینه استنکاف ورزد محکمه احکام غیابی را در باره وی تطبیق مینماید.

ماده یکصد و چهل و هشتم:

محکمه به اساس تاریخ اجندا به جلب و احضار طرفین دعوی اقدام مینماید. دعاوی مستعجله از این حکم مستثنی است.

ماده یکصد و چهل و نهم:

تعیین مدت حضور مجلوب نظر به بُعد مسافه محل سکونت وی و امکانات مربوط به وسایل نقلیه از صلاحیت محکمه میباشد.

ماده یکصد و پنجاهم:

هر نوع اهمال از رعایت احکام مربوط به جلب و احضار مندرج

خلوینبتمی مادی سره سم تنبیدلی، غایب یا ورک و گنجل شی د هغه د حاضریدو غوښتنه د هغی مودی په اوږدو کې چې محکمه یی ټاکی د وروستی ځل له پاره د راپو یا د اعتبار وړ کثیرالانتشاره ورځپاڼی له لاری عملی کیږی.

یوسلو اوه څلوینبتمه ماده:

په هغه صورت کې چې مجلوب د باوری عذر نه پرته په ټاکلی موده کې محکمی ته له حاضریدو څخه ډډه وکړی محکمه د هغه په هکله غیابی حکمونه تطبیقوی.

یوسلو اته څلوینبتمه ماده:

محکمه د اجندا د نېټی سره سم د دعوی د دواړو خواوو جلب او احضار ته لاس پوری کوی. مستعجله دعاوی له دی حکم څخه جلا دی.

یوسلو نهه څلوینبتمه ماده:

د مجلوب د حاضریدو د مودی ټاکنه د هغه د استوگنځی دواټن او په لیږدوونکو وسیلو پوری مربوط د امکاناتو له مخی د محکمی له واک څخه ده.

یوسلو پنځوسمه ماده:

د جلب او احضار د مراجعو له خوا په دغه فصل کې د جلب او احضار د

مندرجو حکمونو له په پام کې نیولو څخه هر ډول اهمال د محکمې له خوا د دغو مراجعو د امریت خبرتیا له پاره اورول کیږي چې له سرغړوونکي څخه قانوني پوښتنې تر سره کړي.

یوسلو یو پنځوسمه ماده:

د دغه فصل د یوسلو پنځوسمې مادې د حکم له تطبیقېدو څخه کنترول په هرو پنځلس ورځو کې د محکمې له خوا صورت نیسي.

یوسلو دوه پنځوسمه ماده:

د محکمې تحریرات د دې فصل د مندرجو حکمونو له تطبیق څخه د محکمې د رئیس په وړاندې مسوولیت لري.

نهم فصل

غیابی حکمونه

یوسلو دری پنځوسمه ماده:

که عارض د دېرشو ورځو د مودې په اوږدو کې د خپلې عریضې مندرجې دعوی په محکمه کې تعقیب نه کړي د دې قانون د حکمونو سره سم د هغه په غیاب کې د نه خصومت کولو قرار صادرېږي.

یوسلو څلور پنځوسمه ماده:

که مدعي خپل صورت دعوی محکمې

در این فصل از جانب مراجع جلب و احضار از طرف محکمه به اطلاع امریت این مراجع ابلاغ میگردد تا از متخلف بازخواست قانونی بعمل آید.

ماده یکصد و پنجاه و یکم:

کنترول از تطبیق حکم ماده (150) این فصل در هر پانزده روز از طرف محکمه صورت می گیرد.

ماده یکصد و پنجاه و دوم:

تحریرات محکمه از تطبیق مندرجات احکام این فصل نزد رئیس محکمه مسوولیت دارد.

فصل نهم

احکام غیابی

ماده یکصد و پنجاه و سوم:

هرگاه عارض در خلال مدت (30) روز دعوی مندرج عریضه خود را به محکمه تعقیب نکند مطابق احکام این قانون در غیاب وی قرار ترک خصومت صادر میگردد.

ماده یکصد و پنجاه و چهارم:

هرگاه مدعی صورت دعوی خود

ته وړاندې كړې او د دعوى له دوران نه وروسته د قانوني عذر نه پرته غايب شى محكمه د دى باب د اتم فصل د حكمونو سره سم د مدعى په جلب لاس پورې كوي او په هغه صورت كې چې په ټاكلي موده كې محكمې ته حاضر نه شى د نه خصومت كولو پريكړه صادرېږي.

را به محكمه تقديم و بعد از دوران دعوى بدون عذر قانوني غايب شود محكمه مطابق احكام فصل (8) اين باب به جلب مدعى اقدام و در صورتيكه در ميعاد معينه به محكمه حاضر نشود به ترك خصومت فيصله صادر ميگردد.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:

كه مدعى عليه د مدعى د دعوى د اقامه كېدو نه وروسته اقرار وكړي او د حكم د صادريدو په وخت كې ځان گوښه كړي يا د شاهدانو له شهادت نه وروسته غايب شى محكمه په دواړو حالتونو كې مدعى عليه حكمي حاضر بولي په موضوع كې حكم صادروي.

ماده يكصد و پنجاه و پنجم:
هرگاه مدعى عليه بعد از اقامه دعوى مدعى، اقرار كند و در وقت صدور حكم خود را كناره نمايد يا بعد از شهادت شهود غايب گردد، محكمه در هر دو صورت مدعى عليه را حاضر حكمي دانسته در موضوع اصدار حكم مينمايد.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:

په هغه صورت كې چې مدعى د شاهدانو له حاضرولو څخه د نه توان لرلو اظهار وكړي او د مقابل اړخ د لوړې غوښتنه وكړي خو د لوړې د اجراء كېدو په وخت كې ځان گوښه كړي محكمه مدعى حكمي حاضر بولي د مدعى عليه په حلف يا نكول حكم صادروي.

ماده يكصد و پنجاه و ششم:
در صورتيكه مدعى از احضار شهود اظهار عجز نموده سوگند طرف مقابل را تقاضا ولي هنگام اجرائى تحليف خود را كناره نمايد محكمه مدعى را حاضر حكمي دانسته به حلف و يا نكول مدعى عليه حكم صادر مينمايد.

يوسلو اووه پنځوسمه ماده:

كه مدعى عليه په هغو موردونو

ماده يكصد و پنجاه و هفتم:
هرگاه مدعى عليه در موارديكه رد

کې چې د لوړې ردول جواز لري مدعي ته د لوړې رد وکړې او مدعي غايب شي محکمه د مدعي په نکول حکم کوي.

يوسلو اته پنځوسمه ماده:

که مدعي عليه د عريضې د وړاندې کېدو نه وروسته د جلب له کبله اصلاً حاضر نه شي او يا د دعوي د دوران نه د مخه يا وروسته تر هغه غايب شي او مدعي د موضوع د حل او فصل په خاطر ټينگار وکړي محکمه د دې باب د اتم فصل د حکمونو د په پام کې نيولو سره اجراءات کوي او د ټاکلي مودې له تېرېدونه وروسته د غايب د لومړي درجي خپلوانو څخه يو تن، ميره يا ميرمن يې د وکيل په توگه ټاکي او دعوي خپري.

يوسلو نهه پنځوسمه ماده:

په هغه صورت کې چې د غايب لومړي درجه خپلوان، ميره يا ميرمن يې د وکالت د شرايطو لرونکي نه وي يا خپلوان يې د وکالت له قبلولو څخه ډډه وکړي د ليکلي تجويز پر بنا محکمه مدني څارنوال د غايب د وکيل په توگه ټاکي او دعوي خپري.

يوسلو شپيتهمه ماده:

غايب سړي ته د وکيل ټاکل د حکم

سوگند جواز دارد سوگند را به مدعي رد نمايد و مدعي غايب گردد محکمه به نکول مدعي حکم مينمايد.

ماده يکصد و پنجاه و هشتم:

هرگاه مدعي عليه بعد از تقديم عريضه به اثر جلب اصلاً حاضر نگردد و يا قبل از دوران دعوي يا بعد از آن غايب گردد و مدعي بحل و فصل موضوع اصرار ورزد محکمه با رعايت احکام فصل هشتم اين باب اجراءات و بعد از منقضی شدن ميعاد معينه يکي از اقارب درجه اول، زوج يا زوجه غايب را وکيل تعيين و دعوي را رسيدگي مينمايد.

ماده يکصد و پنجاه و نهم:

در صورتیکه اقارب درجه اول غايب، زوج يا زوجه وي حايض شرايط وکالت نبوده يا اقارب وي از قبول وکالت امتناع ورزد به اثر تجويز تحريري محکمه څارنوال مدني را بحیث وکيل غايب تعيين و دعوي را رسيدگي مينمايد.

ماده يکصد و شصتم:

تعيين وکيل برای شخص غايب

په پاڼو کې د محکمې له خوا صورت نیسی دا وکیل د غایب د دفاعی واکونو څخه برخمن دی.

یوسلو یو شپېتمه ماده:

په هغه صورت کې چې غایب مدعی علیه باوری عذر ولری او محکمې ته خبر ورکړی د عذر د لیری کېدو په خاطر تر دوو میاشتو پورې د قضیې څېړنه پال کېږي.

یوسلو دوه شپېتمه ماده:

که د تعطیل موده له دوو میاشتو څخه تېری وکړی محکمه کولای شی د قانونی ممکنه وسیلو څخه په گټی اخیستنې سره د قضیې په څېړلو لاس پوری کړی او په ځانگړو حالتونو کې پورتنی موده تمدید کړی.

یوسلو دری شپېتمه ماده:

(1) که غایب د محکمې له خوا د وکیل له ټاکل کېدو نه وروسته حاضر شی، محاکمه د ده په حضور کې تر سره کېږي.

(2) که د هغه غیابت مکرر او یا د تمرد او د مقابل لوری د تاوانی کولو څخه راپیدا شوی وی دا حضور یی اعتبار نه لری. محاکمه د محکمې له خوا د ټاکل شوی وکیل په حضور کې دوام مومی.

از طرف محکمه بداخل اوراق حکم صورت میگیرد این وکیل صلاحیت های دفاعی غایب را حایز میباشد.

ماده یکصد و شصت و یکم:

در صورتیکه مدعی علیه غایب عذر معقول داشته و به محکمه اطلاع بدهد بغرض رفع عذر رسیدگی قضیه الی دو ماه معطل قرار داده میشود.

ماده یکصد و شصت و دوم:

هرگاه مدت تعطیل از دو ماه متجاوز گردد محکمه میتواند در رسیدگی قضیه با استفاده از وسایل ممکنه قانونی اقدام و در حالات خاص مدت متذکره را تمدید نماید.

ماده یکصد و شصت و سوم:

(1) هرگاه غایب بعد از تعیین وکیل از طرف محکمه، حاضر گردد محاکمه در حضور وی جریان می یابد.

(2) هرگاه غیابت وی مکرر و یا ناشی از تمرد و اضرار بطرف مقابل باشد این حضور اعتبار نداشته محاکمه در حضور وکیل تعیین شده از طرف محکمه ادامه می یابد.

یوسلو څلور شپېتمه ماده:

که د مدعی علیه د دفاع په ترڅ کې اصل مدعی ته لوړه متوجه شی او وروسته د دفع مدعی غایب شی پدغه صورت کې محکمه له غایب څخه د نیابت په توګه وکیل ټاکي او اصل مدعی ته لوړه توجیه کوي په دغه حالت کې حلف او نکول قانوني اغیزی لري.

یوسلو پنځه شپېتمه ماده:

که مدعی شاهدان نلرله او د غایب مدعی علیه د حلف غوښتونکی وو محکمه پر غایب باندې د لوړې معلق حکم صادروي.

یوسلو شپږ شپېتمه ماده:

که مدعی علیه د دوو میاشتو د مودی په بهیر کې محکمی ته حاضر شی خو له لوړې څخه نکول وکړي دا نکول یی حقیقي نکول او د پورتنی ټاکل شوی مودی په بهیر کې محکمی ته د عذر نه پرته د مدعی علیه نه حاضریدل حکمی نکول دی په دواړو حالتونو کې محکمه د هغه په نکول حکم صادروي.

یوسلو او شپېتمه ماده:

(1) که غایب مدعی علیه په ټاکلي موده کې حاضر شی او د مدعی د ادعا

ماده یکصد و شصت و چهارم:

هرگاه در برابر دفاع مدعی علیه به مدعی اصل، سوگند متوجه و بعداً مدعی دفع غایب گردد در این صورت محکمه به نیابت از غایب وکیل را تعیین و به مدعی اصل سوگند را توجیه می نماید حلف و نکول درین حالت دارای اثرات قانونی میباشد.

ماده یکصد و شصت و پنجم:

هرگاه مدعی شهود نداشت و حلف مدعی علیه غایب را مطالبه نمود محکمه حکم معلق به سوگند را بر غایب صادر مینماید.

ماده یکصد و شصت و ششم:

هرگاه مدعی علیه در خلال مدت دو ماه به محکمه حاضر اما از حلف نکول نمود این نکول، نکول حقیقی و عدم حضور مدعی علیه بدون عذر به محکمه در خلال مدت معینه مذکور نکول حکمی میباشد در هر دو صورت محکمه به نکول او حکم صادر مینماید.

ماده یکصد و شصت و هفتم:

(1) هرگاه مدعی علیه غایب در میعاد معینه حاضر و در برابر

ادعای مدعی سوگند یاد نماید
به قطع خصومت مدعی حکم
صادر گردد.

(2) آماده گي مدعی عليه به حلف بعد
از سپري شدن ميعاد دو ماه اعتبار
ندارد.

ماده يكصد و شصت و هشتم:

هرگاه ولی، وصی، قیم یا وکیل
غایب دعوی را تعقیب ننماید محکمه
نسبت عدم حضور و تعقیب آنها به
ترک خصومت حکم نکرده در صورت
دوام غایب عوض قیم، وصی یا
وکیل غایب شخص دیگری را بحیث
ممثل قانونی و در صورت سلب
ولایت از ولی دیگری را بحیث وصی
تعیین و در موضوع حکم خود را
صادر مینماید.

ماده يكصد و شصت و نهم:

هرگاه وکیل دعوی، دعوی
مؤکل خود را تعقیب ننماید
محکمه صرف یکبار موضوع را
به مؤکل ابلاغ و در صورت
حضور مؤکل یا تعیین وکیل
جدید بحل و فصل دعوی می
پردازد در صورت عدم توجه مؤکل
به ابلاغ، محکمه به ترک خصومت
حکم مینماید.

په وړاندې لوړه وکړې د مدعی د
خصومت په خلاصیدو حکم
صادرېږي.

(2) د دوو میاشتو د مودی له تیریدو
نه وروسته لوړې ته د مدعی عليه
تیارۍ اعتبار نه لري.

یوسلو اته شپېتمه ماده:

که د غایب ولی، وصی، قیم یا وکیل
دعوی تعقیب نه کړي محکمه د هغوی
د نه حاضریدو او نه تعقیبولو له امله
په نه خصومت کولو حکم نه کوي د
غیابت د اوږدیدو په صورت کې د
غایب د قیم، وصی یا وکیل پر ځای بل
چا د قانونی ممثل په توګه اوله ولی
خخه د ولایت د سلبیدو په صورت کې
یو تن د وصی په توګه ټاکي او په
موضوع کې خپل حکم صادروي.

یوسلو نهه شپېتمه ماده:

که د دعوی وکیل د خپل مؤکل د دعوی
تعقیب نه کړي محکمه یوازی یوه پلا
موضوع مؤکل ته اورو او د مؤکل د
حاضریدو یا د نوی وکیل د ټاکل کېدو
په صورت کې د دعوی یوی خواته
کولو ته لاس پوري کوي. ابلاغ ته د
مؤکل د نه پاملرنې په صورت کې
محکمه د نه خصومت کولو حکم
صادروي.

يوسلو اوياييمه ماده:

(1) د غايب وکیل د اقرار، ابراء، اصلاح، قناعت کولو او نورو هغو اقداماتو واک نه لری چې د غايب په ضرر تماميږي.

(2) د محکمی له خوا د ټاکل شوی وکیل واک د دی قانون د یو سلو دری شپيتمی مادی د حکم د په نظر کې لرلو سره د غايب سړی د خبرېدو او حاضریدو نه وروسته پای ته رسيږي.

يوسلو یو اوياييمه ماده:

د عامه حقوقو ممثل د اقرار، ابراء او اصلاح کولو واک نه لری مگر دا چې بل ډول تصریح شوی وی.

يوسلو دوه اوياييمه ماده:

غيايې حکمونه وکیل ته اورول کېږي او محکوم عليه ته خبر ورکول کېږي او محکوم عليه ته دا ورولو د نه امکان په صورت کې د خبرتيا پايه د غايب د کورنۍ يو د غړيو ته سپارل کېږي او د کورنۍ د غړيو د نه موجوديت په صورت کې د استوگنځي ادارې او يا د هغوی د کار ځای ادارې ته سپارل کېږي.

ماده یکصد و هفتادم:

(1) وکیل غايب صلاحيت اقرار، ابراء، اصلاح، قناعت و ساير اقداماتې را که به ضرر غايب تمام شود حايذ نميباشد.

(2) صلاحيت وکیل تعيين شده از طرف محکمه با نظر داشت حکم ماده (163) اين قانون بعد از اطلاع و حاضر شدن شخص غايب ختم ميشود.

ماده یکصد و هفتاد و یکم:

ممثل حقوق عامه صلاحيت اقرار، ابراء و اصلاح را ندارد مگر اينکه در قانون طور ديگري تصريح شده باشد.

ماده یکصد و هفتاد و دو م:

احکام غيايې به وکیل ابلاغ و به محکوم عليه اطلاع داده ميشود در صورت عدم امکان، ابلاغ به محکوم عليه اطلاع نامه به يکي از اعضاي فاميل غايب تسليم و در صورت عدم موجوديت اعضاي فاميل به اداره محل بود و باش و يا اداره محل کارشان سپرده ميشود.

ماده یکصد و هفتاد و سوم:

وکیل غايب و ممثل حقوق عامه در برابر حکم صادره محکمه صلاحيت

يوسلو دری اوياييمه ماده:

د غايب وکیل او د عامه حقوقو ممثل د محکمی د صادر شوی حکم په

وړاندې د قناعت کولو واک نه لري.

قناعت را نداد.

يوسلو څلور اويايمه ماده:

د محكمې له خوا د وكيل د ټاكنې حكمونه د ميره د غيابت او يا مفقوديت له امله د تفريق په دعوو كې هم تطبيقېږي.

ماده يكصد و هفتاد و چهارم:
احكام تعيين و كيل از طرف محكمه در دعاوى تفريق به سبب غيابت و يا مفقوديت زوج، نيز تطبيق ميشود.

لسم فصل

په مدني قضيو كې د اهل خبري

فصل دهم

استفاده از اهل خبره و مطلع

او مطلع څخه گټه اخيسته

در قضايای مدنی

يوسلو پنځه اويايمه ماده:

(1) محكمه كولای شي د دعوی مربوطو پيښو د استيضاح په منظور د دعوی د دواړو خواوو د غوښتنې يا د خپل تجويز پر اساس د اهل خبري نظر يې چې په موضوع كې د مسلك او تخصص پر اساس د كافي معلوماتو خاوند وي او د اسلام د شريعت د معيارونو سره سم د ښو او صافو او پيژندنې لرونكي وي وغواړي.

ماده يكصد و هفتاد و پنجم:
(1) محكمه ميتواند بمنظور استيضاح وقايع مربوط به دعوی نظرات اهل خبره كه در موضوع باساس مسلك و تخصص حايز معلومات كافي و مطابق معيارهای شريعت اسلام دارای اوصاف و شهرت نيك باشد بنابر تقاضای طرفين دعوی يابه تجويز خود مطالبه نماید.

(2) اهل خبره د فعاليت د پيل نه د مخه لوړه كوی چې دندی يې په بشپړ امانت سره تر سره كړي.

(2) اهل خبره قبل از شروع به فعالیت سوگند مينمايد كه وظيفه رابه امانت داری انجام ميدهد.

يوسلو شپږ اويايمه ماده:

(1) په عقاري دعوو كې محكمه كولای شي د دعوی د دواړو خواوو د

ماده يكصد و هفتاد و ششم:
(1) محكمه ميتواند در دعاوى عقارى راجع به قيمت،

کروکی، تعیین حدود، مساحت و مسایل ساختمانی در صورت بروز اختلاف طرفین دعوی از اهل خبره کسب معلومات نماید.

(2) محکمه میتواند در دعاوی مربوط به ملکیت های منقول راجع به تعیین قیمت مدعی بها از اهل خبره کسب معلومات نماید.

ماده یکصد و هفتاد و هفتم:

(1) اهل خبره بمنظور حکم فقره (1) ماده (176) این قانون مساح، کارمند کدستر، متخصص اصلاحات ارضی، مهندس، انجینیر ساختمانی و همجوار میباشد.

(2) اهل خبره بمنظور حکم فقره (2) ماده (176) این قانون محاسب، کنترولر، تخنیکران مسلکی و اهل حرفه میباشد.

ماده یکصد و هفتاد و هشتم:

هرگاه هویت مدعی یا مدعی علیه مشبوه باشد محکمه میتواند از مطلعین اهل گذر، وکیل صنفی یا آمر اداره مربوط در مورد اسم، شهرت، پیشه و محل اقامت وی استیضاح نماید.

اختلاف د رامنخته کیدو په صورت کې د بیی، کروکی، د حدودو د ټاکلو، د مساحت او ساختمانی مسئلو په باب له اهل خبری څخه معلومات تر لاسه کړی.

(2) محکمه کولای شی د منقولو ملکیتونو په مربوطو د عواوو کې د مدعی بها د بیی د ټاکنی په خاطر له اهل خبری څخه معلومات تر لاسه کړی.

یوسلو اوه او یایمه ماده:

(1) د دی قانون د یو سلو شپږ او یایمی مادی د لومړی فقری د حکم په منظور اهل خبره، مساح، د کدستر کارمند، د ځمکی د اصلاحاتو متخصص، مهندس، ساختمانی انجینیر او گاونډی دی.

(2) د دی قانون د یوسلو شپږ او یایمی مادی د دوه یمی فقری د حکم په منظور اهل خبره، محاسب، کنترولر، مسلکی تخنیکران او اهل حرفه دی.

یوسلو اته او یایمه ماده:

که د مدعی یا مدعی علیه هویت مشبوه وی محکمه کولای شی د هغه د نوم پیژندنې، کسب او استوگنځی په هکله د اهل گذر د مطلعینو، صنفی وکیل یا د اړوندی اداری د آمر څخه استیضاح وکړی.

يوسلو نهه اويايمه ماده:

(1) په هغه صورت کې چې د اشخاصو په خاصه توگه په ښځينه طبقه او ماشومانو کې د سن تثبيتول د محاکمې په بهير کې ضروري وگڼل شي او شخص د تابعيت تذکره ونه لري يا د هغه د تذکری د مندرج سن او ظاهري حالت تر منځ توپير موجود وي محکمه د عدلي طب ډاکتر يا د بل طبيب رأي پکې غواړي.

(2) په هغو موردونو کې چې د سن ټاکل د عدلي طب د ډاکتر او يا بل طبيب د نظري په اساس د قضی له سوابقو او د شخص له ظاهري حالاتو سره توپير ولري د سن د بيا ټاکلو موضوع طبي هیأت ته چې له درېيو تنو څخه لږ نه وي راجع کوي.

يوسلو اتيايمه ماده:

محکمه د ميرمنی د شنډوالي او يا په صعب العلاجو ناروغيو باندې د هغی د مصاب اوسيدلو په هکله د نسايی او ولادی له متخصص او د متخصص د نه موجوديت په صورت کې له طبيب، قابلي او سيمه ييزی دا يی څخه معلومات کوي.

يوسلو يو اتيايمه ماده:

د مير د عيب له امله د تفريق په

ماده يکصدو هفتادونهم:

(1) در صورتیکه تثبيت سن اشخاص بخصوص در طبقه اناث و اطفال در جريان محاکمه ضروری تلقی گردد و شخص تذکره تابعيت نداشته باشد يا بين سن مندرج تذکره و حالت ظاهري وی تفاوت موجود باشد محکمه نظر داکتر طب عدلي و يا طبيب ديگر را مطالبه مينمايد.

(2) در موارد يکه تعيين سن با اساس نظر داکتر طب عدلي و يا طبيب ديگر با سوابق قضيه و حالات ظاهري شخص مغاير باشد موضوع تعيين مجدد سن را به هیأت طبي که کمتر از سه نفر نباشد راجع ميسازد.

ماده يکصدو هشتادم:

محکمه در مورد عقيم بودن زوجه و يا مصاب بودن وی به امراض صعب العلاج از متخصص نسايی و ولادی و در حال عدم موجوديت متخصص از طبيب، قابله و دايه محلی معلومات مينمايد.

ماده يکصدو هشتادويکم:

محکمه در دعاوی تفريق به سبب

د عواوو کې محکمه د هغه د عیب د تثبیتولو او یا د نه علاج کیدونکو یا د اوږدې مودې د علاج وړ ناروغیو په باب له اړوند متخصص یا طبی هیأت څخه معلومات تر لاسه کړي.

یوسلو دوه اتیایمه ماده:

د اهل خبره رد او اجتناب د دغه قانون د دویم باب په څلورم فصل کې د اجتناب او رد د عمومي اساساتو د احکامو تابع دی.

یوسلو دری اتیایمه ماده:

د دعوی دواړه خواوې حق لری د باوري اسبابو دشته والی په صورت کې د اهل خبری درد غوښتنه وکړي. محکمه دی درد د غوښتنلیک د وړاندې کېدو له نېټې څخه د دریو ورځو په بهیر کې په دی هکله تصمیم ونیسی. په هغه صورت کې چې د رد اسباب د باور وړ وی اهل خبره بیا په موضوع کې نظر څرگندولی نه شی.

یوسلو څلور اتیایمه ماده:

محکمه کولای شی په هغو دعووو کې چې پیچلتوب یی د حسابی مسئلو او دفترونو، پانېو او سندونو د معاینې څخه را پیدا شوی وی یا د دعوی پیچلتوب له بلی ناحیې څخه رامنځ ته شوی وی د محکمی د غړیو او یا د

عیب زوج راجع به تثبیت عیب و یا مصاب بودن وی با امراض غیر قابل علاج یا علاج طویل المدت از متخصص مربوط یا هیأت طبی کسب معلومات مینماید.

ماده یکصد و هشتاد و دوم:

اجتناب و رد اهل خبره تابع اساسات عمومی اجتناب و رد احکام مندرج فصل چهارم باب دوم این قانون میباشد.

ماده یکصد و هشتاد و سوم:

طرفین دعوی حق دارند در صورت موجودیت اسباب مؤجه رد اهل خبره را مطالبه نمایند محکمه در خلال سه روز از تاریخ تقدیم درخواست رد، در مورد تصمیم بگیرد در صورتیکه اسباب رد مؤجه ظاهر گردد اهل خبره نمیتواند مجدداً در موضوع ابراز نظر کنند.

ماده یکصد و هشتاد و چهارم:

محکمه می تواند در دعاوی که مغلق بودن آن ناشی از مسایل حسابی و معاینه دفاتر اوراق و اسناد باشد یا مغلق بودن دعوی از ناحیه دیگری نشأت نماید یکی از اعضای محکمه

و يا اهل خبره را به وارسى موضوع مؤظف و بعداً اجراءات نمايد.

ماده يكصد و هشتاد و پنجم:
 اهل خبره در تمام موارد نظرات خود را تحريرى به محكمه تقديم و در جلسه قضائى قرائت مى گردد.

ماده يكصد و هشتاد و هشتم:
 اهل خبره بعد از قرائت نظر شان در جلسه، مورد استيضاح قرار گرفته ميتوانند اين استيضاح نخست از طرف شخصيكه نظر به در خواست او يا وكيل قانونى اش انتخاب گرديده و بعداً از جانب اشخاص شامل قضيه و محكمه صورت مى گيرد.

ماده يكصد و هشتاد و نهم:
 محكمه ميتواند در صورت عدم وضاحت كافى يا عدم تكميل نظر اهل خبره را به توضيحات مزيد و معاينات تكميلى امر نمايد.

ماده يكصد و هشتاد و دهم:
 در صورتيكه محكمه نظر خير يا مطلع را غير مستند و يا متناقض با واقعيت تشخيص نمايد نظر

اهل خبرى يوتن ته د موضوع د خپل لو له پاره دنده وركپى او وروسته اجراءات وركپى.

يوسلو پنځه اتيايمه ماده:
 اهل خبره په ټولو موردونو كې خپلې نظريې په ليكلې ډول محكمې ته وړاندې كوي او په قضائى غونډه كې لوستل كيږي.

يوسلو شپږ اتيايمه ماده:
 اهل خبرى څخه د دوى د نظريې د لوستل كېدو نه وروسته استيضاح كېداى شي دغه استيضاح لومړى د هغه چا له خوا چې د هغه يا د نوموړى د قانونى وكيل د غوښتن ليك له مخې انتخاب شوى ده او وروسته په قضيه كې د شاملو كسانو او محكمې له خوا صورت نيسي.

يوسلو اوه اتيايمه ماده:
 محكمه كولاي شي د نظريې د كافى وضاحت نه لرلو او يا نيمگړتيا په صورت كې اهل خبره باندې د زياتو څرگندونو او بشپړتيا يې كتنو امر وكړي.

يوسلو اته اتيايمه ماده:
 په هغه صورت كې چې محكمه د خير يا مطلع سړى نظريې بيله استناده او يا له واقعيت سره مخالف تشخيص

کړې د هغه څخه مجدد نظر غواړي او يا موضوع بل يو اهل خبري يا مطلع ته سپاري.

مجدد او را تقاضا ويا موضوع را به اهل خبره يا مطلع ديگري مي سپارد.

يوسلو نهه اتيايمه ماده:

په هغو حالتونو کې چې اهل خبره قضائي غونډې ته حاضرېږي د هغې د څرگندونو او معايناتو نتيجې د قضائي غونډې په محضر (پروتوکول) کې ليکل کېږي.

ماده يکصد وشتادونهم:

در حالاتيکه اهل خبره حاضر جلسه قضائي مي گردد نتايج اظهارات و معاينات وي در محضر (پروتوکول) جلسه قضائي درج ميشود.

يوسلو نوي يمه ماده:

محکمه د اهل خبري او مطلع پر نظر يي باندي مقيد نه دي، وروپاندي شوي نظريه يي د اثبات د نورو دلايلو په شان ارزيابي کوي. که د محکمي د ارزيابي نتيجه د اهل خبري له نظريي سره سمون و نه لري د هغې درد دليلو نه دي په مفصله توگه په پريکړه کې وښيي.

ماده يکصدونودم:

محکمه به نظر اهل خبره يا مطلع مقيد نه بډوده نظر ارائه شده را مثل ساير دلايل اثبات ارزيابي مينمايد. هرگاه نتيجه ارزيابي محکمه با نظر اهل خبره وفق نداشت دلايل رد آنرا بصورت مفصل در فيصله انعکاس دهد.

يولسم فصل

په مدني قضيو کې د لومړنيو اجراآتو تنظيم

فصل يازدهم

تنظيم اجراآت مقدماتي در قضايای مدني

يوسلو يو نوي يمه ماده:

مدني قضيه چې د دي قانون د اتلسمي مادي د حکم سره سم د محکمي د تحريراتو له خوا د محکمي رئيس، مرستيال يا قاضي د ملاحظي په خاطر وړاندي کېږي د لاندنيو مراتبو د

ماده يکصدو نودويکم:

قضيه مدني که طبق حکم ماده (18) اين قانون از طرف تحريرات محکمه به ملاحظه رئيس، معاون يا قاضي محکمه رسانيده ميشود تابع رعايت مراتب ذيل

رعايت کولو تابع ده:

میشود:

1- په هغو محکمو کې چې د اصلی یا خدمتی قاضیانو شمیر له دریو تنو څخه زیات وی د محکمی رئیس یا مرستیال د قاضیانو له جملې څخه دوه تنه قاضیان د قضیې د لومړنۍ مطالعې په خاطر ټاکي او پانې د محکمی د تحریراتو له خوا بیله ځنډه قضائی موظف هیأت ته سپارل کیږي.

1- در محاکمیکه تعداد قضاات اصلی یا خدمتی بیش از سه نفر باشد رئیس یا معاون محکمه دو نفر قاضی را از جمله قضاات بخاطر مطالعه مقدماتی قضیه تعیین و اوراق از طرف تحریرات محکمه بدون تأخیر به هیأت موظف قضائی سپرده می شود.

2- په بناری، ولسوالۍ، علاقه داری او ناحیوی محکمو کې چې د قاضیانو شمیر له دریو تنو څخه لږ وی موجود قاضیان یا قاضی کولای شي د رارسیدلو قضیو لومړنی مطالعې تر سره کړي او په دی هکله کې تصمیم ونیسي.

2- در محاکم شهری، ولسوالۍ، علاقه داری و ناحیوی که تعداد قضاات کمتر از سه نفر باشد قضاات یا قاضی موجود میتواند مطالعه مقدماتی قضایای وارده را انجام و در زمینه تصمیم اتخاذ نماید.

یوسلو دوه نوی یمه ماده:

په هغه صورت کې چې د مدنی قضیو څېړل په مدعا بها کې د بیې د تثبیت، تحدید، د اندازی د ټاکلو تصفیې یا د نورو ضروری حالتونو د تشخیص غوښتونکي وی محکمه د دی قانون د دوهم باب د لسم فصل د حکمونو سره سم اجراءات کوي.

ماده یکصدونودو دوم:
در صورتیکه رسیدگی در قضایای مدنی ایجاب تثبیت قیمت، تحدید، تعیین اندازه، تصفیه یا تشخیص سایر حالات ضروری را در مدعی بها نماید محکمه مطابق احکام فصل دهم باب دوم این قانون اجراءات می کند.

یوسلو دری نوی یمه ماده:

که محکمه د مدعی بها د حالاتو د

ماده یکصدونو دوسوم:
هرگاه محکمه هنگام بررسی

تشخيص حالات مدعى بها مستقيماً يا به اثار اظهارات شفاهى طرفين در ياباد كه كشف جهات واقعى قضيه و رسيدگى عادلانه در ماهيت آن تحليل بعضى موضوعات ديگر را ايجاب ميكند قرار قضائى مبنى بر تحليل موضوعات مشخص را صادر طبق احكام مواد (179) الى (182) اين قانون اجراءات مى نمايد.

ماده يكصدونود و چهارم:

هرگاه محكمه به كشف بعضى حالات خاص قضايى مدنى ضرورت احساس نمايد ميتواند به اظهارات و دلايل طرفين اطمينان و در غير آن در زمينه از مراجع مربوط بدون استرداد اوراق طالب معلومات شود.

ماده يكصدونود و پنجم:

تحريرات محكمه مكلف است بعد از وصول معلومات مندرج مواد (192) الى (194) اين قانون سوابق قضيه را به هيأت قضائى ارائه نمايند.

تشخيص د بررسى په وخت کې په مستقيمه توگه يا د دواړو خواوو د شفاهى څرگندونو له امله په دې باندې پوه شى چې د قضیې د رښتينو اړخونو كشف او د هغې په ماهيت کې عادلانه خپر نه د ځينو نورو موضوعاتو د تحليل غوښتونکى ده د په گوته شويو موضوعاتو د تحليل په هکله قضائى قرار صادروي او د دې قانون د يوسلو نهه اويايمې مادې څخه تر يوسلو دوه اتيايمې مادو پورې د حکمونو سره سم اجراءات کوي.

يوسلو څلور نوى يمه ماده:

که محکمه د مدنى قضیو د ځينو ځانگړو حالتونو کشفولو ته اړشى کولای شى د دواړو خواوو پر څرگندونو او دلايلو ډاډ منه شى او پرته له هغه په دې هکله کې له اړوندو مراجعو څخه د پاڼو د مستردولو څخه پرته معلومات وغواړي.

يوسلو پنځه نوى يمه ماده:

د محکمې تحريرات مکلف دى د دې قانون د يوسلو دوه نوى يمې څخه تر يوسلو څلور نوى يمې مادو پورې د مندرجو معلوماتو د رارسيدونه وروسته د قضیې سوابق قضائى هيأت ته وړاندې کړي.

يو سلو شپږ نوى يمه ماده:

محکمه د مؤجه اړتيا څخه پرته د مدنى قضيو پانې نه شى مستردولای.

ماده يکصدونودو ششم:

محکمه نىمتواند بدون ضرورت مؤجه اوراق قضايای مدنى را مسترد نمايد.

يوسلو اوه نوى يمه ماده:

محکمه نه شى کولای د مدنى قضيو بهير او څېړنې پرته له مؤجه دلايلو څخه وځنډوى.

ماده يکصدونودو هفتم:

محکمه نىمتواند سير جريان ورسيدگى قضايای مدنى را بدون دلايل مؤجه معطل کند.

يوسلو اته نوى يمه ماده:

له هغو حالتونو څخه پرته چې قانون تصريح کړى وى د مدنى دعوى په ماهيت کې د قضائى قرار صادرو ل جواز نه لرى.

ماده يکصدونو دو هشتم:

صدر قرار قضائى در ماهيت دعوى مدنى جز در حالاتيکه قانون تصريح نموده باشد جواز ندارد.

يوسلو نهه نوى يمه ماده:

دستري محکمی د ديوانونو رئيسان، د محکمو رئيسان، مرستيالان، د ولايتونو د محکمو د ديوانونو، لوى ولسوالى، بنارى، ولسوالى، علاقه دارى او ناحيوى محکمو رئيسان مکلف دى د مدنى قضيو فهرست د دعوى د ډول او د دعوى د دواړو خواوو د پيژندنې په توضيح کولو سره جوړ او د هغه پر اساس اجراءات وکړي.

ماده يکصدونودو نهم:

رؤسای ديوانهای ستره محکمه، رؤسای محاکم، معاونين، رؤسای ديوانهای محاکم ولايات، لوى ولسوالى، محاکم شهرى، ولسوالى، علاقه دارى و ناحيوى مکلف اند فهرست قضايای مدنى را با توضيح نوع دعوى و شهرت طرفين دعوى ترتيب و به اساس آن اجراءات نمايند.

دوه سوومه ماده:

د دعوى د لورى په تعقيب سره د مدنى قضيو محاکماتى پړاوونه زيات نه زيات تر څلورو مياشتو پورى بشپړ او

ماده دو صدم:

مراحل محاکماتى قضايای مدنى با تعقيب طرف دعوى حد اکثر تا چهار ماه اکمال و حکم قضائى

قضائی حکم صادرېږي.

صادر می گردد.

دوه سوه یوومه ماده:

د دی قانون د دوه سووومی مادې مندرجې مودې د مستندو او باورې دلیلونو پر اساس د ځینو قضیو د ځانگړې توب له مخې تر یوې میاشتي نور د اوږدولو وړ دی.

ماده دوو صدو یکم:

مدت مندرج ماده (200) این قانون نظر به خصوصیت بعضی قضایا به اساس دلائل مستند و مؤجه تا یک ماه دیگر قابل تمديد می باشد.

دوه سوه دوهمه ماده:

د قضائی څېړنې د مودې پېل په ځانگړې فورمه کې د مدعي دعوی د لیکلو نه وروسته د اعتبار وړ دی.

ماده دوو صدو دوم:

آغاز مدت رسیدگی قضائی بعد از درج دعوی مدعی، به فورمه خاص آن مدار اعتبار است.

دوه سوه دریمه ماده:

له مدعي علیه څخه د مدعي تشخیص او له رېښتیني ذوالید څخه د خارج بېلول په لومړي پړاو کې د قضائی قرار د صادرولو په واسطه صورت نیسي.

ماده دوو صدو سوم:

تشخیص مدعی از مدعی علیه و تفریق خارج از ذوالید حقیقی در مرحله اول توسط صدور قرار قضائی صورت میگیرد.

دولسم فصل

د محاکمې بهیر او په قضیه کې د شاملو کسانو حاضریدل

فصل دوازدھم

جریان محاکمه و حضور اشخاص شامل قضیه

دوه سوه څلورمه ماده:

مدعي او مدعي علیه مکلف دي چې په خپله يا د هغوی وکیل، ولى، وصی، يا قيم له اړوندو سندونو سره محکمی ته حاضر شي.

ماده دوو صدو چهارم:

مدعی و مدعی علیه مکلف اند که خود یا وکیل، ولی، وصی یا قیم آنها با اسناد مربوط به محکمه حاضر شوند.

دوه سوه پنځمه ماده:

په قضائى غونډو کې د دعوى پر دواړو خواوو او مدنى څارنوال بر سپره، د دولتي اورگانونو، مؤسسو استازى او درېيمگړي کسان هم گډون کولای شي.

ماده دوو صدو پنځم:

در جلسات قضائى علاوه بر طرفين دعوى و څارنوال مدنى نماينده ارگانه‌اى دولتى، مؤسسات و اشخاص ثالث اشتراك نموده ميتوانند.

دوه سوه شپږمه ماده:

وکالت پاڼه د هغى محکمى د پرېکړې تر صادريدو پورې چې دعوى پکې دايړه ده د اعتبار وړ ده لاندنى مورد لدی حکم څخه جلا دی:

ماده دوو صدو ششم:

وکالت خط تا صدور فيصله محکمه ايکه دعوى در آن دایر است اعتبار دارد مورد آتى از این حکم مستثنى است:

په هغه صورت کې چې په وکالت پاڼه کې وکیل ته د استدعا پر حکم باندې اعتراض او د محکمې دا عادی د دعوى د وړاندې کولو او محکمو تر وروستۍ پړاو پورې د پر مخ بيولو واک په ډاگه ورکړ شوى وي.

در صورتیکه در وکالت خط صراحتاً صلاحیت استدعا، اعتراض برحکم و اعاده محکمه، تقدیم دعوى و تعقيب آن الی درجه اخير محاکم به وکیل تفویض شده باشد.

دوه سوه اوومه ماده:

د محکمو قاضيان او ادارى کارمندان نه شى کولای چې د وکالت چارى تر سره کړي. له هغو موردونو څخه پرته چې د هغوى د ميرپه، ميرمنى، پلار، نيکه، مور، انا، زوى او لور دعوى په منځ کې وي.

ماده دوو صدو هفتم:

قضات و کارمندان ادارى محاکم نمیتوانند امر وکالت را انجام دهند به استثنای مواردیکه دعوى زوج، زوجه، پدر، پدر کلان، مادر، مادر کلان، پسر و دختر آنها در میان باشد.

دوه سوه اتمه ماده:

د محکمو قاضيان او کارمندان په خپلو دعوى کې اصالتاً او د دى قانون

ماده دوو صدو هشتم:

قضات و کارمندان محاکم در دعوى خود اصالتاً و در دعوى

اشخاص مندرج ماده (207) این قانون به صفت وکیل، ولی، وصی و قیم اقدام کرده میتوانند.

ماده دوصدوْنهم:

طرفین دعوی به رعایت نوبت به اتقاق محکمه رهنمایی و به ترتیب آتی حالات شان بررسی میشود:

1- محکمه تشخیص کوم یو یی کدام آنها بحیث اصیل و کدام یکی بصفت وکیل، ولی، وصی و قیم بمحکمه حاضر شده است.

2- اشخاصیکه نیابتاً به محکمه حاضر می شوند و مؤظفین محکمه سند صلاحیت شانرا به دوسیه می گذارد.

3- استدعای مدعی، کلیه اسناد و اوراق طرفین از طرف تحریرات محکمه تنظیم می گردد.

ماده دوصدودهم:

مدعی صورت دعوی خود را به تفصیل لازم در دو نسخه تقدیم میدارد در صورت عدم صحت دعوی، مدعی به تصحیح دعوی مکلف میشود.

د دوه سوه اوومی مادی د مندرجو کسانوپه دعوی کې د وکیل، ولی، وصی او قیم په توگه لاس پوری کولای شی.

دوه سوه نهمه ماده:

د دعوی اړخونه دوارد په پام کې نیولو سره د محکمی کوتی ته لارښوونه کیږي او د هغوی حالتونه په لاندی ډول خپرل کیږي:

1- محکمه تشخیصوی چې کوم یو یی د اصیل په توگه او کوم یو یی د وکیل، ولی، وصی او قیم په توگه محکمی ته حاضر شوی دی.

2- هغه کسان چې نیابتاً محکمی ته حاضرېږي د محکمی د نده لرونکی د هغوی د واکمنۍ سند په دوسیه کې ږدي.

3- د مدعی استدعا، د دواړو خواوو ټول سندونه او پانې د محکمی د تحریراتو له خوا تنظیمېږي.

دوه سوه لسمه ماده:

مدعی خپل صورت دعوی په لارم تفصیل سره په دوو نسخو کې وړاندی کوي. د دعوی د نه سموالی په صورت کې، مدعی د دعوی په تصحیح کولو مکلف کیږي.

دوه سوه یوولسمه ماده:

د مدعی د دعوی د سموالی او د دی قانون شپږ ویشتمی مادی د مندرج حکم د په پام کې نیولو په صورت کې مدعی علیه مکلف دی خپل لیکلی ځواب په ټاکلی موده کې محکمی ته وړاندی کړي.

ماده دوو صدو یازدهم:

در صورت صحت دعوی مدعی و رعایت حکم مندرج ماده (26) این قانون مدعی علیه مکلف است در مدت معین جواب تحریری خود را به محکمه تقدیم نماید.

دوه سوه دولسمه ماده:

محکمه د مدعی علیه د لیکلی ځواب د وړاندی کېدونه وروسته د دعوی د واپو خواوو ته د محاکمی د غونډی نېټه پوهوی.

ماده دوو صدو دوازددهم:

محکمه بعد از تقدیم جواب تحریری مدعی علیه تاریخ جلسه محاکمه را به طرفین دعوی تفهیم میدارد.

دوه سوه دیارلسمه ماده:

که د دعوی دواړه خواوی په ټاکلی ورځ قضائی غونډی ته حاضر نه شی د غونډی رسمیت اعلانېږي او په لاندی ډول اجراءات کیږي:

ماده دوو صدو سیزدهم:

هرگاه طرفین دعوی بروز معین به جلسه قضائی حاضر شوند رسمیت جلسه اعلان و قرار ذیل اجراءات میگردد:

1- د مدعی د دعوی نه وروسته د مدعی علیه لیکلی دفاعیه په ځانگړی فورمه (صورتحال) کې درج کیږي او وروسته د دواړو خواوو په مخکی د مدعی دعوی او د مدعی علیه دفاعیه په قضائی غونډه کې لوستل کیږي او د دعوی او دفاعیې منځپانگی دواړو خواوو ته پوهول کیږي.

1- دفاعیه تحریری مدعی علیه متعاقب دعوی مدعی در فورمه خاص (صورتحال) درج و بعداً دعوی مدعی و دفاعیه مدعی علیه به حضور طرفین در جلسه قضائی قرائت و محتویات دعوی و دفاعیه به جانبین تفهیم میگردد.

2- د مدعی د دعوی او مدعی علیه د ځواب له لوستلو نه وروسته لومړی

2- بعد از قرائت دعوی مدعی و جوابیه مدعی علیه اولاً به مدعی

مدعی ته وخت ورکول کیږي چې دعوی او اړوند سندونه یی توضیح کړي وروسته بیا مدعی علیه ته وخت ورکول کیږي چې د مدعی د دعوی په وړاندې خپل ځواب د سندونو په وړاندې کولو سره توضیح کړي.

3- د غونډې رئیس او د قضائي هیأت غړي له دواړو خواوو څخه د ابهام او تناقض په هکله استیضاح کوي.

4- د غونډې منشي مکلف دی د محکمی د رئیس په امر سره، د غونډې بهیر د مدعی او مدعی علیه د ادعا د ابهام او تناقض د لیرې کېدو د څرنگوالي توضیحات یادداشت کړي او د هغه ثبت د محاکمې په پای کې له لوستلو نه وروسته د دعوی د دواړو خواوو او قضائي هیأت له خوا لاسلیک کیږي.

دوه سوه څوار لسمه ماده:

د قضائي هیأت د بشپړ حضور د قضائي خبرواترو او غونډو په وخت کې هرو مرو دی. د غونډې د رئیس او یا د قضائي هیأت یو له غړيو په غیاب کې غونډه دایرېدای نه شي.

دوه سوه پنځلسمه ماده:

په غیر منقول مدعی بها کې د مدعی د دعوی د صحت کېدونه وروسته د

موقع داده می شود تادعوی و اسناد مربوط را توضیح نماید، ثانیاً به مدعی علیه موقع داده میشود تا جوابیه خود را در برابر دعوی مدعی با ارائه اسناد توضیح نماید.

3- رئیس جلسه و اعضای هیأت قضائی در مورد ابهام و تناقض از طرفین استیضاح می نماید.

4- منشی جلسه مکلف است به امر رئیس محکمه رویداد جلسه، توضیحات چگونگی رفع ابهام و تناقض ادعای مدعی و مدعی علیه را یادداشت و ثبت آنرا در ختم محاکمه بعد از قرائت به امضای طرفین دعوی و هیأت قضائی برساند.

ماده دوصدو چهاردهم:

حضور کامل هیأت قضائی در حین مذاکرات و جلسات قضائی ضروری است درغیاب رئیس جلسه و یا یکی از اعضای هیأت قضائی، جلسه دایر شده نمیتواند.

ماده دوصدو پانزدهم:

در مدعی بهای غیر منقول بعد از صحت دعوی مدعی

اقامه شهود ذواليدى حتمى
است.

ذواليدى شاهدانو اقامه كول هر
مرودى.

ماده دو صدو شانزدهم:

هر گاه يکى از طرفين دعوى در
اثنای محاکمه اسناد اثباتيه
اى را ارائه نمود که در اوراق مورد
مطالعه قبلى محکمه، شامل
نبود محکمه اوراق مذکور را
بدون موجبات آتى قبول کرده
نميتواند:

دوه سوه شپاړسمه ماده:

که د دعوى د دواړو خواوو څخه يوه
يى د محاکمې په وخت کې داسى
اثباتيه سندونه وړاندې کړي چې د
محکمی تر مطالعې لاندې په مخکنيو
پاڼو کې شامل نه وي محکمه
نوموړې پاڼې بيله لاندنيو موجباتو
څخه منلې نه شي:

1- قناعت محکمه به اينکه
ارائه اوراق مذکور در آن وقت
ممکن نبوده.

1- د محکمی قناعت پدې باندې چې
په هغه وخت کې د نوموړيو پاڼو
وړاندې كول ممکن نه وه.

2- موجوديت عذر معقول ديگري
مبنى بر عدم تقديم اوراق مذکور
در آن وقت.

2- په هغه وخت کې د نوموړيو پاڼو دنه
وړاندې کېدو په هکله د باوري عذر
شته والی.

ماده دو صدو هفدهم:

در صورت تحقیق يکى از حالات
مندرج ماده (216) اين قانون،
محکمه جهت غور بر موضوع
جلسه قضائى ديگري را تعيين
مينماید.

دوه سوه اوه لسمه ماده:

د دى قانون د دوه سوه شپاړسمى
مادى د مندرجو حالاتو د يوه د تحقق
په صورت کې محکمه پر موضوع
باندې د غور په مقصد بله قضائى
غونډه ټاکي.

ماده دو صدو هجدهم:

طرفين دعوى ميتوانند دعوى و
دفاعيه هاى را که به داخل نسخه هاى
جداگانه به محکمه تقديم نموده اند

دوه سوه اتلسمه ماده:

د دعوى دواړى خواوى کولای شي هغى
دعوى او دفاعيې چې په بيلا بيلو
نسخو کې محکمی ته وړاندې کړيدى

د دعوی له دوران نه د مخه یوه پلا په هغه کې اصلاح، تعدیل، کموالی او یا زیاتوالی راوړی په دی شرط چې نوموړی اصلاح د زیاتوالی یا کموالی له پلوه د دعوی او دفاع په ماهیت کې بدلون منځ ته را نه وړی.

دوه سوه نولسمه ماده:

د دعوی دواړې خواوې نه شی کولای چې د خپلو مدعیاتو، مدافعاتو او اعتراضاتو د هری برخې په مقابل کې چې په یو صورت دعوی کې راوړل شوی دی له محکمې څخه د جلا پریکړې غوښتنه وکړی.

دوه سوه شلمه ماده:

که د دعوی، محاکمې او د حکم د صادرولو بهیر په یوه غونډه کې تر سره نه شی راتلونکی غونډی له پاره بله نېټه ټاکل کیږي او دواړو خواوو ته پوهول کیږي.

دوه سوه یو ویشتمه ماده:

که د دعوی د دواړو خواوو څخه یو تن یی د محاکمې په وخت کې مړ شی د مقابل لوری د غوښتنی له امله د نوموړې مړې ورشه محکمې ته جلب کیږي او محاکمه له دریدلی ځای څخه بیا پېل کیږي.

قبل از دوران دعوی برای یک مرتبه به اصلاح، تعدیل، تنقیص یا تزئید در آن مبادرت ورزند مشروط بر اینکه اصلاح مذکور از حیث زیادت و یا نقصان به ماهیت دعوی و دفاع تغییری وارد ننماید.

ماده دوصدونزدهم:

طرفین دعوی نمی توانند در مقابل هر جزء، مدعیات و مدافعات و اعتراضات شان که در یک صورت دعوی آمده است فیصله جداگانه را از محکمه مطالبه نمایند.

ماده دوصدو بیستم:

هرگاه جریان دعوی و محاکمه و اصدار حکم در یک جلسه انجام نیابد تاریخ دیگری به جلسه بعدی تعیین و به طرفین تفهیم میگردد.

ماده دوصدو بیست و یکم:

هرگاه یکی از طرفین دعوی در اثنای محاکمه فوت نماید بنا بر طلب جانب مقابل، ورشه متوفی مذکور به محکمه جلب و محاکمه از نقطه توقف مجدداً آغاز می یابد.

دوه سوه دوه ويشتنه ماده:

په هغه صورت کې چې مدعي د خپل دعوي د ثابتولو له پاره د زياتي وخت غوښتنه وکړي محکمه ورته د لازمي مودي مهلت ورکوي.

ماده دوو صدو بيست و دويم:

در صورتیکه مدعي برای اثبات دعوی خود تقاضای وقت اضافی نماید محکمه مدت لازمه برایش مهلت میدهد.

دوه سوه در ويشتنه ماده:

که د مدعي د دعوي او يا د مدعي عليه د دفع اړوندې پاني او سندونو ته چې په دوايرو، او دولتي، گډ او خصوصي مؤسسو کې وي د محاکمې په بهير کې اړتيا پيښه شي د دغه راز سندونو او پانيو د لاس ته راوړلو په خاطر وخت ورکول کېږي.

ماده دوو صدو بيست و سوم:

هرگاه به اوراق و اسناد مربوط به دعوی، مدعی و یا دفع مدعی علیه که در دوايرو و مؤسسات دولتي مختلط و خصوصي موجود باشد در جريان محاکمه ضرورت احساس گردد بغرض استحصال همچو اسناد و اوراق مهلت داده ميشود.

دوه سوه خليز ويشتنه ماده:

که د دعوي د دواړو خواوو په واسطه پاني تر لاسه نه شي محکمه کولای شي د اړتيا وړ پاني په رسمي ډول له اړوندو مراجعو څخه راوغواړي.

ماده دوو صدو بيست و چهارم:

هرگاه وصول اوراق توسط طرفين دعوی میسر نگردد محکمه میتواند اوراق مورد ضرورت را از مراجع مربوط رسماً مطالبه نمایند.

دوه سوه پنځه ويشتنه ماده:

که د دعوي لوري د هغو پانيو او سندونو له مندرجاتو څخه چې محکمي ته د دعوي د اثبات له پاره وړاندې کېږي منکر شي او يا يې د جعل ادعا وکړي د دی باب د پنځلسم فصل د حکمونو سره سم اجراآت او رسيدگي کېږي.

ماده دوو صدو بيست و پنجم:

هرگاه طرف دعوی از مندرجات اوراق و اسنادی که به غرض اثبات دعوی به محکمه تقدیم می شود منکر و یا ادعای جعل آنرا نماید حسب احکام فصل (15) این باب اجراآت و رسیدگی می گردد.

دوه سوه شپږ ويشتنه ماده:

له اصلي دعوى څخه راپيدا شوى حادثى دعوى چې د دعوى د بهير په وخت كې د مدعى يا مدعى عليه له خوا وړاندې كيږي محكمه يې د اصلي دعوى په ترڅ كې څېړي او پريكړي كوي.

ماده دوو صدويست و شتم:

د دعوى حادث متولد از دعوى اصلي كه در اثنای جريان دعوى از طرف مدعى و يا مدعى عليه تقديم ميشود، محكمه آنرا در ضمن دعوى اصلي رسيدگي و فيصله ميكند.

دوه سوه اووه ويشتنه ماده:

محكمه د حادثى دعوى په هكله چې د چټكۍ څېړنې غوښتونكي ده قضائى قرار صادروي او دغه قرار وروستنى دى.

ماده دوو صدويست و هفتم:

محكمه به دعوى حادث كه ايجاب رسيدگي عاجل را نمايد قرار قضائى صادر و اين قرار نهايى مى باشد.

دوه سوه اته ويشتنه ماده:

كه د اصلي دعوى څخه راپيدا شوى حادثى دعوى په پورتنيو محكمو كې مطرح شي لومړنى محكمى ته ليږدول كيږي.

ماده دوو صدويست و هشتم:

هرگاه دعوى حادث ناشى از دعوى اصلى در محاكم فوقانى مطرح گردد به محكمه اولى احاله ميشود.

دوه سوه نهه ويشتنه ماده:

حادثى دعوى د لومړنيو مراتبو د تيرولو غوښتونكي نه دى.

ماده دوو صدويست و نهم:

د دعوى حادث طى مراتب مقدماتى را ايجاب نمى كند.

دوه سوه دېرشمه ماده:

محكمه په هغو قضيو كې چې اصلاح ته د دواړو خواوو رغبت احساس كړى د اصلاح كوونكو په ټاكلو توصيه كوي.

ماده دوو صدو سى ام:

محكمه در قضايای كه رغبت طرفين را به اصلاح احساس نمايد به تعيين مصلحين توصيه ميدارد.

دوه سوه يو دېرشمه ماده:

(1) که د دعوی دواړه خواوې خپل منځ کې سره اصلاح وکړي په هغه صورت کې چې د دعوی له دوران او د محکمې له بهیر څخه د مخه وی اصلاح پانه لیکلی کیږي او موضوع ته یی خاتمه ورکول کیږي.

(2) که اصلاح د دعوی د دوران او د محاکمې په بهیر کې صورت ونیسی د دغه اصلاح صورت په پریکړه کې درج کیږي، د اصلاح په تجویز او د دواړو خواوو د شخړې په پای ته رسیدو حکم صادرېږي.

دوه سوه دوه دېرشمه ماده:

که دواړه خواوې اصلاح ته موافقه و نه کړي محکمه موضوع تر دوران لاندې نیسی او پریکړه کوی.

دوه سوه درې دېرشمه ماده:

د محکمې تحریرات مکلف دی د محاکمې په بهیر کې لاندنی مراتب په پام کې ونیسی او محضر کې یی ثبت کړي:

1- د غونډې د رئیس او د قضائي هیأت نوم، د دعوی د دواړو خواوو پیژندنه او ژباړونکی نوم که موجود وی.

ماده دوو صدوسی و یکم:

(1) هرگاه طرفین دعوی بین خود اصلاح نمایند در صورتیکه قبل از دوران دعوی و جریان محکمه باشد اصلاح خط تحریر و به موضوع شان خاتمه داده می شود.

(2) هرگاه اصلاح در جریان دوران دعوی و محاکمه صورت بگیرد صورت اصلاح درج فیصله گردیده به تجویز اصلاح و ختم منازعه طرفین حکم صادر میشود.

ماده دوو صدوسی و دوم:

در صورتیکه طرفین به اصلاح موافقه نمایند محکمه موضوع را تحت دوران قرار داده فیصله صادر میکند.

ماده دوو صدوسی و سوم:

تحریرات محکمه مکلف است در جریان محاکمه مراتب آتی را در نظر گرفته ثبت محضر نماید:

1- اسم رئیس جلسه و هیأت قضائی، شهرت طرفین دعوی و اسم ترجمان اگر موجود باشد.

- 2- د دواړو خواوو څرگندونې.
- 2- اظهارات طرفین.
- 3- د شاهدانو نومونه د هغوی له بشپړې پیژندنې.
- 3- اسمای شهود با شهرت مکمله شان.
- 4- د هغو سندونو د مندرجاتو لنډیز چې دواړه خواوې یې وړاندې کوي.
- 4- خلاصه مندرجات اسنادیکه طرفین ارائه میدارند.
- 5- هغه کره کتنې چې د محکمې له خوا اجرا کېږي.
- 5- تدقیقاتیکه از طرف محکمه اجرا میشود.
- 6- هغه تصمیم چې د محکمې له خوا نیول کېږي.
- 6- تصمیمی که از طرف محکمه گرفته می شود.

دوه سوه څلور دېرشمه ماده:

د محاکمې دنه ختمیدو او بلی ورځې او راتلونکو ورځو ته د هغې د بهیر د پاتې کېدو په صورت کې قضائي غونډې د دې قانون د دوه سوه درې دېرشمې مادې په ترتیب سره په محضر کې قید او اجراءات صورت نیسي.

ماده دوو صدوسی و چهارم:

در صورت عدم ختم محاکمه و موکول شدن جریان آن به روز دیگر و روزهای بعدی جلسات قضائي به ترتیب ماده (233) این قانون در محضر قید و اجراءات صورت می گیرد.

دوه سوه پنځه دېرشمه ماده:

محضر، د ساتنې وړ نورې پانې او سندونه د قضیې له سوابقو سره یو ځای په محکمه کې ساتل کېږي.

ماده دوو صدوسی و پنجم:

محضر، سایر اوراق و اسناد قابل نگهداشت یکجا با سوابق قضیه در محکمه حفظ می شود.

دوه سوه شپږ دېرشمه ماده:

د قضیې له تحقیق او تدقیق او د دلیلونو له څېړلو نه وروسته د غونډې رئیس د قضیې له شاملینو څخه د زیاتې څرگندونو غوښتنه کوي په هغه

ماده دوو صدوسی و ششم:

بعد از تحقیق و تدقیق قضیه رسیدگی به دلایل، رئیس جلسه از شاملین قضیه توضیحات اضافی را مطالبه مینماید در

صورت کي چي دواړه خواوې نورې څرگندونې ونلري د غونډې رئيس د قضيي د تحقيق پای ته رسيدل اعلانوي او محکمه په قضائي مباحثو لاس پورې کوي.

صورت يک طرفين توضيحاتي نداشتنه باشند رئيس جلسه ختم تحقيق قضيه را اعلان و محکمه به مباحثات قضائي مي پردازد.

دوه سوه اوه دېرشمه ماده:

قضائي مباحثي په قضيه کي د شاملو کسانو د څرگندونو څخه عبارت دي چي په لاندې ډول صورت نيسي:

ماده دوو صدوسي وهفتم:

مباحثات قضائي حاوي اظهارات اشخاص شامل قضيه بوده که به ترتيب آتي صورت مي گيرد:

1- د مدعي او يا د هغه د قانوني ممثل څرگندونې.

1- اظهارات مدعي و يا ممثل قانوني وي.

2- د مدعي عليه يا د هغه د قانوني ممثل څرگندونې.

2- اظهارات مدعي عليه و يا ممثل قانوني وي.

3- د هغه درپيمگري شخص څرگندونې چي د قضيي د څېړنې په بهير کي د دعوي په هکله جلا عريضه وړاندې کړي.

3- اظهارات شخص ثالثي که در جريان رسيدگي قضيه عريضه جدا گانه در مورد دعوي ارائه نمايد.

4- په قضيه کي شامل د مدني څارنوال نظريه.

4- نظر څارنوال مدني شامل قضيه.

5- نور هغه مطالب چي د محاکمې د چټک بهير سره مرسته وکړي.

5- ساير مطالب يکه ممد جريان سريع محاکمه گردد.

دوه سوه اته دېرشمه ماده:

د دې قانون په دوه سوه اووه دېرشمه ماده کي درج شوي د قضائي مباحثو گډون کوونکي نه شي کولای په خپلو

ماده دوو صدوسي وهشتم:

اشتراک کننده گان مباحثات قضائي مندرج ماده (237) اين قانون نمی تواند در اظهارات

خود به حالات و دلائليکه
بمحکمه توضيح نشده و در جلسه
قضائي تحقيق نگريده است
استناد نمايد.

ماده دو و صد و سي و نهم:

در صورتيکه دعوي بعد از طی
مراتب به درجه اصدار حکم رسیده
باشد تبديل ذات يا تغيير
صفات طرفين مانع صدور
و ابلاغ حکم نمی
گردد. هدف از تبديل ذات
فوت و از تبديل صفات حدوث
جنون و افلاس است.

ماده دو و صد و چهل:

محکمه در اثنای دوران دعوي
در خواست شخص ثالث مبني
بر مطالبه حق، صلاحيت
مداخله در دعوي و حضور در
محاکمه را می پذيرد.

در صورتيکه مراحل قانوني
حکم به پايان رسیده باشد
ابلاغ حکم محکمه به طرفين
دعوي از اثر اين در خواست به
تعويق نمی افتد.

ماده دو و صد و چهل و یکم:

رئيس جلسه در پايان تحقيق و تدقيق
دعوي، مباحثات قضائي و اظهار

خرگندونو کي پر هغو حالتونو او
دليلونو باندی استناد وکړي چې
محکمی ته توضيح شوی نه دی او په
قضائي غونډه کي تحقيق شوی نه دی.

دوه سوه نهه دېر شمه ماده:

په هغه صورت کي چې دعوي د مراتبو
له تيرو لونه وروسته د حکم د صادریدو
درجي ته رسيدلی وی د دواړو خواوو د
ذات بدلون يا د صفتونو بدلون د حکم
د صادریدو او ابلاغ خنډنه شی
کېدای، د ذات له بدلون څخه مړينه او
د صفتونو له بدلون څخه دليوتوب او
افلاس د حدوث هدف دی.

دوه سوه څلوېښتمه ماده:

محکمه د دعوي د دوران په وخت کي
د حق د غوښتنی، په دعوي کي د
مداخلی واک او په محاکمه کي د
حاضریدو په هکله د درېیمگړي
شخص غوښتنلیک قبلوی.

په هغه صورت کي چې د حکم قانوني
پړاوونه پای ته رسيدلی وی د دغه
غوښتنلیک له امله د دعوي دواړو
خواوو ته د محکمی د حکم ابلاغول نه
ځنډېږي.

دوه سوه يو څلوېښتمه ماده:

د غونډی رئيس د دعوي د تحقيق او
تدقيق، قضائي مباحثو او دويلو وړ

طرفين مېنې بر نداشتن کدام مطلب اضافی برای گفتن، ختم محاکمه را به آنها اعلام میدارد.

ماده دو صد و چهل و دوم:
حق اظهارات طرفین بعد از اعلام و اختتام محاکمه خاتمه پیدا میکند.

ماده دو صد و چهل و سوم:
هیأت قضائی بعد از ختم محاکمه به غرض اخذ تصمیم و تنظیم نص حکم به اتاق مشوره قضائی داخل و قبل از آن موضوع از طرف رئیس جلسه به اطلاع حاضرین رسانیده می شود.

ماده دو صد و چهل و چهارم:
بعد از اخذ تصمیم و تنظیم نص حکم هیأت قضائی به اتاق جلسه مراجعه نموده رئیس جلسه حکم محکمه را اعلان، میعاد شکایت و فرجام خواهی را توضیح میدارد.

ماده دو صد و چهل و پنجم:
هر گاه جلسه در دفتر کار هیأت قضائی دایر شده باشد همزمان با اعلان ختم محاکمه، حاضرین از اتاق

زیاتی مطلب د نه لرلو په هکله دواړو خواوو د اظهار نه وروسته، هغوی ته د محاکمې پای اعلاموی.

دوه سوه دوه څلویښتمه ماده:
د محاکمې د ختمیدو د اعلام نه وروسته د دواړو خواوو د څرگندونو حق پای ته رسیږي.

دوه سوه درې څلویښتمه ماده:
قضائی هیأت د محاکمې له پای ته رسیدونه وروسته د تصمیم نیولو او د حکم د نص د تنظیمولو په خاطر د قضائی مشورې خونې ته ورننځي او دا موضوع د غونډې د رئیس له خوا مخکې د حاضر شویو کسانو په خبرتیا رسول کیږي.

دوه سوه څلور څلویښتمه ماده:
قضائی هیأت د تصمیم د نیولو او د حکم د نص د تنظیمولو نه وروسته د غونډې خونې ته راستنېږي، د غونډې رئیس د محکمې حکم اعلانوی، د شکایت او فرجام غوښتنې مودی توضیح کوي.

دوه سوه پنځه څلویښتمه ماده:
که غونډه د قضائی هیأت د کار په دفتر کې دایره شوی وی حاضر شوی کسان د محاکمې د ختمیدو له اعلان سره جوخت له کوتی څخه د باندې

خارج بعد از اخذ تصميم
جهت ابلاغ حكم به طرفين
دعوى اجازه حضور داده مى
شود.

فصل سيزدهم فيصله و حكم محكمه

ماده دو صد و چهل و ششم:
تصميم هيأت قضائى كه در ماهيت
دعوى بعد از جريان محاكمه
اتخاذ ميشود بصورت فيصله
صادر مى گردد.

ماده دو صد و چهل و هفتم:
فيصله محكمه بايد قانونى و
مستدل باشد.

ماده دو صد و چهل و هشتم:
محكمه فيصله را صرف به استناد
دلایلى صادر مينمايد كه در جلسه
قضائى تحقيق و گرد آورى شده است.

ماده دو صد و چهل و نهم:
حين اصدار حكم در اتاق مشوره
صرف هيأت قضائى مربوط ميتواند
موجود باشد و حضور ساير
اشخاص جواز ندارد.

ماده دو صد و پنجاهم:
حكم محكمه به اكثريت آراء هيأت

وختى، د تصميم نيولو خخه وروسته د
دعوى دواړو خواوو ته د حكم د اورولو
په خاطر د حاضریدو اجازه ورکول
کيږي.

ديارلسم فصل د محكمى پريكړه او حكم

دوه سوه شپږ څلويښتمه ماده:
د قضائى هيأت تصميم چې د
محاكمى د بهير نه وروسته د دعوى په
ماهيت كې نيول كيږي د پريكړي په
ډول صادريږي.

دوه سوه اوڅلويښتمه ماده:
د محكمى پريكړه بايد قانونى او
مستدل له وي.

دوه سوه اته څلويښتمه ماده:
محكمه د هغو دليلونو پر بنا
پريكړه كوي چې په قضائى
غونډه كې تحقيق او راټول شويدي.

دوه سوه نهه څلويښتمه ماده:
د مشورې په خونه كې د حكم د
صادرولو په وخت كې يوازي اړوند
قضائى هيأت اوسيداي شي او د نورو
كسانو حضور جواز نه لري.

دوه سوه پنځوسمه ماده:
د محكمى حكم د قضائى هيأت د رايو

په اکثریت په داسی ترتیب سره صادرېږي چې لومړی د غونډې غړی او وروسته رئیس خپله رایه څرگندوي. د قضائي هیأت د غړيو هېڅ یو تن د قانونی مجوز نه پرته د رایو د څرگندولو څخه د ډډه کولو حق نه لري.

دوه سوه یو پنځوسمه ماده:

که د قضائي هیأت د غړيو یو تن د اکثریت له پریکړې سره موافق نه وي خپل ځانگړی رای په جلا پاڼه کې لیکي او د مهر او لاسلیک نه وروسته پریکړې سره یې ضمیمه کوي دا نظریه په قضائي غونډه کې نه لوستل کیږي.

دوه سوه دوه پنځوسمه ماده:

د هغو نظریو افشا کول چې د مشورې په خونه کې د قاضیانو له خوا څرگندېږي مجاز نه دی.

دوه سوه درې پنځوسمه ماده:

پریکړه د قضائي غونډې د رئیس یا د حکم په صادرولو کې د گډون کوونکو قاضیانو د یوه په واسطه لیکل کیږي او د قضائي هیأت له خوا مهر او لاسلیک کیږي.

دوه سوه څلور پنځوسمه ماده:

پریکړه د مقدمې، تشریح، استدلال نتیجې او د حکم د نص له برخو څخه عبارت ده.

قضائي به ترتیبی صادر می گردد که اولاً اعضاء و بعداً رئیس جلسه ابراز رأی مینماید. هیچ یک از اعضای هیأت قضائی حق ندارد بدون مجوز قانونی از ابراز رأی استنکاف ورزد.

ماده دوصدو پنجاه ویکم:

هرگاه یکی از اعضای هیأت قضائی با فیصله اکثریت موافق نباشد نظر مشخص خود را به ورقه جدا گانه تحریر و بعد از امضاء و مهر ضم فیصله می نماید این نظر در جلسه قضائی قرائت نمی شود.

ماده دوصدو پنجاه ودوم:

افشای نظریات که از طرف قضات در اتاق مشوره ابراز می شود مجاز نیست.

ماده دوصدو پنجاه وسوم:

فیصله توسط رئیس جلسه قضائی یا یکی از قضات سهیم در اصدار حکم تحریر و از طرف هیأت قضائی مهر و امضاء می گردد.

ماده دوصدو پنجاه وچهارم:

فیصله مشتمل از بخش های مقدمه، تشریح، استدلال نتیجه و نص حکم میباشد.

دوه سوه پنځه پنځوسمه ماده:

د پریکړې د مقدمې برخه د لاندنيو
مطلبونو څخه عبارت ده:

1- د حاکمې محکمې نوم، د غونډې د
رئيس، قضائي غړي، د غونډې د
منشي او د څارنوال نوم په هغه صورت
کې چې په غونډه کې گډون وکړي.

2- د استوگنې، کسب، دندې، د
کسب، دندې ځای، د تابعیت د تذکری
نمبر د هغې د صادریدو د ځای په
توضیح کولو سره د مدعي، مدعي
عليه بشپړه پیژندنه. په قضیه کې د
نورو شاملو کسانو د هغوی د وکیلانو
او قانوني ممثلينو پیژندنه.

3- د دعوی د موضوع د ډول
تشخیص.

4- د پریکړې نمبر، نېټه او د
صادریدو ځای، د اورولو نېټه د
پریکړې د پاڼو او د هغې د
ضمیمو شمیر.

دوه سوه شپږ پنځوسمه ماده:

د پریکړې تشریحي برخه د لاندنيو
مطلبونو لرونکې ده:

1- د مدعي صورت دعوی، د مدعي
عليه مدافعات او د دعوی د دواړو

ماده دوو صدو پنجاه و پنجم:

بخش مقدمه فیصله شامل
مطالب ذیل است:

1- نام محکمه حاکمه، اسم رئیس
جلسه، اعضای قضائی، منشی
جلسه، څارنوال در صورتیکه در
جلسه اشتراک نماید.

2- شهرت مکمل مدعی، مدعی
عليه با توضیح سکونت، پیشه،
وظیفه، محل پیشه و وظیفه، نمبر
تذکره تابعیت و محل صدور
آن، شهرت سایر اشخاص
شامل قضیه، وکلا و ممثليين
قانونی آنها.

3- تشخیص نوع موضوع
دعوی.

4- نمبر، تاریخ و محل
صدور فیصله، تاریخ
ابلاغ، تعداد اوراق فیصله و
ضمایم آن.

ماده دوو صدو پنجاه و ششم:

بخش تشریحي فیصله حاوی
مطالب ذیل است:

1- صورت دعوی مدعی، مدافعات
مدعی عليه و سایر مطالبات

خواوو نوري غوښتنی.	طرفين دعوی.
2- اقرار يا انکار.	2- اقرار يا انکار.
3- د شاهدانو شهادت قبلېدل يا رد کېدل یی.	3- شهادت شهود، قبول و يا رد آن.
4- سندنونه، قاطعه قریني او مستنبطه قریني.	4- اسناد، قرائن قاطعه و قرائن مستنبطه.
5- حلف يا نکول.	5- حلف يا نکول.
6- د محاکمې د بهير لنډيز.	6- خلاصه جريان محاکمه.
دوه سوه اوه پنځوسمه ماده:	ماده دوو صدو پنجاه وهفتم:
د پریکړې د استدلال برخه دلائدنيو مطلبونو لرونکې ده:	بخش استدلال فیصله حاوی مطالب ذیل است:
1- په محکمه کې د قضیې د تحقیق صورت.	1- صورت تحقیق قضیه در محکمه.
2- د اثبات يا نفی وسیلی او د دلیلونو توضیح.	2- وسایل اثبات یا نفی و توضیح دلایل.
3- هغه استدلال چې محکمه د هغه پر اساس وړ وړاندې شوی دلائیل قبلوی او يا ردوی.	3- استدلالی که محکمه به اساس آن دلائیل ارائه شده را قبول و يا رد می نماید.
4- د هغه قانون د مادی یادونه چې د محکمی د استناد وړ گرځی.	4- تذکر ماده قانونی که مورد استناد محکمه قرار میگیرد.
دوه سوه اته پنځوسمه ماده:	ماده دوو صدو پنجاه وهشتم:
د پریکړې د نتیجې برخه دلائدنيو	بخش نتیجه فیصله حاوی مطالب

مطلبونو لرونكى ده:	ذيل است:
1- د دعوى نه ثابتيدل.	1- عدم اثبات دعوى.
2- د مدعى عليه الزام.	2- الزام مدعى عليه.
3- د تعويض يا د محكوم به تاوانونو
خومره والى.	3- اندازه تعويض يا خسارات
محكوم به.
4- د محكمى لگښتونه.	4- مصارف محكمه.
دوه سوه نهه پنځوسمه ماده:	ماده دو صدو پنجاه ونهم:
د پريكړې د حكم نص د لاندنيو
مطلبونو لرونكى ده:	نص حكم فيصله حاوى مطالب
ذيل است:
1- د قضائى غونډې د نېټې يادونه او
د اكثريت يا د رايو په اتفاق سره د
حكم صادريدل.	1- ذكر تاريخ جلسه قضائى و
صدور حكم به اكثريت يا
اتفاق آراء.
2- پر مشخصو دليلونو باندې د قانون
د مادې په يادولو سره اتكاء كول.	2- اتكاء به دلايل مشخص
با ذكر ماده قانون.
3- د دعوى د دواړو خواوو يادونه.	3- ذكر طرفين دعوى.
4- د محكوم به ټاكل.	4- تعيين محكوم به.
5- د دعوى ردول.	5- رد دعوى.
6- د خصومت پريښودل.	6- ترك خصومت.
7- د دعوى نه ثابتيدل.	7- عدم اثبات دعوى.
8- د مدعى عليه الزام.	8- الزام مدعى عليه.

دوه سوه شپیتمه ماده:

د حکم نص باید قاطع، صریح او د هر ډول لفظي او معنوي تعقید څخه خلاصه وي.

ماده دوصدوشصت:

نص حکم باید قاطع، صریح و عاری از هر نوع تعقید لفظي و معنوي باشد.

دوه سوه یو شپیتمه ماده:

1- د محکمی حکم د محاکمی له پای ته رسیدونه وروسته دواړو خواوو ته بیله څنډه او رول کیږي.

ماده دوصدوشصت ویکم:

1- حکم محکمه بعد از انجام محاکمه بدون تأخیر به طرفین ابلاغ می‌گردد.

2- د محکمی پریکړه د لسو ورځو په اوږدو کې تنظیم، ترتیب او صادرېږي.

2- فیصله محکمه در ظرف ده روز تنظیم، ترتیب و صادر می‌شود.

دوه سوه دوه شپیتمه ماده:

قضائي هیأت نه شی کولای چې په قضیه کې د حکم د اورولو نه وروسته خپله پریکړه تعدیل یا نقض کړي.

ماده دوصدوشصت ودوم:

هیأت قضائي نمی تواند بعد از ابلاغ حکم در قضیه، فیصله خود را تعدیل یا نقض نماید.

دوه سوه دری شپیتمه ماده:

محکمه په هر حال کولای شي په پریکړه کې املايي، انشایی غلطی او عددی اشتباه گانې تصحیح کړي، قضائي هیأت په پریکړه کې غلطی او اشتباه گانې تصحیح کوي او تر هغی لاندی لاسلیک کوي.

ماده دوصدوشصت وسوم:

محکمه در هر حال میتواند اغلاط املايي، انشایی و اشتباهات عددی را در فیصله تصحیح نماید، هیأت قضائي اغلاط و اشتباهات در فیصله را تصحیح و در ذیل آن امضاء می نمایند.

دوه سوه څلور شپیتمه ماده:

په حکم یا پریکړه کې د ابهام د موجودیت په صورت کې محکمه کولای شی په قضیه کې د شاملو کسانو د عریضی له مخی په غونډه

ماده دوصدوشصت وچهارم:

در صورت وجود ابهام در حکم یا فیصله، محکمه میتواند نظر به عریضه اشخاص شامل قضیه بدون تغییر دادن

کې د قضائي هیأت په واسطه د پریکړې په متن کې د بدلون راوستلو نه پرته هغه توضیح کړی خو په دی شرط چې پریکړه تطبیق شوی نه وی.

متن فیصله آنرا توسط هیأت قضائي در جلسه توضیح نماید مشروط بر اینکه فیصله تطبیق نشده باشد.

دوه سوه پنځه شپېتمه ماده:

په هغه صورت کې چې د وروستی پریکړې تطبیقول د پیسود ورکولو مستلزم وی محکمه کولای شی په قضیه کې د شاملو کسانو د عریضی له مخی د محکوم علیه د شتمنی د څرنگوالی یا نورو حالتونو په تثبیتولو سره د حکم په نص کې د قسطونو په ورکولو تجویز کړی.

ماده دوصدو شصت وینجهم:

در صورتیکه تطبیق فیصله نهایی مستلزم پرداخت وجه مالی باشد، محکمه میتواند نظریه عریضه اشخاص شامل قضیه با نظر داشت تثبیت وضع دارایی محکوم علیه یا حالات دیگر در نص حکم پرداخت به اقساط را تجویز نماید.

دوه سوه شپې شپېتمه ماده:

په لاندیو حالتوکی د محکمی پریکړه قطعیت مومی:

ماده دوصدو شصت ویشتم:

فیصله محکمه در حالات ذیل کسب قطعیت مینماید:

1- د قانونی عذر څخه پرته د شکایت د مودی پای ته رسیدل.

1- انقضای میعاد شکایت بدون عذر قانونی.

2- پورتنی محکمی ته د شکایت یا اعتراض وړاندی کول په هغه صورت کې چې په پورتنی محکمه کې د قضی په څېړلو سره پریکړه نقض نه شی.

2- تقدیم شکایت یا اعتراض به محکمه فوقانی در صورتیکه به رسیدگی قضیه در محکمه فوقانی فیصله نقض نشود.

خوار لسم فصل د محکمی قرار

دوه سوه اوه شپيتمه ماده:

د محکمی قرار قضائی تصمیم دی چې د دعوی ماهیت ته متوجه ندی خپرنې په شکل کې صورت نیسی.

دوه سوه اته شپيتمه ماده:

د محکمی قرار د دی قانون د دوه سوه دری څلویښتمی مادې د حکم سره سم د مشورې په خونه کې د قضائی هیأت په واسطه صادرېږي.

دوه سوه نهه شپيتمه ماده:

په عادی موضوعاتو کې کولای شی ددې قانون د دوه سوه اته شپيتمی مادې د حکم له په پام کې نیولو څخه پرته د قضائی هیأت له مشورې نه وروسته قرار صادر کړی او په محضر کې یی درج کړی.

دوه سوه او یایمه ماده:

د محکمی قرار عندالصدور ابلاغېږي.

دوه سوه یو او یایمه ماده:

د محکمی قرار د لاندنیو مطلبونو لرونکی دی:

فصل چهاردهم قرار محکمه

ماده دوصد وشصت وهفتم:

قرار محکمه تصمیم قضائی است که متوجه ماهیت دعوی نبوده در شکل رسیدگی صورت گیرد.

ماده دوصد وشصت وهشتم:

قرار محکمه در اتاق مشوره مطابق حکم ماده (243) این قانون توسط هیأت قضائی صادر میگردد.

ماده دوصد وشصت ونهم:

محکمه میتواند در موضوعات عادی بدون رعایت حکم ماده (268) این قانون بعد از مشوره هیأت قضائی قرار صادر و آنرا درج محضر نماید.

ماده دوصد وهفتادم:

قرار محکمه عندالصدور ابلاغ می گردد.

ماده دوصد وهفتاد ویکم:

قرار محکمه حاوی مطالب ذیل است:

1- تاریخ و محل صدور قرار.

1- د قرار د صادریدو نېټه او ځای.

2- نام محكمه صادر كننده قرار، تركيب محكمه و منشي جلسه قضائي.	2- د قرار د صادروونكي محكمي نوم، د محكمي او د قضائي غونډي د منشي جوړښت.
3- اشخاص شامل قضيه موضوع مورد منازعه.	3- د شخړي د موضوع په قضيه كې شامل كسان.
4- موضوعيکه راجع به آن قرار صادر می گردد.	4- هغه موضوع چې د هغه په هکله قرار صادرېږي.
5- علل و اسبابيکه محكمه به موجب آن قرار خود را صادر نموده است.	5- هغه علتونه او سببونه چې محكمي د هغه پر بنا خپل قرار صادر کړي دي.
6- اتکاء قانونی محكمه.	6- د محكمي قانوني اتکاء.
7- نتیجه گیری و تصمیم نهایی هیأت قضائي.	7- نتیجه اخیستنه او د قضائي هیأت وروستي تصمیم.
8- تعیین ميعاد شکایت علیه قراریکه قانوناً قطعی نباشد.	8- د هغه قرار پر خلاف د شکایت مودی ټاکل چې د قانون له مخي وروستي نه وي.
9- تذکر قطعی بودن قرار در مواردیکه قرار مطابق به احکام قانون نهایی پنداشته شده باشد.	9- په هغو موردونو کې چې قرار د قانون د حکمونو سره سم وروستي وگڼل شي.

فصل پانزدهم

اسباب حکم (وسایل ثبوت)

ماده دو صدو هفتادو دوم:
وسایل ثبوت که اسباب حکم را تشکیل میدهند قرار ذیل است:

پنځلسم فصل

د حکم سببونه (د ثبوت وسیلې)

دوه سوه دوه اويايمه ماده:
د ثبوت وسیلې چې د حکم سببونه جوړوي په لاندې ډول دي:

- 1- اقرار. 1- اقرار.
- 2- بينه (سندونه، شاهدان، قاطعه او مستنبطه قريني). 2- بينه (اسناد، شهود، قرائن قاطعه و مستنبطه).
- 3- يمين (لوره). 3- يمين (سوگند).
- 4- نكول. 4- نكول.

دوه سوه دري اويایمه ماده: اقرار په محکمه کې پر هغی چاری باندی له اخبار څخه عبارت دی چې د دعوی د لوری د حق پاتی کېدل یا د اقرار کوونکی پر خلاف یو حالت ثابتوی.

ماده دوو صدو هفتاد و سوم: اقرار عبارت از اخبار به امری است در محکمه که بقای حق طرف دعوی و یا حالتی را علیه مقر ثابت سازد.

دوه سوه څلور اويایمه ماده: د محکمی په وړاندی د حقوقی او قانونی اهلیت لرونکی مقرر اقرار په هغه صورت کې د اعتبار وړ دی چې ظاهر الحال یی مکذب نه وی.

ماده دوو صدو هفتاد و چهارم: اقرار مقرر دارای اهلیت حقوقی و قانونی نزد محکمه در صورتی مدار اعتبار است که ظاهر الحال مکذب آن نباشد.

دوه سوه پنځه اويایمه ماده: اقرار د حاضر مقرر له په قبلولو مقید نه دی خوردی د مقرر له خوا صورت نیولی شی په هغه صورت کې چې د اقرار یوه برخه د مقرر له خوا رد شی په پاتی برخه کې اقرار صحیح دی.

ماده دوو صدو هفتاد و پنجم: اقرار مقید به قبول مقرر له حاضر نیست اما رد آن از طرف مقرر له صورت گرفته میتواند در صورتیکه قسمتی از اقرار مقرر توسط مقرر له رد گردد اقرار در مابقی صحت دارد.

دوه سوه شپږ اويایمه ماده: د غایب پر حق باندی اقرار د مقرر له اقرار څخه د غایب د خبریدو او

ماده دوو صدو هفتاد و ششم: اقرار به حق غایب تا زمان اطلاع و تصدیق غایب از اقرار

تصديق تر وخت پوري نه نافذېږي.

مقر، نافذ نمي گردد.

دوه سوه اوه اويايمه ماده:

له هغه اقرار څخه رجوع چې د دې قانون د دوه سوه درې اويايمې مادې د حکم سره سم صورت نيولی وي اعتبار نه لري.

ماده دوو صدو هفتادو هفتم:
رجوع از اقراریه که مطابق حکم ماده (273) این قانون صورت گرفته باشد اعتبار ندارد.

دوه سوه اته اويايمه ماده:

په نه افراز شوی سهم کې په مشاع اقرار صحت لري.

ماده دوو صدو هفتادو هشتم:
اقرار به مشاع در سهم افراز نا شده صحت دارد.

دوه سوه نهه اويايمه ماده:

که مدعی علیه د مدعی په ادعا کې د محکمی په وړاندې اقرار وکړي، محکوم علیه پيژندل کېږي.

ماده دوو صدو هفتادو نهم:
هرگاه مدعی علیه نزد محکمه به ادعای مدعی اقرار کند محکوم علیه شناخته می شود.

دوه سوه اتيایمه ماده:

که مدعی علیه انکار وکړي مدعی مکلف دی د خپل ادعا د ثابتنو له پاره محکمی ته اثباتیه مدرکونه وړاندې کړي.

ماده دوو صدو هشتادو:
هرگاه مدعی علیه انکار نماید مدعی مکلف است مدارک اثباتیه را جهت اثبات ادعای خود بمحکمه تقدیم کند.

دوه سوه یو اتيایمه ماده:

اثباتیه مدرکونه په لاندې ډول دي:

ماده دوو صدو هشتادو یکم:
مدارک اثباتیه قرار ډیل است:

1- سندونه.

1- اسناد.

2- د شاهدانو شهادت.

2- شهادت شهود.

3- قرینې.

3- قرائن.

دوہ سوہ دوه اتيايمہ مادہ:
سندونه دوه ډوله دی:

ماده دو صدو هشتاد و دوم.
اسناد دو نوع است:

1- اسناد رسمي.

1- رسمي سندونه.

2- اسناد عرفي.

2- عرفي سندونه.

دوه سوہ دری اتيايمہ مادہ:

رسمي او عرفي سندونه هغه سندونه دی چې د مدني قانون د نهه سوہ یو نوی یمي مادي په لومړي او دوه یمه فقره کې تصریح شوی دی.

ماده دو صدو هشتاد و سوم:

اسناد رسمي و عرفي اسنادی است که در فقره (او 2) ماده (991) قانون مدني تصریح گردیده است.

دوه سوہ څلور اتيايمہ مادہ:

رسمي سندونه د مقرر، ورثي او د هغه د قاييم مقام په هکله د دعوی له دوران څخه د مخه د اعتبار وړ او د الزام دليل دی.

ماده دو صدو هشتاد و چهارم:

اسناد رسمي در مورد مقرر، ورثه و قاييم مقام آن قبل از دوران دعوی قابل اعتبار و دليل الزام است.

دوه سوہ پنځه اتيايمہ مادہ:

چا چې په رسمي سندونو کې د پیژندنې د شاهد په توگه منل شوی وی او ځانته د سند د مندرج ملکیت ادعا وکړي، نوموړي رسمي سند د هغه پر خلاف دعوی له دوران نه د مخه د الزام دليل دی.

ماده دو صدو هشتاد و پنجم:

شخصی که در اسناد رسمي بحیث شهود معرفت پذیرفته شده و ادعای ملکیت مندرج سند را برای خود نماید سند رسمي مذکور قبل از دوران دعوی علیه وی دليل الزام است.

دوه سوہ شپږ اتيايمہ مادہ:

د رسمي سندونو پر خلاف د مدعي دعوی د مدعي علیه له خوا د مبطل سند په وړاندې کولو سره باطل یا د

ماده دو صدو هشتاد و ششم:

دعوی مدعي برضد اسناد رسمي با ارائه سند مبطل از طرف مدعتی علیه باطل یا به اقرار مدعي علیه

مدعی علیه په اقرار سره ثابتېږي.

ثابت می گردد.

دوه سوه اوه اتيايمه ماده:

فرمانونه، رسمي سندونه د محكمې قطعي پريكړې او قرارونه په هغه صورت كې چې له جعل او تزوير څخه عاري وي او په دولتي اداره يا د قضا په ديوان كې د محفوظ ثبت لرونكي وي مثبته سندونه شميرل كيږي د اثبات او الزام دليل دي.

ماده دوصد وهشتاد وهفتم:

فرامين، اسناد رسمي، فيصله ها و قرار هاي قطعي محكمه در صورتيكه عاري از جعل و تزوير بوده و داراي ثبت محفوظ به اداره دولتي يا ديوان قضا باشد اسناد مثبتة شناخته شده دليل اثبات و الزام است.

دوه سوه اته اتيايمه ماده:

هغه رسمي سندونه چې په جوړونه او تنظيم كې يې د قانون شرطونه او حكمونه په پام كې نيول شوي نه وي د عرفي سندونو حيثيت لري.

ماده دوصد وهشتاد وهشتم:

اسناد رسمي كه در ترتيب و تنظيم آن شروط و احكام قانون رعايت نشده باشد حيثيت اسناد عرفي را دارد.

دوه سوه نهه اتيايمه ماده:

هغه عرفي سندونه چې د دواړو خواوو تر منځ ليكل شوي او د هغوي لاسليك، مهر او يا گوتي پكي لگيدلي وي په هغه صورت كې چې دواړه خواوي خپل مهر، لاسليك او گوتي تصديق كړي د رسمي سندونو په شان د اعتبار وړ دي.

ماده دوصد وهشتاد ونهم:

اسناد عرفي كه بين طرفين تحرير و به امضاء مهر و يا شصت شان رسیده باشد در صورتيكه جانبين مهر و امضا و شصت شانرا تصديق كنند مانند اسناد رسمي قابل اعتبار مي باشد.

دوه سوه نوي يمه ماده:

هغه عرفي سند چې د شخص په ليك او كتابت سره ليكل شوي او لاسليك شوي وي په هغه صورت كې چې د هغه ليكنه او لاسليك د اړوند كار پوه او اهل خبري له خوا تثبيت شي د رسمي

ماده دوصد ونودم:

سند عرفي كه بخط و كتابت شخص تحرير و امضا شده در صورتيكه خط و امضاي وي ذريعه كارشناس مربوط و اهل خبره تثبيت گردد مانند سند رسمي

سند په خير د اعتبار وړ ده.

مدار اعتبار است.

دوه سوه يو نوى يمه ماده:

هغه کسان چې عرفى سندونه د هغوى په مهر، لاسليک، يا د گوتى د نښى په لرلو سره په يوه خصومت کې وړاندې کېږي مکلف دى چې خپل مهر، لاسليک او يا د خپلې گوتى تصديق يا ورڅخه انکار وکړي سکوت د انکار په حکم کې دى.

ماده دوو صدونودو يکم:

اشخاصيکه اسناد عرفى به مهر، امضاء و يا شصت شان در يک خصومت ارائه ميشود مکلف اند که مهر و امضاء و يا شصت خود را تصديق و يا انکار نمايند سکوت در حکم انکار است.

دوه سوه دوه نوى يمه ماده:

وارث د خپل مورث د مهر، لاسليک او گوتى په تصديق کولو يا انکار کولو نه مجبورېږي يوازى د اقرار، انکار يا د بى خبرى د څرگندولو حق لري.

ماده دوو صدونودو دوم:

وارث به تصديق يا انکار مهر، امضاء و شصت مورث خویش مجبور ساخته نمى شود صرف حق اقرار، انکار يا اظهار بى خبرى را دارد.

دوه سوه درى نوى يمه ماده:

د څانگو د لاسليک شوى مکاتيبو، تيلگرام او نورو پاڼو مينوت چې په دفتر کې موجود وي د عرفى سندونو حيثيت لري.

ماده دوو صدو نودو سوم:

مينوت مکاتيب، تلگرام و ساير اوراق امضاء شده شعبات که در دفتر مربوط وجود داشته باشد حيثيت اسناد عرفى را دارد.

دوه سوه څلور نوى يمه ماده:

د محکمو په ټولو وثيقو کې د پيژندنې د دوو شاهدانو شهادت درج کول چې د شهادت ورکولو اهليت ولري هرو مرو دى. پيژندل شوى کسان د محکمی په وړاندې له دى حکم څخه جلا دى.

ماده دوو صدو نودو چهارم:

درج شهادت دو نفر شاهد معرفت که اهليت اداى شهادت را داشته باشند در تمام وثايق محاکم حتمى است. اشخاص معروف عندالمحکمه ازین حکم مستثنى است.

دوه سوه پنځه نوي يمه ماده:

د ورثې او شريک د تعدد په صورت کې که د هغوی د جملې څخه ځينې کومه وثيقه ترتيب کړي وی دا وثيقه يوازی د ترتيب کوونکو په برخه کې د اعتبار وړ ده پاتې ورثې او شريکان پکې نه شاملیږي.

دوه سوه شپږ نوي يمه ماده:

(1) قاضی په هغه محکمه کې چې دنده تر سره کوي نه شی کولای چې د خپل ځان، پلار، نیکه، مور، انا، اولاد، ورور، خور، ميره او ميرمنی او د اړوندی محکمې کار کوونکو له پاره وثيقه ترتيب کړي.

(2) د اړوندی محکمې د قاضی له خوا د شاهدانو، اهل خبری یا ژباړونکي په توگه د دی مادي د لومړي فقری د مندرجو کسانو قبلول جواز نه لري.

دوه سوه اوه نوي يمه ماده:

د دی قانون د دوه سوه شپږ نوي يمی مادي د مندرجو کسانو وثيقی په گاونډی محکمه کې جوړیږي.

دوه سوه اته نوي يمه ماده:

د رسمی سندونو د مشبوهیت او جعل پر بناء د عریضو واریسی په واکمنی لومړنی محکمی پوری اړه لري.

ماده دوو وندودونېم:

د صورت تعدد وارث و شريک هرگاه بعضی از آنها وثيقه را ترتيب نموده باشند اين وثيقه صرف در قسمت ترتيب کننده گان مدار اعتبار بوده شامل متباقي وارثين و شرکاء شده نمیتواند.

ماده دوو وندودونېم:

(1) قاضی نمی تواند در محکمه ايکه اجرای وظیفه مینماید برای خود، پدر، پدیر کلان، مادر، مادر کلان، اولاد، برادر، خواهر، زوجین، به کارکنان محکمه مربوطه وثيقه ترتيب بدهد.

(2) پذیرش اشخاص مندرج فقره (1) این ماده بیحیث شهود، اهل خبره یا مترجم از طرف قاضی محکمه مربوطه جواز ندارد.

ماده دوو وندودونېم:

وثایق اشخاص مندرج ماده (296) این قانون در محکمه همجوار ترتيب می گردد.

ماده دوو وندودونېم:

واریسی از عرایض مبنی بر مشبوهیت و جعل اسناد رسمی مربوط محکمه ابتدائیه ذیصلاح می باشد.

دوه سوه نهه نوي يمه ماده:

که د سندونو د مشبوهيت، جعل يا تزوير په باب عريضی نورو مرجعو ته وړاندې شې د اړوندې علاقه دارې، ناحیوي، بناري يا د ولسوالي محکمې ته ليرېډول کېږي.

درې سومه ماده:

که د سندونو په هکله د مشبوهيت، او جعل ادعا د ثابتولو غوښتونکي وي د موضوع جزائي تعقيب د حق العبدی تر وروستۍ دوران پورې ځنډېږي.

درې سوه لومړۍ ماده:

که محکمه د دليلو نو له اړزيابۍ نه وروسته د مشبوهيت او جعل ادعا واردونه گڼي د دعوی د نه دوران قرار صادروي. د دغه قرار پر خلاف استيناف غوښتل کېدای شي.

درې سوه دوهمه ماده:

که محکمه د دليلونو له اړزيابۍ څخه وروسته د مشبوهيت او جعل ادعا وارد وگڼي د مشبوهيت او جعل د دعوی دوران قرار صادروي او مدعی ته تفهيم کوي ترڅو خپل صورت دعوی وړاندې کړي.

درې سوه دريمه ماده:

(1) که د امر ظواهر، د دعوی يو د

ماده دويمه د نود ونهم:

هرگاه عرايض راجع به مشبوهيت جعل يا تزوير اسناد به مراجع ديگري تقديم گردد به محکمه علاقه دارې، ناحیوي، شهري يا ولسوالي مربوط رجعت داده ميشود.

ماده سه صدم:

هرگاه ادعا در باره اسناد مبنی بر مشبوهيت و جعل ايجاب اثبات را نمايد تعقيب جزائي موضوع الی دوران نهايی حق العبدی معطل میگردد.

ماده سه صد ويکم:

هرگاه محکمه بعد از اړزيابۍ دليل، ادعاۍ مشبوهيت و جعل را وارد نداند قرار عدم دوران دعوی را صادر، عليه اين قرار استيناف خواهي صورت گرفته ميتواند.

ماده سه صدو دوم:

هرگاه محکمه بعد از اړزيابۍ دليل، ادعاۍ مشبوهيت و جعل را وارد بداند قرار دوران دعوی مشبوهيت و جعل را صادر و به مدعی تفهيم می نمايد تا صورت دعوی خود را ارائه بدارد.

ماده سه صدو سوم:

(1) هرگاه ظواهر امر، سند ارائه شده

يکي از طرفين دعوى را در نظر محکمه مشبوه جلوه دهد محکمه ميتواند مثناى آنرا از مرجع ترتيب دهنده رسماً مطالبه نمايد.

(2) حکم مندرج فقره (1) اين ماده در صورت اشتباه در تصديق ارائه شده نيز تطبيق ميگردد.

ماده سه صد و چهارم:

(1) برآمدگى ها و يا عباراتيکه بين السطور يا در حاشيه يك سند رسمى تحرير گرديده اعتبار ندارد.

(2) در صورتيكه اضافات مندرج فقره (1) اين ماده به تصديق وامضا مقر و مقر له و شهود سند رسيده از طرف ترتيب كننده مهر و امضاء شده باشد مدار اعتبار است.

ماده سه صد و پنجم:

عباراتي كه از طرف دائن در روى و ظهريك سند داشته مديون دايـر به رسيدن كل دين و يا قسمتى از آن تحرير گرديده در صورتى مدار اعتبار است كه دائن به صحت آن معترف بوده و يا به خط و كتابت وى تحرير و امضاء

دواړو خواوو وړاندې كړاى شوى سند محكمې ته مشبوه ښكاره شى محكمه كولای شى په رسمى توگه د هغه مثنى له جوړوونكى مرجع څخه وغواړي.

(2) د دى مادى د لومړي فقرى مندرج حكم په وړاندې شوى تصديق كې د اشتباه په صورت كې هم تطبيقېږي.

درى سوه څلورمه ماده:

(1) هغه برآمدگى او يا عبارتونه چې د يو رسمى سند د كړښود ترمنځ يا په دوو خواوو كې ليكل شوى دى اعتبار نه لري.

(2) په هغه صورت كې چې د دى مادى د لومړي فقرى مندرجى زياتوالى د سند د مقر، مقر له او شاهدانو له خوا تصديق او لاس ليك شوى او د جوړوونكى له خوا مهر يا لاسليك شوى وى د اعتبار وړ دى.

درى سوه پنځمه ماده:

هغه عبارتونه چې د ټول پور يا د هغه د يوى برخى د ترلاسه كولو په باب د مديون په لاس كې د يو سند پرمخ او يا شا باندې د داين له خوا ليكل شوى دى په هغه صورت كې د اعتبار وړ دى چې داين د هغه په سموالى باندې معترف وى او يا د هغه په ليك او كتابت سره ليكل شوى او لاسليك

شوی وی.

شده باشد.

دری سوه شپږمه ماده:

هغه لوری چې اصلی سند یی د رسمی مقامونو سره قید وی او محکمی ته د سند د وړاندی کولو د اړتیا سره سره د باوری دلیلونو پر بنا له وړاندی کولو څخه یی عاجز وی د محکمی په واسطه د اصلی سند غوښتنه کولای شی. له دغی چاری څخه راپیدا شوی لگښتونه د سند د خاوند په غاړه دی.

ماده سه صدو ششم:

طرفیکه اصل سند او نزد مقامات رسمی قید بوده و با وجود ضرورت ارائه سند به محکمه به دلایل مؤجه از ارائه آن عاجز باشد میتواند توسط محکمه اصل سند را مطالبه نماید. مصارف ناشی از این امر بدوش صاحب سند است.

دری سوه اوومه ماده:

هغه سندونه چې له هېواد څخه د باندی جوړ شوی دی په هغه حایل کې د اعتبار وړ گرځېدای شی چې نوموړی سند د افغانستان جمهوریت یو د سیاسي نمایندې گېو له خوا جوړ او تصدیق شوی وی او د بهرنیو چارو وزارت هم په رسمی توگه د هغه له سموالی څخه ډاډه څرگند کړی وی.

ماده سه صدو هفتم:

اسنادیکه در خارج کشور ترتیب گردیده در حالی مدار اعتبار قرار گرفته میتواند که سند مذکور از طرف یکی از نماینده گی های سیاسی جمهوری افغانستان ترتیب و تصدیق گردیده و وزارت امور خارجه نیز از صحت آن رسماً اطمینان داده باشد.

دری سوه اتمه ماده:

پر هغه سند باندی د استناد په صورت کې چې په بهرنی ژبه جوړ شوی دی گټه اخیستونکی مکلف دی اصلی سند د هغه د مصدقه ژباړنی سره جوخت محکمی ته وړاندی کړی.

ماده سه صدو هشتم:

در صورت استناد به سندیکه به لسان خارجی ترتیب گردیده است استناد کننده مکلف است اصل سند را همزمان با ترجمه مصدقه آن به محکمه ارائه نماید.

که د وړاندی کړای شوی سند ژباړنه د مقابل لوری یا محکمی د منلو وړونه

هرگاه ترجمه سند ارائه شده مورد قبول جانب مقابل و یا

محکمه واقع نشود به ترجمه مجدد آن از جانب محکمه بمصرف ارائه کننده سند اقدام می‌گردد. در صورت مطابقت ترجمه دوم با ترجمه اول حق مراجعه متضرر بجانب مقابل اخلال نمیشود.

ماده سه صد و نهم:

هرگاه دعاوی مشبوهیت و جعل سند ارائه شده در اثنای جلسه محکمه بعمل آید چگونگی آن در فورمه خاص دعوی رسانیده شده امضاء و شصت ادعا کننده در ذیل آن گرفته میشود.

ماده سه صد و دهم:

(1) هرگاه سند مورد ادعای مشبوهیت و یا جعل در ماهیت دعوی مؤثر نباشد، نزد محکمه مدار اعتبار نبوده، مدارک و اسناد دیگری مدعی را استماع می نماید.

(2) هرگاه سند ارائه شده ای مورد ادعای مشبوهیت و جعل در ماهیت دعوی مؤثر باشد محکمه قرارمبنی بر رسیدگی دعوی مشبوهیت یا جعل را صادر و اصل دعوی دایر شده را الی طی مراحل نهایی

گرفتی د محکمی له خوا د سند د وړاندی کوونکی په لگښت سره د هغه بیا ژباړلو ته لاس پوری کیږی. د لومړنی ژباړنی سره د دوهمی ژباړنی د سمون لرلو په صورت کې مقابل لوری ته د تاوانی شوی د مراجعی حق نه اخلال کیږی.

دری سوه نهمه ماده:

که د وړاندی کړای شوی سند د مشبوهیت او جعل دعوای د محکمی د غونډی په وخت کې منځته راشی څرنگوالی یی د دعوی په ځانگړی فورمه کې ور داخلېږی. د ادعا کوونکی لاسلیک او ګوته د هغه په پای کې نیول کیږی.

دری سوه لسمه ماده:

(1) که د مشبوهیت او یا جعل د ادعا په هکله سند د دعوی په ماهیت کې اغیزمنه نه وی د محکمی په وړاندی د اعتبار وړ نده د مدعی نور مدرکونه او سندونه اوری.

(2) که د مشبوهیت او جعل د ادعا په باب وړاندی کړای شوی سند د دعوی په ماهیت کې اغیزمن وی محکمه د مشبوهیت یا جعل د دعوی د څېړلو په باب قرار صادروي او دایر شوی اصلی دعوی د وورستیو پړاوونو تر تېرېدو

پوری ځنډوی.

متوقف می سازد.

دری سوه یوولسمه ماده:

د مشبوهیت او جعل مدعی مکلف دی چې خپله ادعا په واکمنه محکمه کې د یوې میاشتي په بهیر کې تعقیب کړي.

ماده سه صدویازدهم:

مدعی مشبوهیت و جعل مکلف است که ادعای خود را در ظرف یکماه در محکمه ذیصلاح تعقیب نماید.

دری سوه دولسمه ماده:

که د مشبوهیت او جعل مدعی د دی قانون د دری سوه یوولسمې مادې په مندرجه موده کې د باوري عذر نه پرته خپلې دعوی ته حاضر نه شي محکمه د مدعی د حاضریدو له پاره بله نېټه ټاکي او اوړوي یی، په هغه صورت کې چې مدعی بیا هم په ټاکلې موده کې د مشبوهیت او جعل دعوی تعقیب نه کړي د مشبوهیت او جعل په هکله د هغه د دعوی له پاره بله موده نه ټاکل کیږي، محکمه دواړه خواوې جلوبوی او دایره شوی اصلی دعوی څېړي.

ماده سه صدو دوازدېم:

هر گاه مدعی مشبوهیت و جعل بدعوی خود بدون عذر موجه در میعاد مندرج ماده (311) این قانون حاضر نگردد محکمه برای حضور مدعی تاریخ دیگر تعیین و ابلاغ مینماید. در صورتیکه مدعی باز هم در مدت معیننه دعوی مشبوهیت و جعل را تعقیب نکند برای ادعای وی مبنی بر مشبوهیت و جعل میعاد دیگری تعیین نه گردیده محکمه طرفین را جلب و به اصل دعوی دایر شده رسیدگی مینماید.

دری سوه دیارلسمه ماده:

که د جعل د دعوی رسیدگی د اصلی دعوی د واکمنې محکمې نه پرته د بلې محکمې له خوا صورت ونیسي د جعل څېړونکې محکمه مکلفه ده د خپلو اجرااتو له نتیجې څخه هغې محکمې ته چې اصلی دعوی څېړي وقتاً فوقتاً خبر ورکړي.

ماده سه صدوسیزدهم:

هر گاه رسیدگی دعوی جعل از طرف محکمه دیگری غیر از محکمه ذیصلاح دعوی اصلی، صورت بگیرد محکمه رسیدگی کننده جعل مکلف است از نتیجه اجراات خود به محکمه ایکه اصل دعوی را رسیدگی می نماید وقتاً فوقتاً اطلاع دهد.

دری سوه خوارلسمه ماده:

د مشبوه او جعلی سندونو په خپرلو کې د لاندنيو ټکو په پام کې نیول ضروری دی:

1- پر لیک باندې ځیر کېدل.

2- پر لاسلیک باندې ځیر کېدل.

3- پر مهر باندې ځیر کېدل.

4- د گوتی پر نښه باندې ځیر کېدل.

5- له تصحیح نه پرته گل کول موبنل او قلم وهل.

6- له مهر او لاسلیک څخه پرته برآمده گي.

7- د وثیقي د شاملینو فوتو.

8- د وثیقي په اصل او ثبت کې توپیر.

ماده سه صد و چهاردهم:

رعايت نکات آتی در رسیدگی اسناد مشبوه و جعلی ضروری است:

1- دقت در خط.

2- دقت در امضا.

3- دقت در مهر.

4- دقت در نشان شصت.

5- گل و تراش و قلم خوردگی بدون تصحیح.

6- برآمدگی بدون مهر و امضاء.

7- فوتوی مشمولین وثیقه.

8- تفاوت در اصل و ثبت وثیقه.

دری سوه پنخلسمه ماده:

د مشبوهیت او جعل د ادعا د خپرلو څرنگوالی بر سیره پر هغو حکمونو چې پدې قانون کې اټکل شوی دی د هغی ځانگړې لایحې په واسطه چې د وثیقي لیکنی او د وثیقي اشتباه پکی توضیح کیږی او د ستري محکمې عالی شورا یی تصویبوی تنظیمیږی.

ماده سه صد و پنجم:

طرز رسیدگی ادعا مشبوهیت و جعل علاوه بر احکامیکه در این قانون پیش بینی شده توسط لایحه جدا گانه ایکه تحریر وثایق و اشتباه وثایق در آن توضیح شورای عالی ستړه محکمه آنرا تصویب مینماید تنظیم میگردد.

دری سوه شپاړسمه ماده:

د مدني او عامه حقوقو په قضيو كې د مرافعه غوښتنې ادعا چې د ابرأ او سولې د وثيقو د مشبوهيت يا د اقرار، ابراء، او سولې د پريكړو له مخې مطرح كيږي. د مشبوهيت او جعل د ادعا دوړاندې كولو د نېټې څخه د اعتبار وړ ده خو د وثيقي د اصل يا د پريكړې د صادريدو له نېټې څخه نه.

ماده سه صدو شانزدهم:

ادعاي مرافعه خواهي در قضايای مدني و حقوق عامه كه نظر به مشبوهيت وثايق ابراء و صلح يا فيصله هاي اقرار، ابراء و صلح مطرح ميگردد از تاريخ تقديم ادعاي مشبوهيت و جعل مدار اعتبار است نه از تاريخ صدور اصل وثيقه يا فيصله.

دری سوه اوه لسمه ماده:

پورتني محكمه د دی قانون په دری سوه شپاړسمه ماده كې مندرجي وثيقي او پريكړې د مشبوهيت يا جعل او دلايلو له مخې څېړي په هغه صورت كې چې مشبوهيت او جعل موجود نه وي په تائيد يي حكم كوي.

ماده سه صدو هفدهم:

محكمه فوقاني وثايق و فيصله هاي مندرج ماده (316) اين قانون را از حيث مشبوهيت يا جعل و دلايل آن بررسي نموده در صورتيكه مشبوهيت و جعل وجود نداشت حكم به تائيد آن مي نمايد.

دری سوه اتلسمه ماده:

كه چېرې د محكمي حكم د اقرار اصلاح او ابراء پر اساس او يا د قضا د ديوان د محفوظ ثبت لرونكو وثيقو او رسمي سندونو پر بنا صادر شوي وي او د نوموړيو سندونو په باب د جعل او مشبوهيت ادعا منځته راغلي نه وي پورتني محكمه د قضائي قرار په صادرولو سره د دغه ډول حكم مرافعه غوښتنې ردوي.

ماده سه صدو هجدهم:

هرگاه حكم محكمه به اساس اقرار، اصلاح، ابراء و يا متكي به وثايق و اسناد رسمي داراي ثبت محفوظ ديوان قضاء صادر شده باشد و راجع به اسناد مذکور ادعاي جعل و مشبوهيت صورت نگرفته باشد محكمه فوقاني با صدور قرارقضائي مرافعه خواهي اين نوع حكم را رد مينمايد.

دری سوه نولسمه ماده:

محکمه نه شی کولای د هغو سندونو
مثنی اشخاصو ته ورکړی کوم چې د
مشبوهیت او جعل ادعا ور باندی
شوی ده.

ماده سه صدونزدهم:

محکمه نمی تواند مثنای اسنادی
را که راجع به آن ادعا مشبوهیت و
یا جعل صورت گرفته است به
اشخاص بدهد.

دری سوه شلمه ماده:

که د یو سند د جعلیت په باب د
محکمی پریکړه قطعی شی د باطلیدو
د حکم لنډیز د سند د اصل او کندی
په پای کې لیکل کيږی او د اړوندی
محکمی د رئیس مخصوص مهر پری
کيږی.

ماده سه صدو بیستم:

هرگاه فیصله محکمه راجع به جعلی
بودن یک سند قطعی گردد خلاصه
حکم ابطال در ذیل اصل و کنده
سند تحریر و به مهر مخصوص
رئیس محکمه مربوط رسانیده
میشود.

دری سوه یوویشتمه ماده:

(1) د شاهدانو شهادت د قضا په
غونډه کې د اشهد په لفظ سره پر حق
باندی له اخبار څخه عبارت دی.

ماده سه صدو بیست و یکم:

(1) شهادت شهود عبارت است
از اخبار به حق در مجلس قضاء
به لفظ اشهد.

(2) محکمه مکلفه ده د شاهدانو د
شهادت شرایط په کلکه په پام کې
ونیسی.

(2) محکمه مکلف است شرایط
شهادت شهود را اکیداً رعایت
نماید.

(3) شهادت د اثباتیه توان له مخی له
سند څخه وروسته په دوه یمه درجه کې
حای لری.

(3) شهادت از نظر قوت اثباتیه بعد
از سند به درجه دوم قرار دارد.

(4) د شهادت نصاب او شرایط یی د
اسلامی شریعت د حکمونو تابع دی.

(4) نصاب شهادت و شرایط آن تابع
احکام شریعت اسلام میباشد.

دری سوه دوه ویشتمه ماده:

د شاهدانو شهادت د قضائی هیأت په غونډه کې په منفرد ډول د دعوی د دواړو خواوو په حضور کې اوریدل کیږي.

ماده سه صدویست و دویم:

شهادت شهود طور منفرد در جلسه هیأت قضائی بحضور طرفین دعوی استماع می گردد.

دری سوه در ویشتمه ماده:

محکمه د شاهدانو د شهادت له اوریدو د مخه مکلفه ده د شاهدانو بشپړ شهرت ځانته معلوم کړي.

ماده سه صدو بیست و سوم:

محکمه قبل از استماع شهادت شهود مکلف است شهرت مکمله شهود را معلوم نماید.

دری سوه څلیر ویشتمه ماده:

(1) که مدعی د قضائی هیأت او د دعوی د لوری په وړاندې د شاهدانو له حاضریدو نه د مخه د محکمی د پوښتنې په ځواب کې د شاهدانو بشپړ شهرت معرفی کړي خو د حاضریدو په وخت کې محکمی ته نور شاهدان حاضر کړي محکمه دا شاهدان نه قبلوي.

ماده سه صدو بیست و چهارم:

(1) هر گاه مدعی در جواب پرسش محکمه قبل از اظهار شهود بحضور هیأت قضائی و طرف دعوی شهرت مکمله شهود را معرفی نماید، اما در وقت احضار، شهود دیگری را به محکمه حاضر سازد محکمه این شهود را نمی پذیرد.

(2) په هغه صورت کې چې مدعی هماغه شاهدان چې مخکې د هغوی بشپړې پیژندنې معرفی کړي دي کټ مټ حاضر کړي، شاهدانو ته محکمه اجازه ورکوي چې شهادت ووايي.

(2) در صورتیکه مدعی شهودی را که قبلاً شهرت مکمله آنها را معرفی کرده است عیناً حاضر نماید محکمه به شهود اجازه میدهد تا ادای شهادت نمایند.

دری سوه پنځه ویشتمه ماده:

که په حقوقي معاملاتو کې محکمی ته د غونډې په ټاکلې ورځ یو د شاهدانو حاضر شي او بل یو شاهد د قانوني

ماده سه صدویست و پنجم:

هرگاه در معاملات حقوقی یکی از شهود بروز معین جلسه به محکمه حاضر و شاهد دیگر بموجب عذر

مؤجه قانونی حاضر شده نتوانست
محکمه اظهارات شاهد حاضر را
استماع و برای احضار شاهد غایب
مهلت میدهد.

شهود در قضایای حدود و قصاص
از این حکم مستثنی است.

ماده سه صد و بیست و هشتم:
شهادت شهود در جلسه قضائی از
طرف یکی از هیأت قضائی محکمه
ثبت و به حضور شهود و طرفین
دعوی قرائت و به امضاء و مهر
و نشان شصت آنها رسا نیده
میشود.

ماده سه صد و بیست و هفتم:
(1) هرگاه شهود، شهادت خود را
نسبت کثرت حدود اربعه یا تعدد
مدعی بها از یاد گفته نتوانند،
شهادت خود را از روی نوشته
بحضور هیأت محکمه قرائت و در
موقع لازم طرف مدعی و مدعی
علیه مدعی بها مطابق به ضرورت
اشاره نماید.

(2) در دعوی حدود و قصاص
ادای شهادت از روی نوشته جواز
ندارد.

باوری عذر له امله ونشو حاضریدلی،
محکمه د حاضر شوی شاهد
خرگندونی اوری او د غایب شاهد
حاضریدو ته مهلت ٲاکی.

د حدودو او قصاص په قضیو کې
شاهدان له دی حکم څخه جلا دی.

دری سوه شپږ ویشتمه ماده:
د شاهدانو شهادت په قضائی غونډه
کې د محکمی د قضائی هیأت د یوه
له خوا ثبتېږي د شاهدانو او د دعوی د
دواړو خواوو په مخکې لوستل کېږي
او د هغوی لاسلیک مهر او د گوتی
نښی پکی کېږي.

دری سوه اوه ویشتمه ماده:
(1) که شاهدان د اربعه حدودو د
زیاتوالی یا د مدعی بها د تعدد له
امله خپل شهادت له یاده ونه شی
ویلای، خپل شهادت دی د لیکنی له
مخې د محکمی د هیأت په وړاندی
ولولی او په لازم وخت کې د اړتیا سره
سم د مدعی، مدعی علیه او مدعی
بها خواته اشاره وکړي.

(2) د حدود او قصاص په دعوی کې د
لیکنی له مخی شهادت ورکول جواز نه
لري.

دری سوه اته ویشتمه ماده:

که مدعی علیه د شاهدانو له اقامی نه وروسته د شاهدانو شهادت تصدیق کړی او یا د مدعی بها پر اصل باندی اقرار وکړی محکمه خپل حکم د مدعی علیه د اقرار پر بنا صادروی.

ماده سه صدو بیست و هشتم:

هرگاه مدعی علیه بعد از اقامه شهود، شهادت شهود را تصدیق و یا به اصل مدعی بها اقرار نماید محکمه حکم خود را متکی به اقرار مدعی علیه صادر میکند.

دری سوه نهه ویشتمه ماده:

د تیری د دفع له مدعی څخه ذوالیدی شاهدان غوښتل کیږی او د ذوالیدی د اثبات نه وروسته له مدعی علیه څخه حجت او برهان غوښتل کیږی د حجت او برهان له اقامی څخه د مدعی علیه د عاجز کېدو په صورت کې پر مدعی بها باندی د مدعی علیه د تیری په بنیدو او دفع کېدو حکم صادرېږی.

ماده سه صدو بیست ونهم:

از مدعی دفع تعرض شهود ذوالیدی مطالبه و بعد از اثبات ذوالیدی از مدعی علیه حجت و برهان خواسته میشود در صورت عاجز مدعی علیه از اقامه حجت و برهان به منع و دفع تعرض مدعی علیه بر مدعی بها اصدار حکم میشود.

دری سوه دیرشمه ماده:

(1) د شاهدانو د حاضرولو له پاره د مودی او مهلت د ټاکلو واک د واټن د اوږد والی او حاضریدو د کیفیت د په نظر کې نیولو سره د محکمی څخه دی.

ماده سه صدو سی ام:

(1) تعیین میعاد و مهلت برای احضار شهود با نظر داشت بعد مسافه و کیفیت احضار از صلاحیت محکمه می باشد.

(2) محکمه د شاهدانو د اقامی او مدعی ته تر دری ځلی پوری د حاضرولو وخت ورکوی.

(2) محکمه برای احضار شهود تا سه مرتبه به مدعی اقامه شهود موقع میدهد.

دری سوه یو دیرشمه ماده:

که مدعی د محکمی په وړاندی وواپی چې که هر څومره وخت ماته را کړی شی

ماده سه صدو سی ویکم:

هرگاه مدعی عندالمحکمه اظهار نماید و لو هر قدر مهلت برایم

شاهدان حاضر ولی نه شم د مدعی خرگدونی د دعوی په فورمه کې ثبتیږي او د هغی په پای کې د گوتی نښه او لاس لیک یی اخیستل کیږي، که بیا وروسته مدعی شاهدان راوړي نه قبلېږي.

دری سوه دوه دېرشمه ماده:

که شاهدان د مدعی د غوښتنی پر بنا طوعاً محکمی ته را نه شی محکمه کولای شی د مدعی د غوښتنی له امله شاهدان را جلب کړي.

دری سوه دری دیرشمه ماده:

(1) د مدعی بها د ثابتولو له پاره د متواترو شاهدانو نصاب تر پنځه ویشت کسه لږ نه وي.

(2) د متواترو شاهدانو په هکله پټ او ښکاره تزکیه د تطبیق وړ نه ده.

دری سوه څلور دېرشمه ماده:

له محکمی څخه د باندی د شاهدانو شهادت اعتبار نه لري.

دری سوه پنځه دېرشمه ماده:

د فرع په هکله د اصل او د اصل په هکله د فرع، د میرمنی په هکله د میره او یا د دی پر خلاف شهادت او تر دویمی درجی پوری د نورو خپلوانو شهادت جواز نه لري.

داده شود نمی توانم شهود را حاضر نمایم اظهارات مدعی در فورمه دعوی ثبت و در ذیل آن شصت و امضای وی درج می گردد بعداً اگر مدعی شهودی را حاضر کند پذیرفته نمیشود.

ماده سه صدوسی و دوم:

هرگاه شهود بنابر تقاضای مدعی طوعاً به محکمه حاضر نشوند محکمه میتواند به اثر درخواست مدعی، شهود را جلب نماید.

ماده سه صدوسی و سوم:

(1) نصاب شهود متواتر برای اثبات مدعی بها از بیست و پنج نفر کمتر نمی باشد.

(2) تزکیه سری و علنی در مورد شهود متواتر قابل تطبیق نیست.

ماده سه صدوسی و چهارم:

شهادت شهود خارج از محکمه اعتبار ندارد.

ماده سه صدوسی و پنجم:

شهادت اصل در باره فرع و فرع در باره اصل، زوج در باره زوجه و یا عکس آن و شهادت اقارب دیگر تا به درجه دوم جواز ندارد.

دري سوه شپږ دېرشمه ماده:

د شراکت په حال کې د شريک په هکله
د شريک او په گټه کې د رفيق په هکله
د رفيق شهادت صحيح نه دی.

ماده سه صدو سي و ششم:

شهادت شريک در باره شريک در
حال شرکت و رفيق در باره رفيق
در نفع صحيح نيست.

دري سوه اوډ دېرشمه ماده:

(1) د ملزمه شاهدانو تزکيه او د تزکيې
د شرايطو څرنگوالي د اسلامي شريعت
د حکمونو تابع دی.

ماده سه صدوسي و هفتم:

(1) تزکيه شهود ملزمه چگونگی و
شرايط تزکيه تابع احکام شريعت
اسلام می باشد.

(2) ستره محکمه مکلفه ده د ملزمه
شاهدانو د پټ او ښکاره تزکيې
کړنلاره د اسلامي شريعت د حکمونو
سره سم تنظيم کړي او د اجراء وړ
وگرځوی.

(2) ستره محکمه مکلف است
طرز العمل تزکيه سري و علنی
شهود ملزمه را مطابق به احکام
شريعت اسلامي تنظيم و مرعی
الاجراً قرار دهد.

دري سوه اته دېرشمه ماده:

(1) قاطعه قرينه هغه ده چې د هغی په
دلالت د يو مجهول امر وجود
معلومېږي دا دلالت قرينه د يقين تر
حد پوري رسوي د هغی له ظاهر څخه د
متنازع فيها موضوع په اصل کې گټه
اخيستل کيږي.

ماده سه صدو سي و هشتم:

(1) قرينه قاطعه آن است که به دلالت
آن وجود یک امر مجهول معلوم می
گردد. این دلالت قرينه را به حدیقین
رسانیده از ظاهر آن در اصل موضوع
متنازع فيها استفاده بعمل می آید.

(2) که چا په يوه موده کې د بل چا
مالکانه تصرفات وگوري او د
ماشومتوب، ليونتوب او ورته نورو
قانوني معاذيرو د نشتوالي سره سره د
خپل ځان له خوا د مالک په شان دعوی
و نه کړي که وروسته بيا دعوی وکړي
د هغه د ملکيت دعوی د قاطعه قريني

(2) هرگاه شخصی تصرفات مالکانه
شخص دیگری را مدتی مشاهده
نماید و راجع به مالک بودن خود با
وجود نبودن اعذار قانونی مانند
صغارت، جنون و امثال آن دعوی
نکند بعداً اگر دعوی نماید
دعوی ملکیت وی به دلالت قرينه

په دلالت سره منتفی ده.

قاطعته منتفی است.

دری سوه نهه د پړشمه ماده:

(1) مستنبطه قرینه هغه قرینه ده چې محکمه یی د دعوی د اړوندو حالتونو او د محاکمې له بهیر څخه استنباطوی او وروسته په خپل حکم کې د دلیل په توګه ورباندې اتکا کوی.

ماده سه صدو سه ونهم:

(1) قرینه مستنبطه قرینه است که محکمه از حالات مربوط به دعوی و جریان محاکمه آنرا استنباط و بعد به حیث دلیل در حکم خود به آن اتکا مینماید.

(2) پر مستنبطه قرینه باندې قانون د صریح نص د شته والی په صورت کې اتکا جواز نه لری.

(2) اتکا به قرینه مستنبطه در صورت وجود نص صریح قانون جواز ندارد.

دری سوه څلویښتمه ماده:

لوړه او له لوړې څخه نکول: که مدعی په محکمه کې د نورو وسیلو او اثباتیه مدرکونو له وړاندې کولو څخه عاجز شی کولای شی چې مدعی علیه ته لوړه متوجه کړي پدغه صورت کې محکمه د مدعی د غوښتنې له امله مدعی علیه ته قسم ورکوی.

ماده سه صدو چهل:

سوګند و نکول از سوګند: هر ګاه مدعی از ارایه وسایل و مدارک اثباتیه دیگر در محکمه عاجز بماند میتواند به مدعی علیه توجیه سوګند نماید در این صورت محکمه به اثر مطالبه مدعی، مدعی علیه را سوګند میدهد.

دری سوه یو څلویښتمه ماده:

که مدعی علیه په محکمه کې لوړه وکړله د مدعی دعوی رد کیږي، د اوسنی خصومت په قطع کېدو حکم صادرېږي.

ماده سه صدو چهل و یکم:

هر ګاه مدعی علیه در محکمه سوګند نمود دعوی مدعی رد گردیده به قطع خصومت فعلی حکم صادر میشود.

دری سوه دوه څلویښتمه ماده:

په هغه صورت کې چې دعوی د څو مطلبونو لرونکی وی په یوه لوړه

ماده سه صدو چهل و دوم:

در صورتیکه دعوی حاوی مطالب متعدد باشد به سوګند واحد

بسنة کیری.

اکتفا می شود.

دری سوه دری خلویبنتمه ماده:

لورپه یا له لورپی خخه نکول په محکمه کپی د خصم یا د هغه د قایم مقام په حضور اعتبار لری.

ماده سه صدو چهل و سوم:
سوگند یا نکول از سوگند در محکمه بحضور خصم یا قایم مقام وی اعتبار دارد.

دری سوه خلور خلویبنتمه ماده:

د لورپی منل او یا له لورپی خخه نکول په خپله مدعی علیه پوری اړه لری، له لورپی خخه د وکیل د ډډه کولو او یا د هغه له نکول خخه کومه اغیزه نه رامنځته کیری.

ماده سه صدو چهل و چهارم:
قبول سوگند یا نکول از سوگند به شخص مدعی علیه مربوط است به امتناع وکیل از سوگند یا نکول وی اثر مرتب نیست.

دری سوه پنځه خلویبنتمه ماده:

که مدعی د خپلی لورپی حق اسقاط کړی محکمه د مدعی د خصومت په نه کولو حکم صادروي.

ماده سه صدو چهل و پنجم:
هر گاه مدعی حق سوگند خود را اسقاط نماید محکمه به ترک خصومت مدعی حکم صادر مینماید.

دری سوه شپږ خلویبنتمه ماده:

په هغه صورت کپی چې مدعی علیه له لورپی خخه نکول وکړی محکمه دی و مدعی ته د مدعی بها په رد کولو او یا سپارلو محکوموی.

ماده سه صدو چهل و ششم:
در صورتیکه مدعی علیه از سوگند نکول نماید محکمه او را به رد و یا سپردن مدعی بها به مدعی محکوم میسازد.

دری سوه اووه خلویبنتمه ماده:

مدعی علیه کولای شی د مدعی د دعوی په مقابل کپی صحیح دفع ته لاس پوری کړی. د مدعی علیه دفع په لاندنیو حالتونو کپی صحیح دفع شمیرل کیری:

ماده سه صدو چهل و هفتم:
مدعی علیه میتواند در مقابل دعوی مدعی به دفع صحیح متوسل گردد. دفع مدعی علیه در حالات ذیل دفع صحیح شناخته میشود:

1- مدعى له خپلى دعوى څخه ابراء كړى ده.	1- مدعى از دعوى خود ابراء نموده است.
2- مدعى مدعى بها يى هبه كړى ده.	2- مدعى بها را مدعى هبه نموده است.
3- مدعا بها يى له مدعى څخه پيږودلى ده.	3- مدعى بها را از مدعى خريده است.
4- مدعى ته مطلوبه حق ايفا كړى ده.	4- به مدعى حق مطلوبه را ايفا نموده است.

درى سوه اته څلويښتمه ماده:

- (1) كه بالدفع مدعى د دفع له ثابتولو څخه عاجز شى د اصل مدعى د لوړى غوښتنه كولای شى.
- (2) د مدعى عليه د دفع له دعوى څخه د مدعى د نكول په صورت كې د اصل مدعى دعوى رد كيږي او د محكوم عليه ځاى نيسي.

ماده سه صد و چهل ونهم:

هرگاه مدعى در مقابل دفع مدعى عليه دایر بر ايفاء، هبه، شراً، ابراً سوگند نمود در اين صورت مدعى عليه ملزم قرار ميگيرد.

درى سوه نهه څلويښتمه ماده:

که مدعى پر ايفاء، هبه، شراً او ابراً باندې د مدعى عليه د دفع په مقابل كې لوړه وكړي پدغه صورت كې مدعى عليه پړكيږي.

ماده سه صد و پنجاهم:

دفع متضمن اقرار در صورت عدم اثبات، مدعى عليه را محكوم به پرداخت مدعى بها مى سازد. در دفع

درى سوه پنځوسمه ماده:

د نه اثبات په صورت كې د دفع په ترڅ كې اقرار، مدعى عليه د مدعى بها په وركولو محكوموى. د اقرار په غير

غير متضمن اقرار جريان دعوى به
حالت اصلی ادامه می یابد.

ماده سه صدور پنجاه و یکم:
دعوى دفع مستلزم رعايت ساير
شرایط قانونی دعاوى می باشد.

ماده سه صدور پنجاه و دوم:
محکمه با نظر داشت احکام
مندرج مواد (1022) الی (1024)
قانون مدنی بدون طلب
خصم، مستقیماً سوگند را به
مدعى توجیه می نماید این
سوگند از صلاحیت قضاء بوده
و سوگند متممه است که موارد آن
قرار آتی می باشد:

1- در دعوى استحقاق که مدعى
بها نزد شخص دیگری باشد و
مستحق راجع به آن دعوى
استحقاق نماید محکمه مدعى را
بعد از ثبوت حق وی و قبل از
صدور حکم راجع به امور ذیل
سوگند میدهد:

- مدعى بها را به کسی نه فروخته
است.

- مدعى بهارا به کسی طور هدیه و
صدقه نداده است.

متضمنه دفع کې د دعوى بهير په خپل
اصلی حالت دوام مومی.

دری سوه یو پنځوسمه ماده:
د دعوى دفع د قانونی دعووو د نورو
شرایطو د رعایتولو مستلزم دی.

دری سوه دوه پنځوسمه ماده:
محکمه د مدنی قانون د یو زرو دوه
ویشتمی مادې څخه تر یو زرو څلیر
ویشتمی مادې پورې د مندرجو
حکمونو د په نظر کې نیولو سره د
خصم د غوښتنې نه پرته په مستقیم
ډول مدعى ته د لوړې توجیه کوی دا
لوړه د قضا په واک کې ده او
بشپړوونکې لوړه ده چې موردونه یی
دا دی:

1- د استحقاق په دعوى کې چې
مدعى بها بل چا سره وی او مستحق د
هغې په هکله د استحقاق دعوى
وکړې، محکمه مدعى ته د هغه د حق
له ثابتېدو نه وروسته او د حکم له
صادرولو نه د مخه د لاندنیو چارو په
باب د لوړې توجیه کوی:

- مدعى بها یی په چا پلورلی
نه ده.

- مدعى بهایی چا ته د سوغات او
صدقی په ډول ورکړې نده.

- مدعی بها یی چاته هبه کړی نه ده.
- مدعی بها را به کسی هبه نکرده است.
- 2- پر مړی باندی د پور او یا حق په دعوی کې محکمه مدعی ته د هغه د حق د ثابتېدونه وروسته او د حکم له صادرولو نه د مخه د لاندنی چاری په باب لوړی توجیه کوی:
- 2- در دعوی دین و یا حق بر متوفی محکمه مدعی را بعد از ثبوت حق وی و قبل از صدور حکم راجع به امر ذیل سوگند میدهد:
- مدعی بها بالذات یا بالواسطه د مړی شوی سړی له خوا ورته ورکې شوی نده.
- مدعی بها بالذات یا بالواسطه از جانب متوفی برایش نرسیده است.
- 3- د شفع په دعوی کې محکمه شفیع ته د شفع د حق د ثابتېدو نه وروسته او د حکم له صادرولو نه د مخه د لاندنیو چارو په هکله د لوړی توجیه کوی:
- 3- در دعوی شفع محکمه بعد از اثبات حق شفع و قبل از صدور حکم، شفیع را راجع به امور ذیل سوگند میدهد:
- دوخت سره سم د شفع غوښتنه کړی ده.
- شفع را به وقت آن خواسته است.
- د خپل د شفع حق یې په هیڅ ډول له منځه وړی نه ده.
- حق شفع خود را به هیچ صورت از بین نبرده است.
- 4- د عیب له امله د مبیعی دردولو په دعوی کې محکمه مدعی ته د عیب له ثابتېدونه وروسته او د حکم له صادرولو نه د مخه د لاندنی چاری په هکله د لوړی توجیه کول:
- 4- در دعوی رد مبیعه به سبب عیب محکمه مدعی را بعد از اثبات عیب و قبل از صدور حکم راجع به امر ذیل سوگند میدهد:
- پر عیب باندی صراحتاً یا دلالتاً خپل رضایت بنودلی نه وی.
- صراحتاً یا دلالتاً به عیب رضایت نشان نداده است.

5- در دعوی نفقه به زوج غایب محکمه زوجیه را بعد از ثبوت حق و قبل از صدور حکم به امور ذیل سوگند میدهد:

- شوهر برای وی نفقه نمانده است.

- او را از عقد نکاح خود فارغ نساخته است.

ماده سه صد و پنجاه و سوم:
محکمه مدعی علیه را به اساس مطالبه مدعی به اسم ذاتیه الله یک مرتبه بدون تکرار سوگند میدهد.

ماده سه صد و پنجاه و چهارم:
در ادای سوگند نیابت جواز ندارد.

ماده سه صد و پنجاه و پنجم:
در موضوع مربوط به واقعه و فعلی که خود شخص سوگند کننده ایجاد کرده باشد سوگند قاطع (یمین البتات) و در موضوع مربوط واقعه و فعل غیر، سوگند به علم داده میشود.

ماده سه صد و پنجاه و ششم:
در موضوع مربوط به وقوع امر یا عدم وقوع آن سوگند به سبب و در

5- پر غایبه میره باندی د نفقی په دعوی کې محکمه میرمنی ته د حق د ثابتېدو نه وروسته او د حکم له صادرولو نه د مخه په لاندینو چارو کې د لوړی توجیه کوی:

- میره وده ته نفقه پری ایښی نده.

- ده یی د خپل نکاح له عقد څخه خلاصه کړی نه ده.

دری سوه دری پنځوسمه ماده:
محکمه مدعی علیه ته د مدعی د غوښتنی پر اساس د خدای د ذات پر نامه باندی بی له تکراره یوه پلا سوگند ورکوی.

دری سوه څلور پنځوسمه ماده:
د لوړی په کولو نیابت جواز نه لری.

دری سوه پنځه پنځوسمه ماده:
د هغی پښی او فعل په اړوند موضوع کې چې په خپله لوړه کوونکی سپی یی منځته راوړی وی قاطعه لوړه (یمین البتات) او د بل چا د پښی او فعل په اړوند موضوع کې د علم لوړه توجیه کیږی.

دری سوه شپږ پنځوسمه ماده:
د یوی چاری په واقع کېدو او یا نه واقع کېدو په اړوند موضوع کې د

سبب لوړه او د همدا اوس په بقايا نه بقا په اړوند موضوع کې د حاصل لوړه توجیه کيږي.

موضوع مربوط به بقا و یا عدم بقا فی الحال سوگند به حاصل داده ميشود.

دری سوه اوه پنځوسمه ماده:

یو بل ته د دواړو خواوو د لوړې دردولو په اړوند موضوع کې د مدنی قانون د پنځم باب د څلورم فصل د لومړۍ برخې مندرج حکمونه په پام کې نیول کيږي.

ماده سه صدو پنجاه وهفتم:

در موضوع مربوط به رد سوگند طرفین به یکدیگر احکام مندرج قسمت اول فصل چهارم باب پنجم قانون مدنی رعایت می گردد.

درېیم باب

په پورتنیو محکمو کې اجراءات

باب سوم

اجراءات در محاکم فوقانی

لومړی فصل

د لاندنیو محکمو پر پرېکړو باندی شکایات او اعتراض

فصل اول

شکایات و اعتراض بر فیصله های محاکم تحتانی

دری سوه اته پنځوسمه ماده:

شکایت او اعتراض د لاندنی محکمی له پرېکړې څخه د غیر قانع، محکوم علیه له حق څخه عبارت دی چې له پورتنی محکمی څخه د حاکمی محکمی د قضائی اجراءاتو پر خلاف د شکایت په وړاندی کولو سره غوښتل کيږي.

ماده سه صدو پنجاه وهشتم:

شکایت و اعتراض عبارت از حق محکوم علیه غیر قانع از فیصله محکمه تحتانی است که با تقدیم شکایت علیه اجراءات قضائی محکمه حاکمه از محکمه بالاتر مطالبه میگردد.

دری سوه نهه پنځوسمه ماده:

(1) غیر قانع محکوم علیه کولای شی د ناحیوی، بناری، ولسوالی او د علاقه داری د حاکمی محکمی د

ماده سه صدو پنجاه ونهم:

(1) محکوم علیه غیر قانع میتواند علیه احکام صادره محکمه حاکمه ناحیوی و شهری،

ولسوالۍ و علاقه دارۍ به محكمه فوقاني شكاييت و اعتراض تقديم نمايد.

صادر كړاى شويو حكمونو پر خلاف پورتنۍ محكمې ته شكاييت او اعتراض وړاندې كړي.

(2) محكوم عليه غير قانع ميتواند عليه احكام صادره ديوان هاي محاكم ولايات كه بصورت ابتدائي حكم صادر نموده است به ديوان هاي مربوط ستره محكمه شكاييت و اعتراض تقديم نمايد.

(2) غير قانع محكوم عليه كولاي شي د ولايتونو د محكومو د ديوانونو د صادره حكمونو پر خلاف چې په لومړني ډول حكم صادر كړي د سترې محكمې اړوندو ديوانونو ته شكاييت او اعتراض وړاندې كړي.

ماده سه صد و شصتم:

څارنوال مدني كه در قضيه بحيث مدعي يا مدعي عليه اشتراك نموده، ميتواند عليه احكام محكمه تحتاني اعتراض نمايد.

درې سوه شپيته ماده:

مدني څارنوال چې په قضيه كې د مدعي يا مدعي عليه په ډول گډون كړيدى د لاندني محكمې د حكمونو پر خلاف اعتراض كولاي شي.

ماده سه صد و شصت و يكم:

شكاييت و اعتراض عليه احكام نهائي محاكم تحتاني در موارد ذيل صورت ميگرد:

درې سوه يو شپيته ماده:

د لاندنيو محكومو د نهايي حكمونو پر خلاف په لاندنيو موردونو كې شكاييت او اعتراض صورت مومي:

1- خطا در تطبيق احكام قانوني.

1- د قانوني حكمونو په تطبيقولو كې خطا.

2- خطا در تأويل احكام قانوني.

2- د قانوني حكمونو په تاويل كې خطا.

3- بطلان در اجراءات به دليل صدور حكم غير قانوني.

3- د غير قانوني حكم د صادريدو په دليل په اجراءاتو كې بطلان.

- دری سوہ دوه شپيتمہ مادہ:
د شکایت او اعتراض اساسی
شرایط دا دی:
- مادہ سه صدو شصت ودوم:
شرایط اساسی شکایت و اعتراض
قرار ذیل است:
- 1- د لاندنی محکمی پریکړه چې د
حکم د صفت لرونکی وی.
- 1- فیصله محکمه تحتانی که دارای
صفت حکم باشد.
- 2- د لاندنی محکمی پر صادر شوی
پریکړه باندی د محکوم علیه د
رضایت نشتوالی.
- 2- عدم ابراز رضایت محکوم علیه
به فیصله صادره محکمه تحتانی.
- 3- د اعتراض د وړاندی کولو قانونی
مودی په پام کې نیول.
- 3- رعایت ميعاد قانونی تقدیم
اعتراض.
- 4- د پورتنی محکمی له خوا د
خپړلو د واک لرل.
- 4- داشتن صلاحیت رسیدگی از
طرف محکمه فوقانی.
- 5- د هغی ځانگړی سند نشتوالی چې
د محکوم علیه د اعتراض حق له منځه
وړی وی.
- 5- عدم موجودیت سند جداگانه ایکه
حق اعتراض محکوم علیه را ساقط
کرده باشد.
- 6- پورتنی محکمی ته د مدعی،
مدعی علیه یا د هغوی د قانونی
ممثل له خوا د اعتراض وړاندی کول.
- 6- تقدیم اعتراض از جانب مدعی،
مدعی علیه یا ممثل قانونی آنها به
محکمه فوقانی.
- 7- د محکوم علیه په رضایت سره د
لاندنی محکمی د حکم نه تطبیق او
اجرا کېدل.
- 7- عدم تطبیق و اجرای حکم
محکمه تحتانی به رضایت
محکوم علیه.

دری سوہ دری شپيتمہ مادہ:
د بناری، ناحیوی، ولسوالی او علاقه
داری د محکمی پر پریکړو باندی د

مادہ سه صدو شصت وسوم:
رسیدگی از اعتراض بر فیصله های
محکمه شهری، ناحیوی، ولسوالی

و علاقه داری از صلاحیت دیوان
های مربوط ریاست محکمه
ولایت میباشد.

ماده سه صد و شصت و چهارم:
رسیدگی از اعتراض بر فیصله های
ابتدایی دیوان های مربوط ریاست
محکمه ولایت و محکمه معادل آن
از صلاحیت دیوان مربوط ستره
محکمه میباشد.

ماده سه صد و شصت و پنجم:
میعاد تقدیم شکایت و اعتراض
بعد از صدور حکم و ابلاغ آن
مدت یکماه است.

فصل دوم صورت تقدیم شکایت یا اعتراض

ماده سه صد و شصت و ششم:
شکایت محکوم علیه غیر قانع
بالای فیصله محکمه تحتانی ضمن
تقدیم عریضه مطبوع صورت
میگیرد.

ماده سه صد و شصت و هفتم:
عریضه حاوی شکایت، مستقیماً به
محکمه فوقانی یا محکمه حاکمه
تقدیم میگردد.

اعتراض خپړل د ولایت د محکمی د
ریاست د اړوندو دیوانونو له واک
خخه دي.

دری سوه څلور شپیتمه ماده:
د ولایت د محکمی د ریاست د
دیوانونو او د دی د انډول محکمی پر
لومړنیو پریکړو باندی د اعتراض
خپړل د ستړی محکمی د اړوند دیوان
له واک خخه دي.

دری سوه پنځه شپیتمه ماده:
د شکایت او اعتراض د وړاندی کولو
موده د حکم د صادریدو او ابلاغ نه
وروسته یوه میاشت ده.

دوهم فصل د شکایت یا اعتراض وړاندی کولو ډول

دری سوه شپږ شپیتمه ماده:
د لاندی محکمی پر پریکړه باندی د
غیر قانع محکوم علیه شکایت د چاپی
عریضی د وړاندی کولو په ترڅ کې
صورت نیسی.

دری سوه اوه شپیتمه ماده:
د شکایت په باب عریضه په مستقیم
ډول پورتنی محکمی یا حاکمی
محکمی ته وړاندی کیږی.

دری سوه اته شپيتمه ماده:

که غیر قانع لوری د حکم د ابلاغولو د هغی پانی په پای کې چې د ښاری، ناحیوی، ولسوالی او د علاقداړی د محکمی له خوا ورته ورکول کیږی خپل نه قناعت ولیکی دغه امر د شکایت حیثیت لری.

ماده سه صدوشصت وهشتم:

هرگاه طرف غیر قانع در ذیل ورقه ابلاغ حکم که از طرف محکمه شهری، ناحیوی، ولسوالی و علاقه داری برایش داده میشود عدم قناعت خود را تذکر دهد این امر حیثیت شکایت را دارد.

دری سوه نهه شپيتمه ماده:

د غیر قانع لوری عریضه باید د موضوع د اصل او د لاندنی محکمی د حکم د بیان لرونکی وی.

ماده سه صدوشصت ونهم:

عریضه طرف غیر قانع باید حاوی بیان اصل موضوع و حکم محکمه تحتانی باشد.

دری سوه او یایمه ماده:

د غیر قانع محکوم علیه د شکایت عریضه چې پورتنی محکمی یا حاکمی محکمی ته وړاندی کیږی رسمی وی. د محکمی په دفتر کې ثبت او شکایت کوونکی ته رسید ورکول کیږی.

ماده سه صدوهفتم:

عریضه شکایت محکوم علیه غیر قانع که به محکمه فوقانی یا محکمه حاکمه تقدیم میگردد رسمی بوده در دفتر محکمه ثبت و به شاکی رسید داده میشود.

دری سوه یو او یایمه ماده:

کوم شکایت او اعتراض چې د ټاکلی مودی له تېرېدو نه وروسته وړاندی کیږی د څېړلو وړندی وړاندی کوونکی ته یی بیرته مستردیږی خو دا چې شاکی یا معترض باوری عذر وړاندی کړی.

ماده سه صدوهفتادویکم:

شکایت و اعتراض که بعد از انقضای میعاد معینه تقدیم میگردد غیر قابل رسیدگی بوده دوباره به تقدیم کننده آن مسترد میگردد مگر اینکه شاکی یا معترض عذر مؤجبه ارایه نماید.

دری سوه دوه او یایمه ماده:

د شکایت پاڼه د وړاندی کوونکی یا د هغه د قانونی ممثل په واسطه

ماده سه صدوهفتادودوم:

شکایت نامه توسط تقدیم کننده یا ممثل قانونی وی

لاسلیک کیری.

امضاء میگردد.

دری سوه دری اویایمه ماده:

د څارنوال اعتراض چې پورتنی محکمې ته وړاندې کیری د دنده لرونکی څارنوال په واسطه لاسلیک کیری.

ماده سه صدو هفتاد و سوم:
اعتراض څارنوال که به پیشگاه محکمۀ فوقانی تقدیم میشود توسط څارنوال مؤظف امضاء میگردد.

دری سوه څلور اویایمه ماده:

که شکایت د قانونی ممثل په واسطه وړاندې شی په شکایت پانډه کې د وثیقی د نمبر او نېټې پر لیکلو بر سېره د وثیقی اصل، فوتوکاپی یا تصدیق شوی کاپی هم پورتنی محکمې ته وړاندې کیری.

ماده سه صدو هفتاد و چهارم:
هرگاه شکایت توسط ممثل قانونی تقدیم گردد علاوه بر درج نمبر و تاریخ وثیقه در شکایت نامه اصل، فوتوکاپی یا کاپی مصدق وثیقه نیز به محکمۀ فوقانی تقدیم میگردد.

دری سوه پنځه اویایمه ماده:

پورتنی محکمۀ د شکایت پانې د تر لاسه کولو نه وروسته د پریکړې اړوندې پانې د هغی له مرجع څخه مطالبه کوی.

ماده سه صدو هفتاد و پنجم:
محکمۀ فوقانی بعد از حصول شکایت نامه اوراق مربوط به فیصله را از مرجع آن رسماً مطالبه مینماید.

دری سوه شپږ اویایمه ماده:

د پریکړې اړوندې پانې د رارسیدو سره سم قضائی هیأت ته سپارل کیری نوموړې هیأت په دی مطلب باندې د ځان د پوهولو نه وروسته چې شکایت په ټاکلی موده کې وړاندې شویدى او پانې ادارې نمیگړتیاوې نه لری په اندراج کولو یی امر کوی.

ماده سه صدو هفتاد و ششم:
اوراق مربوط به فیصله عندالوصول به هیأت قضائی سپرده شده هیأت موصوف بعد از علم به این مطلب که شکایت به وقت معینه تقدیم شده و اوراق عاری از نواقص اداری میباشد به اندراج آن امر میدهد.

- دری سوه اوه اويايمه ماده: مادۀ سه صد و هفتاد و هفتم.
- د شکایت کوونکی مفصل اعتراض د شکایت له وړاندې کولو نه وروسته د شلو ورځو په بهیر کې وړاندې کېږي.
- دری سوه اته اويايمه ماده: مادۀ سه صد و هفتاد و هشتم:
- ليکل شوی شکایت يا مفصل اعتراض د لاندنيو مطلبونو لرونکی دی:
- 1- د شکایت يا اعتراض د مرجع د محکمې نوم.
- 2- د شاګي يا اعتراض کوونکي پيژندنه.
- 3- د شکایت يا اعتراض د موضوع د پريکړې لنډيز.
- 4- د تر اعتراض لاندې پريکړې د صادر کوونکي محکمې نوم.
- 5- د پريکړې د نه سموالي دليلونه.
- 6- د شاګي يا اعتراض کوونکي غوښتنه.
- 7- د شکایت يا اعتراض مل پانواو سندونو فهرست.
- مادۀ سه صد و هفتاد و نهم:
- د دی قانون په دری سوه اته اويايمه ماده کې مندرج شکایت او يا اعتراض د شکایت و يا اعتراض مندرج مادۀ (378) ايښ قانون به داخل دو

نسخه به پیشگاه محکمه فوقانی
تقدیم گردد.

په دوو نسخو کې پورتنی محکمی ته
وړاندی کیږی.

فصل سوم اجراآت مقدماتی محکمه فوقانی

ماده سه صدو هشتادم:
تحریرات محکمه فوقانی یک نقل
شکایت یا اعتراض تحریری معترض
را بعد از غور و ملاحظه هیأت
قضائی به جانب مقابل سپرده جواب
تحریری اخذ میکند.

ماده سه صدو هشتاد و یکم:
(1) هرگاه شاکی از ارایه اعتراض
مفصل تحریری امتناع ورزد یا
معذرت خود را مبنی بر عجز از
تقدیم اعتراض اظهار نماید
محکمه به دلایل شفوی وی
اکتفا ورزیده امضاء و شصت او
را در ذیل اظهاراتش اخذ مینماید.

(2) حکم فقره (1) این ماده درباره
جانب مقابل شاکی و معترض نیز قابل
تطبیق است.

ماده سه صدو هشتاد و دوم:
محکمه فوقانی در موارد ذیل قرار
مبنی بر تعطیل اجراآت شکایت
را صادر و به شاکی یا معترض

درییم فصل د پورتنی محکمی لومړنی اجراآت

دری سوه اتیایمه ماده:
د پورتنی محکمی د تحریراتو څانګه د
معترض د لیکلی شکایت یا اعتراض
یو نقل د قضائی هیأت د غور او کتنی
نه وروسته مقابل لوری ته سپارلی او
لیکلی ځواب ځنی اخلی.

دری سوه یو اتیایمه ماده:
(1) که شاکی د لیکل شوی مفصل
اعتراض له وړاندی کولو نه ډډه وکړی
یا د اعتراض له وړاندی کولو څخه د
خپل عجز په باب عذر بنکاره کړی
محکمه د هغه پر شفاهی د لیلونو
باندی بسنه کوی د هغه د څرګندونو په
پای کې لاسلیک او د ګوتی نښه یی
اخلی.

(2) د دی مادی د لومړی فقری حکم د
شاکی او معترض د مقابل لوری په
هکله هم د تطبیق وړ دی.

دری سوه دوه اتیایمه ماده:
پورتنی محکمه په لاندنیو موردونو کې
د شکایت د اجراآتو د ځنډولو په باب
قرار صادروی او شاکی یا معترض ته

د شکایت او یا اعتراض د تصحیح کولو په هکله مهلت ورکوی: برای تصحیح شکایت و یا اعتراض مهلت میدهد:

1- په هغه صورت کې چې شکایت یا اعتراض د وړاندې کوونکو له خوا لاسلیک شوی نه وی. 1- در صورتیکه شکایت یا اعتراض از طرف تقدیم کننده گان امضاء نشده باشد.

2- په هغه صورت کې چې شکایت سره جوخت لارمۍ ضمیمې محکمې ته وړاندې شوی نه وی. 2- در صورتیکه ضمايم لازم توأم با شکایت به محکمه تقدیم نشده باشد.

3- په هغه صورت کې چې د شکایت یا اعتراض له امله دولتي محصول ورکړ شوی نه وی. 3- در صورتیکه محصول دولتي مرتب به شکایت یا اعتراض تأديه نشده باشد.

دری سوه دری اتیایمه ماده: ماده سه صدو هشتادو سوم:
شکایت یا اعتراض له پاره د مرور زمان موده محکمې ته د هغه د وړاندې کولو له نېټې څخه محاسبه کېږي. پدې شرط چې د شکایت یا اعتراض وړاندې کوونکي په ټاکلي موده کې د دری سوه دوه اتیایمي مادې د مندرج قرار لارښودنې تر سره کړي.

دری سوه څلور اتیایمه ماده: ماده سه صدو هشتادو چهارم:
د شکایت وړاندې کوونکي کولای شي له خپل شکایت څخه لاس واخلې خو پدې شرط چې پریکړه د درېیمگړي شخص تر شکایت یا اعتراض لاندې واقع شوی نه وي پدغه صورت کې محکمه د شکایت یا اعتراض څخه د

تقدیم کننده شکایت میتواند از شکایت خود صرف نظر نماید مشروط بر اینکه فیصله مورد شکایت یا اعتراض شخص ثالث قرار نگرفته باشد در اینصورت محکمه قرار انصراف از

لاس اخیستنی قرار صادروی او پدی
هکله کې اجراءات پای ته رسوی.

شکایت یا اعتراض صادر، اجراءات را
در زمینه قطع مینماید.

دری سوه پنځه اتیایمه ماده:

(1) د شکایت او اعتراض لاندی قضیه
د دواړو خواوو له څرگندونو نه وروسته
د څارنوال د اعتراض او د دواړو
خواوو له ځواب سره د مطالعی د
بشپړولو په خاطر قضائی هیأت ته
سپارلی کیږی.

ماده سه صدو هشتادو پنجم:

(1) قضیه مورد شکایت و
اعتراض بعد از اظهارات
طرفین با اعتراض څارنوال و
جواب طرفین به هیأت قضائی
غرض تکمیل مطالعات سپرده
میشود.

(2) قضیه د قضائی هیأت د مطالعی
له بشپړیدو نه وروسته په اجندا کې
درج کیږی د شکایت د څېړلو او د
قضائی غونډی د داېرېدو ځای د
دعوی د دواړو خواوو او د قضیې د
شاکی کسانو خبرتیا ته رسول کیږی.

(2) قضیه بعد از تکمیل مطالعات
هیأت قضائی در اجنداً درج محل
رسیدگی شکایت و تدویر
جلسه قضائی به اطلاع طرفین
دعوی و اشخاص شاکی قضیه
رسانیده میشود.

دری سوه شپږ اتیایمه ماده:

که دواړه خواوی د شکایت یا اعتراض
له وړاندی کولو نه وروسته په وروستی
پړاو کې په اصلاح سره موافقه وکړی دا
موافقه محکمې ته په لیکلی ډول
وړاندی کیږی او د تائید کېدو په
صورت کې پورتنی محکمه د اجراءاتو
په پای ته رسیدو تصمیم نیسی.

ماده سه صدو هشتادو ششم:

هرگاه جانبین بعد از تقدیم
شکایت یا اعتراض در مرحله
نهایی به اصلاح موافقه نمایند
این موافقه بشکل تحریری به
محکمه تقدیم و در صورت تأیید
محکمه فوقانی به قطع اجراءات
تصمیم اتخاذ مینماید.

څلورم فصل

د شكايت او اعتراض د خپلولو په خاطر
د قضائي غونډې د اېرېدل

درې سوه اوه اتيايمه ماده:

د قضائي غونډې رئيس د شكايت او
اعتراض د خپلولو په پړاو كې د دې
قانون د دوه هم باب د درېيم فصل د
حكمنو د په نظر كې نيولو سره د
قضائي غونډې د نظم د تامينولو په
خاطر لازم تدبيرونه نيسي.

درې سوه اته اتيايمه ماده:

د قضائي غونډې رئيس د غونډې له
پرانيسټلو او د قضائي هيات د
جوړښت او د مدني څارنوال له پيژندلو
نه وروسته لاندني موضوعات يې د
خپلولو په خاطر اعلانوي:

- د خپلولو وړ قضيه ډول.

- د شاكي يا معترض پيژندنه.

- د هغې محكمې پيژندنه چې د هغې
د پريكړې پر خلاف اعتراض شوی دی.

- د دعوی د دواړو خواوو هویت په
دغه غونډه كې د غونډې د منشي له
خوا ثبت كيږي.

درې سوه نهه اتيايمه ماده:

د قضيه د خپلولو له نېټې او ځای څخه

فصل چهارم

تدوير جلسه قضائي غرض رسيدگي
بشكايت و اعتراض

ماده سه صد و هشتاد و هفتم:

رئيس جلسه قضائي در مرحله
رسيدگي بشكايت و اعتراض با
نظر داشت احكام فصل سوم
باب دوم اين قانون تدابير لازم را
در مورد تامين نظم جلسه قضائي
اتخاذ مينمايد.

ماده سه صد و هشتاد و هشتم:

رئيس جلسه قضائي بعد از افتتاح
جلسه و معرفي تركيب هيات
قضائي و څارنوال مدني
موضوعات ذيل را غرض رسيدگي
اعلان مينمايد:

- نوع قضيه مورد رسيدگي.

- معرفي شاكي يا معترض.

- معرفي محكمه ايكه عليه فيصله
آن اعتراض صورت گرفته است.

- هویت طرفین دعوی درین
جلسه از طرف منشی جلسه
ثبت میگردد.

ماده سه صد و هشتاد و نهم:

در صورت عدم حضور يکي از

د خبر نه لرلو په دليل د دعوى يو د شاملو کسانو د نه حاضریدو په صورت کې محکمه د خپرنی چاری ځنډوی.

دری سوه نوی یمه ماده:

(1) د قضیې د خپرلو د نېټې او ځای څخه په پوهیدو سره سره د دعوى يو د شاملو کسانو نه حاضرېدل د خپرلو ځنډنه شی کېدای.

(2) که محکمه یی نه حاضرېدل مؤجه وېولی کولای شی چې د قضیې خپرل وځنډوی.

دری سوه یو نوی یمه ماده:

(1) محکمه په غونډه کې د څارنوال یا مدافع وکیل غیر مؤجه نه حاضرېدل پورتنی څارنوال یا د مدافعو وکیلانو ټولنی ته خبر ورکوی.

(2) که د محکمې د جلب نه وروسته مدافع وکیل تر لسو ورځو پورې قضائی غونډې ته حاضر نه شی محکمه د هغه د نه حاضریدو موضوع چې د قضیې د خپرلو د ځنډیدنی سبب شوی دی په رسمی توګه د مدافعو وکیلانو د هیأت ټولنی ته ابلاغوی.

دری سوه دوه نوی یمه ماده:

(1) د استیناف په پړاو کې د قضیې

شاملین دعوى به دليل نداشتن اطلاع از تاریخ و محل رسیدگی قضیه، محکمه امر رسیدگی را معطل قرار میدهد.

ماده سه صد و نودم:

(1) عدم حضور یکی از شاملین دعوى با وجود داشتن اطلاع از تاریخ و محل رسیدگی قضیه مانع رسیدگی نمی گردد.

(2) هرگاه محکمه عدم حضور را مؤجه بداند میتواند رسیدگی قضیه را معطل قرار دهد.

ماده سه صد و نود و یکم:

(1) محکمه عدم حضور غیر مؤجه څارنوال یا وکیل مدافع را در جلسه رسیدگی به څارنوال ما فوق یا انجمن وکلای مدافع اطلاع میدهد.

(2) هرگاه وکیل مدافع بعد از جلب محکمه تا ده روز به جلسه قضائی حاضر نگردد محکمه موضوع عدم حضور او را که سبب تعطیل رسیدگی قضیه گردیده است به انجمن هیأت وکلای مدافع رسماً ابلاغ مینماید.

ماده سه صد و نود و دوم:

(1) رسیدگی قضیه در مرحله

استيناف با قرائت گزارشي که از مطالعه اوراق ترتيب شده است توسط رئيس جلسه يا يکي از قضات آغاز ميگردد.

(2) گزارش متضمن چگونگي قضيه، حکم محکمه تحتاني، دلايل شکايت، اعتراض و ساير مواد يکه جديداً به محکمه ارائه گرديده و نيز حاوي مدارکي ميباشد که محکمه بمنظور کنترل صحت فيصله رسيدگي مينمايد.

ماده سه صدور نودو سوم:

(1) محکمه فوقاني حين رسيدگي قضيه نظر به دلايل موجود و دلايلي که توسط جانين يا شاملين ديگر قضيه ارايه گرديده است قانونيت و مدلل بودن فيصله محکمه تحتاني را در بخش هاي شکايت شده و در بخش هاي که عليه آنها شکايت موجود نيست و نيز به ارتباط اشخاص يکه شکايت تقديم نموده اند ارزيابي ميکند.

(2) محکمه در ارزيابي همه جانبه قضيه تابع دلايل شکايت و اعتراض نبوده صرف آنرا وسيله رسيدگي ميداند.

خبرل د هغه رپوت په لوستلو سره چې د پانوپه مطالعه کولو سره جوړ شويدي د غونډې د رئيس يا قاضيانو د يو تن په واسطه پيل کېږي.

(2) رپوت د قضیې د څرنگوالي د لاندې محکمې د حکم د شکايت او اعتراض د دليلونو او هغو نورو موادو لرونکې دي چې محکمې ته نوی وړاندې شوی دی او هم د هغو مدرکونو لرونکې دي چې محکمه د پریکړې د سموالي په منظور یې څېړي.

دری سوه دری نوی یمه ماده:

(1) پورتنی محکمه د قضیې څېړلو په وخت کې د موجودو دلیلونو او هغو دلیلونو له مخې چې د دواړو خواوو او یا په قضیه کې د نورو شاملو کسانو په واسطه وړاندې شوی دی په شکايت شويو برخو کې او په هغو برخو کې چې پر خلاف یې شکايت نشته دی او هم د هغو کسانو په ارتباط چې شکايت یې وړاندې کړی نه دی د لاندې محکمې د پریکړې قانونيت او مدلل توب ارزيابي کوي.

(2) محکمه د قضیې په هر اړخیزه ارزيابي کې د شکايت او اعتراض د دليلونو تابع نه دی يوازی د څېړلو وسيله یې بولي.

دری سوه څلور نوی یمه ماده:

قضائى هیأت د قضیې د رپوټ له لوستل کېدو نه وروسته د دعوى د شاملو کسانو څرگندونى چې په قضائى غونډه کې حاضر شوى دى اوری لومړى شکایت وړاندې کوونکى یا وکیل یی، مدنى څارنوال د اعتراض د وړاندې کولو په صورت کې څرگندونى کوى. د دعوى د دواړو خواوو د شکایت د وړاندې کیدو په صورت کې د مطلبونو په څرگندولو کې د لومړیتوب حق د مدعى څخه دى.

دری سوه پنځه نوی یمه ماده:

په قضیه کې شامل څارنوال د اړوندو کسانو د څرگندونو څخه وروسته د پریکړې د قانونیت او مدلل توب یا د معکوس حالت په هکله څرگندونى کوى.

دری سوه شپږ نوی یمه ماده:

د قضیې د شاملو کسانو د څرگندونو او د څارنوال د رای له اوريدو نه وروسته قضائى هیأت د قضائى تصمیم د نیولو په خاطر د مشورې خونى ته ورننوځی.

دری سوه اوه نوی یمه ماده:

د قضائى هیأت مشورې، تصمیم او

ماده سه صدو نودو چهارم:

هیأت قضائى بعد از گزارش قضیه توضیحات شاملین دعوى را که در جلسه قضائى حاضر گردیده استماع مینماید ابتداء تقدیم کنندۀ شکایت یا وکیل وی، څارنوال مدنى در صورت تقدیم اعتراض اظهارات مینماید. در صورت تقدیم شکایت از هر دو جانب دعوى حق اولیت در اظهار مطالب از مدعى است.

ماده سه صدو نو دو پنجم:

څارنوال شامل قضیه در بارۀ قانونیت و مدلل بودن فیصله یا عکس آن بعد از اظهارات اشخاص ذیربط توضیحات میدهد.

ماده سه صدو نودو ششم:

بعد از استماع توضیحات شاملین قضیه و نظر څارنوال هیأت قضائى بمنظور اتخاذ تصمیم قضائى به اتاق مشوره داخل میشود.

ماده سه صدو نودو هفتم:

مشوره هیأت قضائى، تصمیم و

اعلان مطابق احکام مندرج فصل
دوازدهم باب دوم این قانون
صورت میگیرد.

ماده سه صد و نود و هشتم:
محکمه فوقانی بعد از رسیدگی
مقدماتی قضیه در مرحله نهایی
دارای صلاحیت های ذیل میباشد:

1- ارسال قضیه به محکمه ذیصلاح
به منظور رسیدگی مجدد در صورت
بطلان فیصله محکمه تحتانی.

2- اقدام به صدور فیصله جدید در
صورت نقض فیصله محکمه
تحتانی یا در صورت ضرورت
ارجاع قضیه به محکمه حاکمه
به منظور گردآوری دلایل و
تحقیقات مزید جهت رسیدگی
مجدد.

3- فیصله های محاکم تحتانی عاری
از موارد بطلان و نقض و دارای
نقایض شکلی یا اشتباهات
سهو و خطا در اعداد و ارقام
از طرف محکمه فوقانی
نقض و باطل نشده، صرف
جهت استدراک نقصان و اصلاح
به محکمه تحتانی اعاده
میگردد.

اعلانوی بی د دی قانون د دوه هم باب
د دولسم فصل د مندرجو حکمونو سره
سم صورت نیسی.

دری سوه اته نوی یمه ماده:
پورتنی محکمه په وروستی پړاو کې د
قضیې د لومړۍ څېړنې نه وروسته
لاندنی واکونه لری:

1- د لاندنی محکمی د پریکړې د
باطلیدو په صورت کې د بیا څېړلو په
خاطر واکمنی محکمی ته د قضیې
استول.

2- د لاندنی محکمی د پریکړې د
نقض په صورت کې یا د بیا څېړلو په
خاطر د زیاتو دلیلونو او تحقیقاتو د
راټولولو په منظور حاکمی محکمی ته
د قضیې استولو ته د اړتیا په صورت
کې د نوی پریکړې صادرولو ته لاس
پوری کوی.

3- د بطلان او نقض له موردونو څخه
لیری او د شکلی نیمگړتیاوو یا په
عددونو او رقمونو کې د سهو او خطا
د اشتباه گانو لرونکي د لاندنیو
محکمو پریکړې د پورتنی محکمی له
خوا نقض او یا باطل کیږی نه، خو
یوازی د نیمگړتیا د استدراک او
اصلاح له پاره لاندنی محکمی ته اعاده
کیږی.

4- د لاندني محكمې د پرېكړې تائيدول په هغه صورت كې چې د غور كېدو په نتيجه كې د قانون سره د هغې سمون لرل ښكاره شي.

4- تائيد فيصله محكمه تحتاني در صورتيكه مطابقت آن با قانون در نتيجه غور ظاهر گردد.

دري سوه نهه نوي يمه ماده:
د پرېكړې د بطلان سببونه په لاندې ډول دي:

ماده سه صدور نودو نهم:
اسباب بطلان فيصله قرار ذيل است:

1- په پريكړه كې د قضا د اساسي اركانو نشتوالي.

1- فقدان ارگان اساسی قضا در فيصله.

2- د مخاصمي له پاره د دعوي يو د دواړو خواوو د واک نشتوالي.

2- عدم صلاحيت يکي از طرفين دعوی برای مخاصمه.

3- د مدعي بها په هکله د غير محتمل الثبوت او يا د عيني واقعيت سره مخالف د قضائي پريكړې صادریدل.

3- صدور فيصله قضائي غير محتمل الثبوت و یا مخالف واقعيت عيني راجع به مدعی بها.

4- د واک نه لرونکي قضائي هيات له خوا د پريكړې صادریدل.

4- صدور فيصله از طرف هیأت قضائي فاقد صلاحيت.

5- د واک نه لرونکي محكمې له خوا د پرېكړې صادریدل.

5- صدور فيصله از طرف محكمه فاقد صلاحيت.

څلور سومه ماده:
د پريكړې د نقض موردونه په لاندې ډول دي:

ماده چهار صدم:
موارد نقض فيصله قرار ذيل است:

1- د پرېكړې نه مدلل توب.

1- مدلل نبودن فيصله.

- 2- د هغو حالتونو د توضيح نشتوالی کوم چې د قضیې د روښانه کېدو ارزښت لری.
- 2- عدم توضیح حالاتیکه برای روشن شدن قضیه اهمیت دارد.
- 3- د قضیې له حالتونو سره په پریکړه کې د مندرجو دلیلونو سمون نه لرل.
- 3- عدم مطابقت دلایل مندرج فیصله با حالات قضیه.
- 4- د قوانینو له حکمونو څخه سمه استفاده نه کول.
- 4- عدم استفاده درست از احکام قوانین.
- 5- د مدعی د نه حاضریدو له امله د خصومت نه کولو د پرېکړې صادريدل.
- 5- صدور فیصله به ترک خصومت به علت عدم حضور مدعی.
- 6- هغه نوری خطاګانی چې د قانون له مخی د پرېکړې د نقض باعث وګرځی.
- 6- سایر تخطی های که قانوناً موجب نقض فیصله شده بتواند.

څلور سوه لومړۍ ماده:

د لاندنيو محکمو د پرېکړو څخه د پورتنیو محکمو تائيد د قرار په واسطه صورت نیسی.

ماده چهار صد و یکم:

تائيد محاکم فوقانی از فیصله های محاکم تحتانی توسط قرار صورت میگیرد.

پنځم فصل

د پرېکړې د نه سموالی او د هغی د نقض په هکله د پورتنی محکمی د قرار صادړول

فصل پنجم

صدور قرار محکمة فوقانی مبنی بر عدم صحت فیصله و نقض آن

څلور سوه دویمه ماده:

د نقض په هکله د پورتنی محکمی تصمیم د قرار په ډول صادړیږی او نوموړی قرار د لاندنيو مطلبونو لرونکی دی:

ماده چهار صد و دوم:

تصمیم محکمة فوقانی در مورد نقض بشکل قرار صادر و قرار مذکور شامل مطالب ذیل میباشد:

- 1- د قرار د صادریدو نېټه او ځای. 1- تاریخ و محل اصدار قرار.
- 2- د قرار د صادر وونکی محکمې نوم. 2- اسم محکمۀ صادر کننده قرار.
- 3- د قضائي هیأت جوړښت. 3- ترکیب هیأت قضائي.
- 4- د مدني څارنوال او د قضیې د څېړنې د شاملو کسانو پیژندنې. 4- شهرت څارنوال مدنی و شاملین رسیدگی قضیه.
- 5- د شکایت یا اعتراض دوړاندې کوونکی شخص پیژندنه. 5- شهرت شخص تقدیم کننده شکایت یا اعتراض.
- 6- د لاندنۍ محکمې د پریکړې لنډ متن. 6- متن مختصر فیصله محکمه تحناني.
- 7- د وړاندې شوی شکایت یا اعتراض لنډ متن. 7- متن مختصر شکایت یا اعتراض ارایه شده.
- 8- په محکمه کې د قضیې په څېړلو کې د شاملو کسانو څرگندونې. 8- توضیحات اشخاص شامل رسیدگی قضیه در محکمه.
- 9- د مدني دعوی د راپارولو عوامل او د محکمې نتیجه اخیستنې. 9- عوامل تحریک دعوی مدنی و نتیجه گیری محکمه.
- 10- د محکمې د استناد وړ قانون. 10- قانون مورد استناد محکمه.
- 11- د پرېکړې د نقض په هکله د قضائي هیأت تصمیم. 11- تصمیم هیأت قضائي مبنی بر نقض فیصله.

ماده چار صدو سوم:

در صورت نقض فیصله و ضرورت
احاله آن بر رسیدگی مجدد، محکمه

څلور سوه درېیمه ماده:

د پرېکړې د نقض کېدو او بیا څېړلو ته
د هغې د استولو په صورت کې پورتنی

محکمہ پہ خپل قرار کې لاندنی مطلبونه په ډاگه کوی:
فوقانی در قرار خود مطالب ذیل را تصریح مینماید:

- 1- د قضیې د توضیح وړ حالتونه.
- 1- حالات قابل توضیح قضیه.
- 2- د اثبات د غوښتنې وړ دلیلونه.
- 2- دلایل اثبات قابل مطالبه.
- 3- هغه نور اجراءات چې په لاندنی محکمہ کې تر سره کېږي.
- 3- سایر اجراءات دیگری که در محکمۀ تحتانی انجام می یابد.

څلور سوه څلورمه ماده:
د لاندنی محکمې د پرېکړې د نقض په هکله د پورتنی محکمې قرار د شکایت وړ نه دی او قطعی دی.

ماده چهار صدو چهارم:
قرار محکمۀ فوقانی مبنی بر نقض فیصله محکمۀ تحتانی قابل شکایت نبوده قطعی است.

څلور سوه پنځمه ماده:
(1) د بیا خپرلو په برخه کې د بطلان یا نقض په هکله د پورتنی محکمې د قرار د مندرجاتو تطبیق هرو مرو دی.

ماده چهار صدو پنجم:
(1) تطبیق مندرجات قرار محکمۀ فوقانی مبنی بر بطلان یا نقض فیصله در قسمت رسیدگی مجدد حتمی است.

(2) لاندنی محکمہ د خپل حکم په صادرولو کې د پورتنی محکمې قرار ته په بی قید او شرط غاړه ایښودنی اړ نه ده.

(2) محکمۀ تحتانی در اصدار حکم خود ملزم به پیروی بدون قید و شرط قرار محکمۀ فوقانی نیست.

څلور سوه شپږمه ماده:
د وړاندې شوی شکایت یا اعتراض درد کېدو په صورت کې، پورتنی محکمہ په خپل قرار کې درد دلیلونه تصریح کوی.

ماده چهار صدو ششم:
در صورت رد شکایت یا اعتراض رایه شده، محکمۀ فوقانی دلایل رد را در قرار خود تصریح مینماید.

شپږم فصل

د لاندنۍ محکمې پر قرار باندې د شکایت او اعتراض وړاندې کول

څلور سوه اوومه ماده:

د قضیې دواړو خواوې کولای شي د محکمې د هغه قرار په خلاف چې په لومړۍ پړاو کې صادر شوی دی شکایت او اعتراض وړاندې کړي.

څلور سوه اتمه ماده:

لاندنۍ قرارونه د شکایت او اعتراض وړ گړزیدای شي:

1- هغه قرارونه چې د ولایت د محکمې، د ښاري، ناحیوي، ولسوالۍ او علاقه داری د محکمې له خوا د واک لرلو او واک نه لرلو له مخې صادر شوی وي.

2- هغه قرارونه چې د مودی د تېرېدو یا نه تېرېدو په هکله صادرېږي.

3- نور هغه موردونه چې د دی قانون له مخې د لاندنۍ محکمې قرار د شکایت او اعتراض وړ وگڼل شي.

څلور سوه نهمه ماده:

پورتنۍ محکمه د لاندنۍ محکمې پر قرارونو باندې د شکایت او اعتراض له خپرلو نه وروسته چې په قانون

فصل ششم

تقديم شکایت و اعتراض بر قرار محکمه تحتانی

ماده چهار صد و هفتم:

طرفین قضیه میتوانند علیه قرار محکمه که در مرحله ابتدایی صادر گردیده شکایت و اعتراض تقدیم نمایند.

ماده چهار صد و هشتم:

قرارهای ذیل مورد شکایت و اعتراض قرار گرفته میتواند:

1- قرارهای که از طرف محکمه ولایت، محکمه شهری، ناحیوي، ولسوالۍ و علاقه داری به ملاحظه صلاحیت و عدم صلاحیت صادر شده باشد.

2- قرارهای که راجع به انقضای میعاد و یا عدم انقضا صادر میشود.

3- سایر مواردیکه به موجب این قانون قرار محکمه تحتانی قابل شکایت و اعتراض شناخته شود.

ماده چهار صد و نهم:

محکمه فوقانی بعد از رسیدگی شکایت و اعتراض بر قرارهای محکمه تحتانی که در قانون پیش

کې اټکل شوی دی په لاندی ډول
تصميم نیسی:

بینی شده به ترتیب ذیل تصمیم
اتخاذ مینماید:

1- قرار یی تائید، شکایت یا اعتراض
یې رد کوی.

1- قرار را تائید، شکایت یا اعتراض
را رد مینماید.

2- قرار یی نقضوی، موضوع لاندنی
محکمی ته د بیا څېړلو له پاره
استوی.

2- قرار را نقض، موضوع را جهت
رسیدگی مجدد به محکمه تحتانی
رجعت میدهد.

3- هغه قرار چې د دعوی په ماهیت
کې صادر شوی دی نقضوی او لومړنی
محکمی ته د پرېکړې د صادرولو په
خاطر یی استوی.

3- قراری را که در ماهیت
دعوی صادر شده نقض و جهت
صدور فیصله به محکمه اولی
اعاده مینماید.

خلور سوه لسمه ماده:

د لاندنی محکمی د قرار د نقضولو په
هکله د پورتنی محکمی صادره قرار د
دی قانون د خلور سوه نهمی
مادی په مندرجو حالتونو کې واجب
التعمیل دی.

ماده چهار صد و دهم:

قرار صادره محکمه فوقانی
مبنی بر نقض قرار محکمه
تحتانی در حالات مندرج ماده
(409) این قانون واجب التعمیل
است.

اووم فصل

د لاندنی محکمی د صادره حکمونو پر
خلاف د شکایتونو په څېړلو کې د
پورتنیو محکمو واکونه

فصل هفتم

صلاحیت های محاکم فوقانی در
رسیدگی به شکایات علیه احکام
صادره محکمه تحتانی

خلور سوه یوولسمه ماده:

که د قانون د حکمونو سره سم د
قضیې د پرېکړې واک له یوی محکمی
څخه بلې محکمی ته سپارل شوی وی

ماده چهار صد و یازدهم:

هرگاه صلاحیت فیصله قضیه
مطابق احکام قانون از یک
محکمه به محکمه دیگر تفویض

شده باشد استدعای شکایت علیه فیصله صادره به محکمه حاکمه یا ریاست محکمه ولایتی که محکمه صادر کننده فیصله در حوزه قضائی آن قرار دارد تقدیم میشود.

ماده چهار صد و دوازدهم:

(1) حق شکایت طرفین بعد از انقضای میعاد معیننه ساقط میگردد.

(2) در صورتیکه قایم مقام یکی از طرفین دعوی در موعد معیننه شکایت بعمل نیاورد طرفیکه ازین امر متضرر شده باشد میتواند در محکمه تحتانی علیه قایم مقام اقامه دعوی نماید.

ماده چهار صد و سیزدهم:

هرگاه یکی از طرفین در میعاد معیننه شکایت نماید طرف دیگر با وصف انقضای میعاد شکایت تا زمان انقطاع و فیصله دعوی صلاحیت شکایت را دارد.

ماده چهار صد و چهاردهم:

اشخاصیکه دعوی شان در محکمه تحتانی بالذات یا توسط وکیل، ولی، وصی یا قیم فیصله شده باشد حق

د صادر شوی پرپرکری پر خلاف د شکایت استدعا حاکمی محکمی یا د هغه ولایت د محکمی ریاست ته وړاندی کیږی چې د پرپرکری صادروونکی محکمه د هغی په قضائی حوزه کې ځای لری.

څلور سوه دولسمه ماده:

(1) د ټاکلی مودی د تېرېدونه وروسته د دواړو خواوو د شکایت حق له منځه ځی.

(2) په هغه صورت کې چې د دعوی یو د دواړو خواوو قایم مقام په ټاکلی موده کې شکایت و نه کړی هغه لوری چې له دی بابت ته توانی شوی وی په لاندنی محکمه کې د قایم مقام پر خلاف دعوی اقامه کولای شی.

څلور سوه دیارلسمه ماده:

که یو د دواړو خواوو څخه په ټاکلی موده کې شکایت وکړی هغه بل لوری د شکایت د مودی د سرته رسیدو سره سره د دعوی د پای ته رسیدو او پرپرکری تر وخت پوری د شکایت واک لری.

څلور سوه څوار لسمه ماده:

هغه کسان چې پر دعوی یی په لاندنی محکمه کې بالذات یا د وکیل، ولی، وصی یا قیم په واسطه پرپرکړه شوی وی

شکایت نیز برای همان اشخاص محفوظ میباشد.

د شکایت حق هم همہغو کسانو له پاره خوندي دی.

ماده چهارصد و پانزدهم:

محکمه فوقانی نمیتواند به صورت مستقیم بدون فیصله قبلی محکمه تحتانی به حل و فصل دعوی پردازد مگر اینکه در قانون طور دیگری پیش بینی شده باشد.

څلور سوه پنځلسمه ماده:

پورتنی محکمه نه شی کولای چې د لاندنی محکمی د مخکینی پرېکړی څخه پرته په مستقیم ډول د دعوی حل او فصل ته لاس پوری کړی خو دا چې په قانون کې بل ډول اټکل شوی وی.

ماده چهار صد و شانزدهم:

رضایت صریح یا ضمنی صغیر، مجنون، معتوه یا ولی، وصی، وکیل و قیم به فیصله محکمه اعتبار ندارد و کیلی که از طرف موکل خود صلاحیت قناعت داشته باشد از این حکم مستثنی است.

څلور سوه شپاړسمه ماده:

د محکمی پرېکړی ته د صغیر، لیونی، معتوه یا ولی، وصی، وکیل او قیم صریح یا ضمنی رضایت د اعتبار وړ نه دی کوم وکیل چې د خپل موکل له خوا د قناعت کولو واک لری له دی حکم څخه جلا دی.

ماده چهار صد و هفدهم:

موارد ذیل در حکم قناعت ضمنی به فیصله محکمه تحتانی تلقی میگردد:

څلور سوه اوه لسمه ماده:

لاندنی موردونه د لاندنی محکمی پر پرېکړه باندی د ضمنی قناعت په حکم کې دی:

1- مصالحه محکوم علیه با محکوم له در مصارف یا محصول محکمه.

1- د محکمی په لگښتونو یا محصول کې محکوم له سره د محکوم علیه روغه جوړه.

2- تقاضای مهلت برای تأدیة دین از طرف محکوم علیه از محکوم له.

2- له محکوم له څخه د محکوم علیه له خوا د پور دور کړی له پاره د مهلت غوښتنه.

3- عدم شکایت شاکی در اصل موضوع و اکتفابه شکایت از مصارف محکمه.

ماده چهار صد و هجدهم:

هرگاه شاکی یا معترض اعتراض و شکایت خود را در ميعاد معينه تقديم و خود بدون اطلاع و عذر مؤجه به محکمه فوقانی حاضر نشود محکمه تصميم خود را مبنی بر سقوط حق شکایت یا اعتراض صادر و تصميم محکمه بعد از ثبت در دفتر بمراجع مربوط ابلاغ میگردد.

ماده چهار صد و نوزدهم:

در صورت عدم حضور طرف مقابل معترض به محکمه در ميعاد معينه، حق اعتراض معترض به حال خود باقی است.

ماده چهار صد و بیستم:

سقوط حق اعتراض معترض بدلیل انقضای ميعاد و تماس حکم محکمه تحتانی به حق شخص ثالث مانع حق اعتراض شخص ثالث علیه فیصله محکمه تحتانی شده نمیتواند.

3- د موضوع په اصل کې د شاکی نه شکایت او د محکمی له لگښتونو څخه د شکایت بسنه.

څلور سوه اتلسمه ماده:

که شاکی یا متعرض په ټاکلی موده کې خپل اعتراض یا شکایت وړاندی کړی او په خپله د خبر ورکولو او باوري عذر څخه پرته پورتنی محکمی ته حاضر نه شی محکمه د شکایت یا اعتراض د حق د ساقطیدو په هکله خپل تصميم صادروي او د محکمی تصميم په دفتر کې د ثبت نه وروسته اړوندو مرجعو ته اورول کیږي.

څلور سوه نولسمه ماده:

په ټاکلی موده کې محکمی ته د معترض د مقابل لوري د نه حاضريدو په صورت کې د معترض د اعتراض حق په خپل حال پاتی کیږي.

څلور سوه شلمه ماده:

د مودی د سرته رسیدو او د درېیم گړی شخص له حق سره د لاندنی محکمی د حکم د تماس لرلو په دلیل د معترض د اعتراض د حق ساقطیدل د لاندنی محکمی د پرېکړې پر خلاف د درېیمگړی شخص د اعتراض د حق خنډ کېدای نه شی.

څلور سوه يو ويستمه ماده:

د وروستۍ حکم د تطبيق او اجرا نه وروسته د درېيمگړي شخص اعتراض د باوري عذر د وړاندې کولو نه پرته اعتبار نه لري.

ماده چهارصدويست ويکم:

اعتراض شخص ثالث بعد از تطبيق و اجرای حکم نهايي بدون ارايه عذر مؤجه فاقد اعتبار است.

څلور سوه دوه ويستمه ماده:

د ښاري، ناحيوي، ولسوالي او د علاقه داري د محکمې د حکم نقض او بطلان له دغو محکمو سره د ورته درجې محکمې له خوا صورت نيولای نه شي.

ماده چهارصدويست دوم:

نقض و بطلان حکم محکمه شهري ناحيوي، ولسوالي و علاقه داري از طرف محکمه هم درجه با اين محاکم صورت گرفته نميتواند.

څلور سوه در ويستمه ماده:

د پورتنۍ محکمې له خوا د شکايت د اوريدولو واک د مدعي بها د بيي له مخې قانوناً تحديد شويدي هغه د عواوي چې موضوعات يي په لاندني ډول ذکر کيږي له نوموړي تحديد څخه جلا دي:

ماده چهارصدويست وسوم:

صلاحيت استماع شکايت از طرف محکمه فوقاني بملاحظه قيمت مدعي بها قانوناً تحديد گرديده است دعاوي که موضوعات آن ذيلاً ذکر ميشود از تحديد مذکور مستثني است:

1- د لښتۍ د حق دعوي يا دهغي د احداث دعوي.

1- دعوي حق آبرو و يا دعوي احداث آن.

2- د دروازي او کړکۍ د بندولو دعوي.

2- دعوي مسدود نمودن دروازه و کلکين.

3- د متروکه مالونو د ویش دعوي.

3- دعوي تقسيم اموال متروکه.

4- د اثبات، ترک او له دعوي څخه د ډډه کولو په جهت کې د شفع حق.

4- حق شفع در جهت اثبات ترک و امتناع از دعوي.

- 5- د گاونډي د ودانۍ د جگوالۍ دعوی او د هغی د ضرر د دفع کولو غوښتنه.
- 5- دعوی ارتفاع تعمیر همسایه در خواست دفع ضرر از آن.
- 6- د مبرز او ناوه چې د بل شخص د حویلی خواته وی د ضرر د دفع کولو دعوی.
- 6- دعوی دفع ضرر مبرز، ناوه که طرف حویلی شخص دیگر باشد.
- 7- له گپي ویالې څخه د نوی لښتی د کیندلو دعوی.
- 7- دعوی حفر جویچه جدید از نهر مشترک.
- 8- د قنات د کیندلو دعوی که د هغه د کیندلو له امله بل قنات ته تاوان پېښ شی.
- 8- دعوی حفر قنات که از احر حفر آن به قنات دیگری ضرر وارد گردد.
- 9- د نیمگړي، قانونی اهلیت نه لرونکو او غایبو کسانو دعوی چې مدعی یا مدعی علیه واقع شوی وی او د هغوی په ضرر حکم صادر شوی وی.
- 9- دعوی اشخاص ناقص، فاقد اهلیت قانونی و غایب که مدعی یا مدعی علیه واقع شده و به ضرر آنها حکم صادر شده باشد.
- 10- د حق آبی دعوی.
- 10- دعوی حق آبه.
- 11- د مرور د حق دعوی.
- 11- دعوی حق مرور.
- 12- د مرور زمان دعوی.
- 12- دعوی مرور زمان.
- 13- هغه دعوی چې یوه خوا یی دولت وی او د دولت د قضایاوو د اداري استازي محکوم علیه شی.
- 13- دعوی که یکطرف آن دولت بوده و نماینده اداره قضایای دولت محکوم علیه قرار گیرد.
- څلور سوه څلیر ویشتمه ماده:
- ماده چهارصد و بیست چهارم:
- د محکوم علیه د تعدد او یو د هغوی در صورت تعدد محکوم علیه و تقدیم

له خوا د شکایت د وړاندې کولو په صورت کې که حکم د تجزیې وړ وگنل شی هغو کسانو چې شکایت نه دی کړی د شاګي له شکایت څخه برخمن کیدلای نه شی.

شکایت از طرف یکی از آنها هرگاه حکم قابل تجزیه شناخته شود اشخاصیکه شکایت نکرده اند از شکایت شاګي مستفید شده نمیتوانند.

څلور سوه پنځه ویشتمه ماده:

د لاندنیو محکمو د غیر نهایی پریکړو او صادر شوی قضائی قرارونو پر خلاف د شکایت او اعتراض اړوند حکمونه د لاندنیو محکمو پر نهایی حکمونو او قرارونو باندې هم تطبیقېږي.

ماده چهار صد و بیست و پنجم:
احکام مربوط بشکایت و اعتراض علیه فیصله های غیر نهایی محاکم تحتانی و قرارهای قضائی صادره بر احکام و قرارهای نهایی محاکم تحتانی نیز تطبیق میشود.

څلور سوه شپږ ویشتمه ماده:

د ولایت د محکمې دیوانونه د قانون له حکمونو سره توپیر لرلو د قانون په تطبیق کې د خطا، په تاویل کې خطا یا په اجراآتو کې د هغسی بطلان په صورت کې چې د غیر قانونی حکم په صادريدو منجر شوی وی مدنی قضیې پر وروستی حکمونو باندې د دعوی د لوری د شکایت یا د څارنوال د اعتراض پر بنسټ څېړي.

ماده چهار صد و بیست و هشتم:
دیوان های محکمه ولایت قضایای مدنی را بر اساس شکایت طرف دعوی یا اعتراض څارنوال بر احکام نهایی در صورت مخالفت از احکام قانون، خطا در تطبیق قانون، خطا در تاویل یا بطلان در اجراآت به نحویکه منجر به صدور حکم غیر قانونی گردیده باشد مورد رسیدگی قرار میدهد.

څلور سوه اووه ویشتمه ماده:

په هغه صورت کې چې د لاندنی محکمې پریکړه او قرار د قانون د حکمونو سره سم صادر شوی وی او له نیمګړتیاوو څخه لیری وی که د

ماده چهار صد و بیست و هفتم:
در صورتیکه فیصله وقرار محکمه تحتانی مطابق احکام قانون صادر و عاری از نواقص باشد هرگاه شکایت و اعتراض علیه

فیصلہ متذکرہ غیر وارد تلقی گردد محکمہ فوقانی قرار قضائی خود را مبنی به قانونی بودن حکم نهایی و تنفیذ آن صادر مینماید.

ماده چهارصد و بیست و هشتم:
هرگاه در فیصله محکمہ تحتانی قانونیت رعایت نشده باشد حکم فقره (2) ماده (398) این قانون تطبیق میگردد.

ماده چهار صد و بیست و نهم:
هرگاه فیصله نهایی محکمہ تحتانی به بطلان مواجه شود قضیه غرض رسیدگی مجدد به محکمہ ذیصلاح احاله میگردد.

باب چهارم
اجراآت در دیوان قضایای مدنی و حقوق عامه ستره محکمہ

ماده چهارصد و سی ام:
صلاحیت های دیوان قضایای مدنی و حقوق عامه ستره محکمہ در قضایای احاله شده قرار ذیل است:

1- رسیدگی ابتدایی قضایا مطابق

نوموپی پرېکړې پر خلاف شکایت او اعتراض بی خایه و گنجل شی پورتنی محکمہ د وروستی حکم د قانونی توب او د هغه د تنفیذ کېدو په هکله خپل قضائی قرار صادروی.

څلور سوه اته ویشتمه ماده:
که د لاندنی محکمې په پرېکړه کې قانونیت په پام کې نیول شوی نه وی ددې قانون د دری سوه اته نوی یمی مادی د دوه یمی فقری حکم تطبیقېږي.

څلور سوه نهه ویشتمه ماده:
که د لاندنی محکمې وروستی پرېکړه بطلان سره مخامخ شی قضیه واکمنی محکمې ته د بیا څېړلو په خاطر استول کېږي.

څلورم باب
د ستری محکمې د مدنی او عامه حقوقو د قضیو په دیوان کې اجراآت

څلور سوه دیرشمه ماده:
په وړ وړاندی شویو قضیو کې د ستری محکمې د مدنی او عامه حقوقو د قضیو د دیوان واکونه په لاندنی ډول دی:

1- د قانون د صراحت سره سم د قضیو

لومړنی څېړنی.

صراحت قانون.

2- په وروستی پړاو کې څېړنه.

2- رسیدگی در مرحله نهایی.

3- د قانونیت له مخې څېړنه.

3- رسیدگی از نظر قانونیت.

لومړی فصل

د قضیو لومړنی څېړنی

فصل اول

رسیدگی ابتدایی قضایا

څلور سوه یو دېرشمه ماده:

د ستری محکمی د مدنی او عامه حقوقو د قضیو دیوان هغه قضیې څېړي چې د قانون د حکمونو سره سم د لومړنی څېړنی په خاطر ورته احاله کیږي.

ماده چهارصدوسی ویکم:
دیوان قضایای مدنی و حقوق عامه ستره محکمه در قضایاییکه به غرض رسیدگی ابتدایی مطابق احکام قانون به آن احاله میگردد، رسیدگی مینماید.

څلور سوه دوه دېرشمه ماده:

د ولایت او لویې ولسوالۍ د محکمو حکمونه په هغه صورت کې چې دوه م ځل بیا نقض شې په لومړنی ډول د ستری محکمی د مدنی او عامه حقوقو د قضیو په دیوان کې څېړل کیږي.

ماده چهارصدوسی ودوم:
احکام محکمه ولایت و لوی ولسوالۍ در صورتیکه بار دوم نقض گردد در دیوان قضایای مدنی و حقوق عامه ستره محکمه بصورت ابتدایی رسیدگی میشود.

څلور سوه دری دېرشمه ماده:

د ستری محکمی د مدنی او عامه حقوقو د قضیو د دیوان حکم چې د دی قانون د څلور سوه یو دېرشمی او څلور سوه دوه دېرشمی مادو سره سم صادرېږي وروستی ده.

ماده چهارصدوسی وسوم:
حکم دیوان قضایای مدنی ستره محکمه که مطابق مواد (431، 432) این قانون صادر میگرد نهایی است

څلور سوه څلور دېرشمه ماده:

د محاکمی هغه اصول او قاعدی چې

ماده چهارصدوسی وچهارم:
اصول محاکمه و قواعد یکه در

په لومړنۍ پړاو کې د قضیو په حل او فصل کې د اجرا وړ دی د سترې محکمې د مدني قضیو د دیوان په لومړنۍ څېړنې کې هم د پاملرنې وړ دی.

حل و فصل قضایا در مرحله ابتدایی مرعی الاجراً است در رسیدگی ابتدایی دیوان قضایای مدنی ستره محکمه نیز قابل رعایت میباشد.

څلور سوه پنځه دېرشمه ماده:

په هغه پریکړه کې چې په لومړنۍ ډول د دیوان تر څېړنې لاندې نیولې کیږي د رایو د اختلاف په صورت کې د رایو په اکثریت سره وروستی پریکړه صادرېږي.

ماده چهارصدوسی وپنجم: در صورت اختلاف نظر در فیصله اینکه ابتدا مورد رسیدگی دیوان قرار میگیرد فیصله نهایی به اکثریت آراء صادر میشود.

دوه هم فصل

د فرجام غوښتنې شرایط او په هغې پورې اجراآت

فصل دوم

شرایط فرجام خواهی و اجراآت مربوط به آن

څلور سوه شپږ دېرشمه ماده:

غیر قانع لوری، مدني څارنوال او د دولت د قضایاوو استازی کولای شي خپل شکایت او اعتراض د هغو قضیو په هکله چې د ولایتونو، لویې ولسوالۍ د محکمو د دیوانونو او د کابل د ښاري محکمې په واسطه په لومړنۍ ډول ور باندې پریکړې شويدي حاکمې محکمې یا د سترې محکمې د مدني او عامه حقوقو د قضیو دیوان ته وړاندې کړي.

ماده چهارصدوسی وششم: طرف غیر قانع، څارنوال مدني و نماینده قضایای دولت میتوانند راجع به قضایای که توسط دیوان های محاکم ولایات، لوی ولسوالی و محکمه شهری کابل بصورت ابتدایی فیصله شده است به محکمه حاکمه یا دیوان قضایای مدني و حقوق عامه ستره محکمه شکایت و اعتراض خود را تقدیم نمایند.

محکمه مکلفه ده چې فرجام غوښتنه ثبت کړي او د رارسیدو لیکلې سند یې

محکمه مکلف است فرجام خواهی را ثبت و به فرجام خواه سند کتبی و

فرجام غوښتونکی ته ورکړی.

وصول آنرا اعطا نماید.

څلور سوه اوه دیرشمه ماده:

1- د فرجام غوښتنی موده دوه میاشتی ده.

ماده چهار صدوسی و هفتم:

1- مدت فرجام خواهی دو ماه است.

2- د دغی مودی محاسبه د حکم د ابلاغ کېدو له نېټې څخه صورت نیسی.

2- محاسبه این مدت از تاریخ ابلاغ حکم صورت میگیرد.

څلور سوه اته دیرشمه ماده:

د کابل په مرکز کې د فرجام غوښتنی د استدعا د وړاندی کولو مرجع د ستری محکمی د مدنی او عامه حقوقو د قضیو دیوان دی او په ولایتونو کې فرجام غوښتونکی کولای شی خپله استدعا د ولایت د محکمی ریاست ته وړاندی کړی.

ماده چهار صدوسی و هشتم:
مرجع تقدیم استدعای فرجام خواهی در مرکز کابل دیوان قضایای مدنی و حقوق عامه ستره محکمه بوده و در ولایات فرجام خواه میتواند استدعای خود را به ریاست محکمه ولایت تقدیم دارد.

څلور سوه نهه دیرشمه ماده:

د عامه حقوقو په قضیو کې هریو غیر قانع لوری، د دولت د قضایاوو استازی یا مدنی څارنوال فرجام غوښتلی شی.

ماده چهار صدوسی و نهم:
در قضایای حقوق عامه طرف غیر قانع، نماینده قضایای دولت یا څارنوال مدنی هریک فرجام خواه شده میتواند.

څلور سوه څلوېښتمه ماده:

د فرجام غوښتنی استدعا د لاندنیو مطلبونو لرونکی ده:

ماده چهار صدو چهلم:

استدعای فرجام خواهی حاوی مطالب ذیل است:

1- د دعوی د دواړو خواوو پیژندنې.

1- شهرت طرفین دعوی.

2- د حکم د صادر کونکی

2- اسم محکمه صادر کننده

محکمی نوم.	حکم.
3- د هغی پریکړی حکم چې ور څخه شکایت صورت نیسی.	3- حکم فیصله ایکه از آن شکایت صورت میگیرد.
4- د محکمی د حکم د ابلاغولو نېټه.	4- تاریخ ابلاغ حکم محکمه.
5- د فرجام غوښتنی موجبات.	5- موجبات فرجام خواهی.
څلور سوه یو څلوېښتمه ماده: هغه استدعا چې پکی د دی قانون د څلور سوه څلوېښتمی مادی حکم په پام کې نیول شوی نه وی د فرجام غوښتنی د څېړلو د مقام له خوا مستردیږی او له دی امر څخه راپیدا شوی ځنډ د فرجام غوښتنی په قانونی موده کې نه شمیرل کیږی.	ماده چهار صد و چهل و یکم: استدعای که در آن حکم ماده (440) این قانون مراعات نشده باشد از طرف مقام فرجام رسی مسترد میگردد و وقفه ناشی از این امر در مיעاد قانونی فرجام خواهی محسوب نمیگردد.
څلور سوه دوه څلوېښتمه ماده: د حکم د ابلاغ پانی په پای کې نه قناعت هم فرجام غوښتنه شمیرل کیږی.	ماده چهار صد و چهل و دوم: عدم قناعت در ذیل پارچه ابلاغ حکم نیز فرجام خواهی محسوب میگردد.
څلور سوه دری څلوېښتمه ماده: د حکم صادر وونکی محکمه د دی قانون د څلور سوه څلوېښتمی مادی د حکم سره سم د فرجام غوښتنی فورمه جوړ وی.	ماده چهار صد و چهل و سوم: محکمه صادر کننده حکم فورمه فرجام خواهی را طبق حکم ماده (440) این قانون ترتیب مینماید.
څلور سوه څلور څلوېښتمه ماده: که د فرجام غوښتنی استدعا د ستری محکمی د مدنی او عامه حقوقو د	ماده چهار صد و چهل و چهارم: هرگاه استدعای فرجام خواهی به دیوان قضایای مدنی و حقوق عامه

قضایاوو دیوان ته وړاندی شی د نوموړی دیوان تحریرات د موضوع پانی او د لاندنی محکمی پریکړه له اړوند مرجع څخه راغواړی.

څلور سوه پنځه څلویښتمه ماده:

په ولایتونو کې د فرجام غوښتنی د استدعا د څېړلو مرجع مکلف دی دیوی اونی. په بهیر کې د موضوع پانی په رسمی توگه ستری محکمی ته واستوی.

څلور سوه شپږ څلویښتمه ماده:

د اړوندو مراجعو په واسطه د فرجام غوښتنی د څېړنی د قانونی پړاوونو په پام کې نه نیول چې د پانو په لیږلو کې په ځنډ او ضرر منجر شی د سر غړونکو د مسوولیت باعث کیږی.

څلور سوه اووه څلویښتمه ماده:

په هغو قضیو کې چې دولت د دعوی لوری وی اړوندی پانی د محکوم علیه د شکایت یا د دولت د قضایاوو د استازی د اعتراض له کبله د نوموړی اداری له لاری د ستری محکمی دیوان ته احاله کیږی.

ستره محکمه تقدیم گردد تحریرات دیوان مذکور اوراق موضوع و فیصله محکمه تحتانی را از مرجع مربوط مطالبه مینماید.

ماده چهارصد و چهل و پنجم:

مرجع استدعای فرجام رسی در ولایات مکلف اند در ظرف یک هفته اوراق موضوع را رسماً به ستره محکمه ارسال نمایند.

ماده چهارصد و چهل و ششم:

عدم رعایت مراتب قانونی فرجام رسی توسط مراجع مربوط که منجر به تاخیر ارسال اوراق و ضرر گردد باعث مسوولیت متخلفین میگردد.

ماده چهارصد و چهل و هفتم:

در قضایای که طرف دعوی دولت باشد اوراق به اثر شکایت محکوم علیه یا اعتراض نماینده قضایای دولت از طریق اداره مذکور به دیوان ستره محکمه احاله میگردد.

درېیم فصل

په وروستی پړاو کې څېړنه

فصل سوم

رسیدگی در مرحله نهایی

څلور سوه اته څلویښتمه ماده:

په وروستی پړاو کې د څېړنی په باب

ماده چهار صد و چهل و هشتم:

احکام مندرج باب سوم این قانون در

ددې قانون د درېيم باب مندرج حکمونه د سترې محکمې د مدني او عامه حقوقو د قضيو په ديوان کې د تطبيق وړ دي د نقض او لاندني محکمې ته د قضیې د لېږلو حالت له دي حکم څخه جلا دي.

څلور سوه نهه څلويښتمه ماده:

ستره محکمه د قضيو د وروستۍ څېړنې په پړاو کې لاندني واکونه لري:

1- په کلي او يا قسمي ډول د لاندني محکمې د پرېکړې يا قرار نقض او يا باطلول او اړوندې محکمې ته د هممهغو قاضيانو يا په نوي ترکيب سره د بيا څېړلو په خاطر د قضیې لېږل.

2- د قانون پر حکم باندې د استناد د خطا د تصحيح په خاطر د پرېکړې صادرول په هغه صورت کې چې د پرېکړې د نقض کيدو نه وروسته په قضيه کې د نويو دليلونو يا بشپړوونکو دليلونو راټولولو ته اړتيا منځ ته رانه شي او د قضیې حالتونه د لاندني محکمې په واسطه په بشپړ او صحيح ډول څېړل شوي وي او يوازي د قانون پر حکم باندې په استناد کې خطا صورت نيولی وي.

3- له دي امله چې د موضوع څېړل د

مورد رسيدگي در مرحله نهايي در ديوان قضايای مدني و حقوق عامه ستره محکمه قابل تطبيق ميباشد حالت نقض و ارجاع قضيه به محکمه تحتانی از اين حکم مستثنی است.

ماده چهار صدو چهل ونهم:

ستره محکمه در مرحله رسيدگي نهايي قضایا دارای صلاحيت های ذيل ميباشد:

1- نقض و يا ابطال فيصله يا قرار محکمه تحتانی بصورت کلي و يا قسمي و ارسال قضيه بخاطر رسيدگي مجدد توسط عين قضات يا ترکيب ديگر به محکمه مربوط.

2- صدور فيصله بمنظور تصحيح تخطی در استناد بحکم قانون در صورتیکه بعد از نقض فيصله به جمع آوری دلائل جديد يا دلائل تکميل کننده در قضيه ضرورت احساس نشود و حالات قضيه توسط محکمه تحتانی به صورت مکمل و صحيح رسيدگي گرديده و صرف در استناد بحکم قانون تخطی صورت گرفته باشد.

3- اعاده اوراق جهت رسيدگي

پریکړې د صادرولو غوښتونکي ده د محکمی قرار د نقض په صورت کې حاکمی محکمی ته د بیا څېړلو په خاطر د پانواعاده کول، په دغه حالت کې د ستری محکمی په دیوان کې د دواړو خواوو حضور ته اړتیا نشته.

4- د لاندنی محکمی د حکم تائیدول، د قانون سره سم د هغه د صادریدو په صورت کې.

مجدد بمحکمه حاکمه در صورت نقض قرار محکمه به علت اینکه رسیدگی موضوع ایجاب صدور فیصله را مینماید، در این حالت حضور طرفین در دیوان ستره محکمه ضرور نمی باشد.

4- تائید حکم محکمه تحتانی در صورت صدور آن بر وفق قانون.

څلورم فصل

د قانونیت له مخی د لاندنیو محکمو د وروستیو حکمونو څېړل

فصل چهارم

رسیدگی به احکام نهایی محاکم تحتانی از نظر قانونیت

څلور سوه پنځوسمه ماده:

د ولایتونو، لویې ولسوالۍ او د کابل د ښاری محکمی د وروستیو حکمونو په هکله د فرجام غوښتنی څېړل د ستری محکمی په واک کې ده چې د فرجام غوښتونکي د استدعا پر بنسټ د ستری محکمی د مدنی او عامه حقوقو د قضیو د دیوان په واسطه عملی کیږی.

ماده چهار صد و پنجاهم:

فرجام رسی در مورد احکام نهایی محاکم ولایات، لوی و لسوالی و محکمه شهری کابل از صلاحیت ستره محکمه میباشد که توسط دیوان قضایای مدنی و حقوق عامه ستره محکمه ښابر استدعای فرجام خواه عملی میگردد.

څلور سوه یو پنځوسمه ماده:

1- د ستری محکمی د مدنی او عامه حقوقو د قضیو دیوان د لاندنیو محکمو وروستی حکمونه یوازی د قانونیت او اسلامی شریعت له حکمونو سره د هغه د سمون لرلو له

ماده چهار صد و پنجاه و یکم:

1- دیوان قضایای مدنی و حقوق عامه ستره محکمه احکام نهایی محاکم تحتانی را صرف از لحاظ قانونیت و مطابقت آن با احکام شریعت اسلامی رسیدگی

مخى خپړى.

مينمايد.

2- که نوموړى ديوان د غور په نتيجه کې ډاډه شى چې د لاندنى محكمى حكم د قانون او اسلامى شريعت د حكمونو سره سم صادر شوى دى شكايت او اعتراض رد كوى او دوروستى حكم په تنفيذولو باندې قرار صادروى.

2- هرگاه ديوان مذکور به اثر غورمطمئن گردد که حکم محکمه تحتانی مطابق قانون واحکام شریعت اسلامی صادر گردیده است شکایت و اعتراض را رد و به تنفيذ حکم نهایی قرار صادر مينمايد.

3- که د سترى محكمى د اړوند ديوان د غور په نتيجه کې ثابت شى چې د لاندنيو محكمو په وروستيو حكمونو كې قانونى خطا صورت نيولى ده پرېكړه نقضوى او حالتونه يى له دليلونو سره تصريح كوى او د نوى پرېكړې د صادرولو له پاره لاندنى محكمى ته يى استوى.

3- هرگاه در نتیجه غور ديوان مربوط ستره محکمه ثابت گردد که در احکام نهایی محاکم تحتانی تخطی قانونی صورت گرفته فیصله را نقض و حالات آنرا با دلایل تصریح نموده غرض صدور فیصله مجدد به محکمه تحتانی ارجاع مينمايد.

څلور سوه دوه پنځوسمه ماده:

د دى قانون په درى سوه نهه نوى يمه ماده کې درج شوى لاندنيو محكمو د وروستيو حكمونو د بطلان موجبات او په څلور سوومه ماده کې درج شوى د نقض اسباب د لاندنيو محكمو د وروستيو حكمونو د خپړلو په پړاو کې د قانونيت له مخى هم د تطبيق وړ دى.

ماده چهار صد و پنجاه و دوم: موجبات بطلان احکام نهایی محاکم تحتانی مندرج ماده (399) و اسباب نقض مندرج ماده (400) این قانون در مرحله رسیدگی به احکام نهایی محاکم تحتانی از نظر قانونیت نیز قابل تطبیق میباشد.

څلور سوه درى پنځوسمه ماده:

د سترى محكمى د مدنى او عامه حقوقو په ديوان كې د نه قناعت له

ماده چهار صد و پنجاه و سوم: رسیدگی به احکام نهایی محاکم تحتانی نسبت عدم

قناعت در ديوان مدنی حقوق عامه ستره محكمه به تقديم اعتراض موقوف نبوده احكام مذكور در صورت موجوديت نواقص قانونی نقض ميگردد.

ماده چهار صد و پنجاه و چهارم:
در نقض فيصله به دليل مخالفت آن با احكام قانون به اسناد تقنينی اعتبار داده می شود که حين صدور حکم محكمه تحتانی نافذ بوده است.

ماده چهار صد و پنجاه و پنجم:
تجدید رسیدگی فيصله نقض شده به امر ديوان مربوط ستره محكمه در محاکم تحتانی موقوف به تقديم استدعا و عريضه جديد نميباشد.

ماده چهار صد و پنجاه و ششم:
اعتراضات خارج از موضوع فيصله محكمه در مرحله فرجام رسی قابل رسیدگی نبوده دعوی جديد پنداشته می شود.

ماده چهار صد و پنجاه و هفتم:
احکامیه که در دعوی حادث در ضمن دعوی اصلی صادر میگردد قبل از فيصله دعوی اصلی قابل فرجام رسی نميباشد.

کبله دلائدنيو محكمو د وروستيو حکمونو خپل د اعتراض په وړاندی کولو موقوف نه دی د قانونی نیمگړتياوو د شته والی په صورت کې نوموړی حکمونه نقض کېږي.

څلور سوه څلور پنځوسمه ماده:
د قانون له حکمونو سره د توپیر لرلو په دلیل د پرېکړې په نقض کې هغو قانونی سندونو ته اعتبار ورکول کېږي چې د لاندنی محکمی د حکم د صادريدو په وخت کې نافذوو.

څلور سوه پنځه پنځوسمه ماده:
په لاندنيو محكمو کې د سترې محكمې د اړوند ديوان په امر د نقض شوی پرېکړې بيا خپل د نوی استدعا او عريضی په وړاندی کولو موقوف نه دی.

څلور سوه شپږ پنځوسمه ماده:
د فرجام غوښتنی د خپړلو په پړاو کې د محكمې د پرېکړې له موضوع څخه بهر اعتراضونه د خپړلو وړ ندی، نوی دعوی گڼل کېږي.

څلور سوه اووه پنځوسمه ماده:
هغه حکمونه چې په حادثه دعوی کې د اصلی دعوی په ترڅ کې صادريږي د اصلی دعوی له پرېکړې نه د مخه د فرجام خپړلو وړ نه دی.

څلور سوه اته پنځوسمه ماده:

فرجام غوښتنه د لاندني محكمي په پرېکړه پوري مربوط د اړوندو حکمونو تنفيذ ځنډوي.

ماده چهار صدو پنجاه وهشتم:

فرجام خواهي، تنفيذ احکام متعلق به فيصله محکمه تحتاني را متوقف ميسازد.

څلور سوه نهه پنځوسمه ماده:

د سترې محكمې د مدني او عامه حقوقو د قضيو ديوان د قانونيت له مخې د لاندنيو محکمو د وروستيو حکمونو د خپرلو په وخت کې کولای شي چې د دعوي دواړه خواوې جلب کړي.

ماده چهار صدو پنجاه ونهم:

ديوان قضايای مدني و حقوق عامه ستره محکمه حين رسيدگي احکام نهايي محاکم تحتاني از نظر قانونيت ميتواند طرفين دعوي را جلب نمايد.

څلور سوه شپيتهمه ماده:

که د دعوي د لوري د استدعا او شکايت له کبله د سترې محكمې اړوند ديوان د ولايت د محكمې د ديوان حکم چې د مودې د سرته رسيدو او يا د دعوي د لوري د استيناف غوښتنې د حق دردولو پر بنسټ صادر شوي دي نقض کړي موضوع يې د لاندني محكمې ديوان ته د نوي دوران له پاره اعاده کوي.

ماده چهار صدو شصتم:

هرگاه از اثر استدعا و شکايت طرف دعوي ديوان مربوط ستره محکمه حکم ديوان محکمه ولايت را که متکي بر انقضای ميعاد و يا رد حق استيناف خواهي طرف دعوي صادر شده است نقض نمايد موضوع را غرض دوران مجدد به ديوان محکمه تحتاني اعاده مينمايد.

څلور سوه يو شپيتهمه ماده:

که د مودې د سرته رسيدو قرار يا حکم چې د ولايت د محكمې د اړوند ديوان له خوا صادر شوي وي د نقض وړ نه وي او شاګي يوازي د لومړني محكمې د پرېکړې پر قانونيت باندې اعتراض

ماده چهار صدو شصت ويکم:

هرگاه قرار يا حکم انقضای ميعاد که از ديوان مربوط محکمه ولايت صادر شده قابل نقض نباشد و شاګي صرف بر قانونيت فيصله محکمه اول اعتراض يا شکايت

يا شكايت ولری د ولایت محكمه
قضيه د قانونيت له مخی خپری.

داشته باشد محكمه ولایت قضيه را
از نظر قانونيت رسيد گي مينمايد.

څلور سوه دوه شپيتمه ماده:

که د ولایت د محكمی اړوند ديوان د
ستري محكمی د مدنی او عامه حقوقو
د قضيو د ديوان له تصميم سره
مخالف حكم صادر کړی او نوموړی
ديوان د ولایت د محكمی دوهمه
پریکړه د نقض وړ تشخیص کړی د
ستري محكمی د مدنی قضيو بشپړ
هیأت موضوع خپری.

ماده چهار صد و شصت و دوم:
هرگاه دیوان مربوط محكمه ولایت
مخالف تصميم دیوان قضایای مدنی
و حقوق عامه ستره محكمه حكم
صادر نماید و دیوان موصوف فیصله
دومی محكمه ولایت را قابل نقض
تشخیص نماید هیأت کامل قضایای
مدنی ستره محكمه به موضوع
رسيد گي مينمايد.

څلور سوه دری شپيتمه ماده:

که د ستري محكمی د مدنی او عامه
حقوقو د قضيو ديوان د لاندنی
محكمی د اړوند ديوان د دوهمی
پریکړی د صادریدو نه وروسته د اقامه
شویو دلیلونو پر بنا قانع شی د حكم
په تنفیذ کیدو قرار صادروي.

ماده چهار صد و شصت و سوم:
هرگاه دیوان قضایای مدنی و
حقوق عامه ستره محكمه بعد از
صدور فیصله دومی دیوان مربوط
محكمه تحتانی به دلایل
اقامه شده قانع شود به تنفیذ
حكم قرار صادر مينمايد.

څلور سوه څلور شپيتمه ماده:

د لاندنی محكمی د حكم د نقضیدو او
نوموړی محكمی ته د دعوی د بیا
لیږلو په هکله د ولایت د محكمی قرار
د ستري محكمی د مدنی او عامه
حقوقو د ديوان په وړاندی د فرجام
غوښتنی وړ نه دی.

ماده چهار صد و شصت و چهارم:
قرار محكمه ولایت مبنی بر
نقض حكم محكمه تحتانی و
اعاده دعوی به محكمه
مذکور قابل فرجام خواهی
به دیوان مدنی و حقوق عامه
ستره محكمه نمیشد.

څلور سوه پنځه شپيتمه ماده:

که د لاندنی محكمی پریکړه د بطلان

ماده چهار صد و شصت و پنجم:
هرگاه فیصله محكمه تحتانی عاری

نیمګړتیا ونه لری او یوازې د جزیی او شکلی نیمګړتیاوو لرونکی وی پریکړه د حکم صادرونکی محکمی ته اعاده کیږی په دغه صورت کې د دعوی نوی کېدل او د شاهدانو حاضریدل لزوم نه لری.

از نقض بطلان بوده و صرف دارای نواقص جزیی و شکلی باشد فیصله غرض اصلاح به محکمه صادر کننده حکم اعاده میشود در این صورت به تجدید دعوی و احضار شهود لزوم ندارد.

څلور سوه شپږ شپیتمه ماده:
د فرجام خپړلو دیوان کولای شی هغه اصلی پانی چې د دعوی دواړه خواوی لاندنی محکمی ته وړاندی کړی دی د کتنی له پاره راوغواړی.

ماده چهارصد و شصت و هشتم:
دیوان فرجام رسی میتواند اصل اوراق را که طرفین دعوی به محکمه تحتانی تقدیم نموده است غرض ملاحظه مطالبه نماید.

څلور سوه اووه شپیتمه ماده:
که فرجام غوښتونکی د قضیې د رارسیدو نه د یوی میاشتی په بهیر کې د باوری عذر نه پرته خپل اعتراض فرجام خپړونکی دیوان ته وړاندی نه کړی او په خپله حاضر نه شی د لاندنی محکمی د پریکړی د تنفیذ او یا نقض په هکله قضائی قرار صادرېږی.

ماده چهارصد و شصت و هفتم:
هرگاه فرجام خواه بدون عذر موجه در ظرف یکماه از ورود قضیه اعتراض خود را به دیوان فرجام رسی تقدیم نکند و یا خود حاضر نشود قرار قضائی مبنی بر تنفیذ و یا نقض فیصله محکمه تحتانی صادر میگردد.

څلور سوه اته شپیتمه ماده:
د فرجام خپړونکی دیوان صادره قرار د لاندنیو مطلبونو لرونکی دی:

ماده چهارصد و شصت و هشتم:
قرار صادره دیوان فرجام رسی حاوی مطالب ذیل می باشد:

1- د دعوی د دواړو خواوو پیژندنې، کسب او استوګنځی.

1- شهرت، پیشه و محل اقامت طرفین دعوی.

2- د دعوی د تحریک سبب.

2- سبب تحریک دعوی.

- 3- د لاندنی محکمی حکم.
- 3- حکم محکمه تحتانی.
- 4- د دواړو خواوو د اعتراض او د وړاندی شویو دلیلونو لنډیز.
- 4- خلاصه اعتراض و دلايل ارایه شده طرفین.
- 5- د تنفیذ اسباب.
- 5- اسباب تنفیذ.
- 6- د قانونیت له مخی د نقض او بطلان سببونه.
- 6- اسباب نقض و بطلان از نگاه قانونیت.

څلور سوه نهه شپيتمه ماده:

هغه پرېکړه یا قرار چې د فرجام خبرونکی دیوان له خوا نقض یا باطل شویده حاکمی محکمی ته اعاده کیږي. کومه محکمه چې پرېکړه ورلیږل شوی ده مکلفه ده چې د فرجام خبرلو حکم او یا تصمیم په همغږو لفظونو او تورو سره په خپله دوهمه پرېکړه کې ور داخل کړي. د دغی چاری په نه رعایتولو سره پرېکړه د دوهم ځل له پاره نقض کیږي.

ماده چهارصد و شصت و نهم:

فیصله یا قراریکه از دیوان فرجام رسی نقض و یا بطلان شده به محکمه حاکمه اعاده میگردد. محکمه که فیصله به آن احاله شده است مکلف است حکم و یا تصمیم فرجام رسی را با عین الفاظ و کلمات داخل فیصله دوم خود بنماید در عدم رعایت این امر فیصله بار دوم نقض میگردد.

څلور سوه اويايمه ماده:

که په يوه دعوی کې محکوم علیه له يو تن څخه زیات وی او د هغوی د یو تن د فرجام غوښتنی له کبله پرېکړه نقض شی نورې له دی نقض څخه استفاده کولای نه شی، لاندنی موردونه له دی حکم څخه جلا دی:

ماده چهارصد و هفتادم:

هرگاه در یک دعوی محکوم علیه بیش از یک نفر باشد و در اثر فرجام خواهی یکی از آنها فیصله نقض گردد سایرین از این نقض استفاده کرده نمیتواند. موارد ذیل از این حکم مستثنی است:

- 1- د پور په ورکولو باندی د اصیل او
- 1- محکومیت اصیل و کفیل به

کفيل محکوميت.

تاديه دين.

2- د ورثي او شريکانو تر منځ د ځمکو او مالونو تر که اوویش.

2- ترکه و تقسيم اراضی و اموال مشترک بين ورثه و شرکا.

څلور سوه يو اويايمه ماده:

که د مرافعه محکمی محکوم عليه د فرجام څېړنو د ديوان له څېړلو نه د مخه مې شي د فرجام غوښتنی حقوق يی ورثی ته لېږدول کېږی.

ماده چهارصد و هفتاد و یکم:

هرگاه محکوم عليه محکمه مرافعه قبل از بررسی دیوان فرجام رسی فوت گردد حقوق فرجام خواهی به ورثه انتقال میکند.

څلور سوه دوه اويايمه ماده:

محکوم عليه له پريکړی نه د باندی پر درېمگړی شخص باندی فرجام غوښتنی نه شی.

ماده چهارصد و هفتاد و دوم:

محکوم عليه بالای شخص ثالث خارج از فیصله نمیتواند فرجام خواهی کند.

څلور سوه دری اويايمه ماده:

که محکوم عليه د فرجام غوښتنی د مودی له سر ته رسیدونه وروسته مې شی ورثه يی د فرجام غوښتنی حق نه لری. باوری عذر له دی حکم څخه جلا دی.

ماده چهارصد و هفتاد و سوم:

هرگاه محکوم عليه بعد از انقضای میعاد فرجام خواهی فوت گردد ورثه اش حق فرجام خواهی را ندارد. عذر مؤجه از این حکم مستثنی است.

څلور سوه څلور اويايمه ماده:

د ملزمه شاهدانو نه تزکیه کېدل پريکړه د فرجام څېړلو د ديوان د غور وړ گرځوی او حاکمی محکمی ته يی د لېږلو باعث کېږی.

ماده چهارصد و هفتاد و چهارم:

تزکیه نشدن شهود ملزمه فیصله را قابل غور ديوان فرجام رسی ساخته و باعث ارجاع آن به محکمه حاکمه میگردد.

څلور سوه پنځه اويايمه ماده:

د فرجام غوښتنی د حق او يا د مودی د

ماده چهار صد و هفتاد و پنجم:

بروز اختلاف در مورد حق فرجام

خواهي و يا انقضای ميعاد باعث رسيدگی موضوع توسط ديوان فرجام رسی ميگردد.

ماده چهار صد و هفتاد و هشتم:

ديوان فرجام رسی رسيدگی خود را در قضيه حسب ذيل انجام ميدهد:

1- بررسی قوت و ضعف دلائل طرفين دعوی.

2- بررسی قوت و ضعف دلائل مندرج در حکم محکمه تحتانی.

ماده چهار صد و هفتاد و هفتم:

محاکم تحتانی مکلف اند دلائل دست داشته طرفين دعوی و دلائل خود را مستند با ذکر مواد قانونی و جزئیات شریعت اسلامی بصورت واضح در فيصله درج نماید

ماده چهار صد و هفتاد و هشتم:

ترديد و يا قبول اعتراضات فرجام خواه با توجه به دلائل و اسناد ارایه شده ماده

سرتة رسيدو په هکله اختلاف را منخته کېدل د فرجام خپرلو د ديوان په واسطه د موضوع د خپرلو باعث کېږي.

څلور سوه شپږ اويايمه ماده:

د فرجام خپرلو ديوان په قضيه کې خپلی خپرنی په لاندنی ډول تر سره کوي:

1- د دعوی د دواړو خواوو د دليلونو د قوت او ضعف خپرل.

2- د لاندنی محکمې په حکم کې د مندرجو دليلونو د قوت او ضعف خپرل.

څلور سوه اوه اويايمه ماده:

لاندنی محکمې مکلفی دی د دعوی د دواړو خواو په لاس کې موجود دليلونه او د خپل حکم دليلونه د قانونی مادو او د اسلامی شریعت د جزئیاتو په یادولو سره په پرېکړه کې په څرگند ډول درج کړي.

څلور سوه اته اويايمه ماده:

د وړاندی شویو دليلونو او سندونو د په پام کې نیولو سره د فرجام غوښتونکی د اعتراضاتو ترديد او يا

قبليدل ماده په ماده په قرار کي ليکل کيږي. به ماده در قرار درج ميگردد.

خلور سوه نهه اويايمه ماده: ماده چهار صد و هفتاد ونهم: د لاندني محکمي صادره قرار او قرار فيصله هاي صادره محکمه پرېکړي په لاندنيو موردونو کي د فرجام خپلو وړ نه دي:

1- هغه حکمونه چې پر صريح اقرار او يا ابراء مستند وي او فرجام غوښتونکي يوازي د خپل حضوري اقرار يا ابراء څخه منکر وي او قوي دليلونه چې وثيقه يي مشبوه کړي موجود نه وي. په نه حضور او نه اقرار باندې د متواتر نفی د شاهدانو شته والی له دی امر څخه جلا دی.

1- احکامیکه مستند به اقرار صريح ويا ابراء حضوري خود انکار ودلائل قوي که وثيقه را مشبوه بسازد موجود نباشد. موجودیت شهود نفی متواتر بر عدم حضور و عدم اقرار از این امر مستثني است.

2- د دواړو خواوو د قناعت پر بنا چې رسمي بڼه يي حاصله کړي وي د فرجام غوښتنی د حق ساقطېدل.

2- سقوط حق فرجام خواهي به اثر قناعت طرفين که شکل رسمي را حاصل نموده باشد.

3- د هغه حکم، حکم چې دواړه خواوي په خپل رضایت سره د هغه د حکم پر قاطعیت اقرار کړي او حکم په شرعي وثيقه کې درج شوی وي.

3- حکم حکمی که طرفين به رضایت خود بر قاطعیت حکم او اقرارو حکم درج و وثيقه شرعي شده باشد.

پنځم باب

د مدني او عامه حقوقو په قضيو كې
پروړوستيو پرېكړو او قرارونو باندې
نوي كتنه

لومړۍ فصل

نوي كتنه

باب پنجم

تجديد نظر بر فيصله ها و قرارهاي
نهايي در قضايای مدني و
حقوق عامه

فصل اول

تجديد نظر

څلور سوه اتيايمه ماده:

قاضی القضاات، لوی څارنوال،
متضرر هریو کولای شی چې د نویو
دلیلونو د رامنځته کېدو له امله د
محکمو پروړوستیو قرارونو یا پریکړو
باندې اعتراض وکړي.

څلور سوه یو اتيايمه ماده:

د محکمو پروړوستیو پرېکړو یا
قرارونو باندې نوي كتنه د سترې
محکمې د عالي شورا له واک څخه ده.

څلور سوه دوه اتيايمه ماده:

د نوي كتنې موردونه دا لاندې دي:

1- د شاهدانو د شهادت د كذب
ثابتېدل.

2- د اهل خبرې د استنتاج د كذب
ثابتېدل.

3- په اثباتيه سندونو او مدركونو كې
د جعل او تزوير ثابتېدل.

ماده چهار صد و هشتادم:

قاضی القضاات، لوی څارنوال،
متضرر هر یک میتواند به سبب
ظهور دلائل جدید بر قرار یا
فیصله های نهایی محاکم
اعتراض نماید.

ماده چهار صد و هشتاد و یکم:

تجديد نظر بر فيصله يا قرار هاي
نهايي محاکم از صلاحيت شوراي
عالي ستره محکمه ميباشد.

ماده چهار صد و هشتاد و دوم:

موارد تجديد نظر قرار ذيل است:

1- ثبوت كذب شهادات
شهود.

2- ثبوت كذب استنتاج اهل
خبره.

3- ثبوت جعل و تزوير در اسناد و
مدارك اثباتيه.

- 4- د ژباړونکي د نا سمی ژباړني ثابتېدل چې په حکم کې اغيزمن وي.
- 4- ثبوت ترجمه نا درست مترجم که در حکم مؤثر باشد.
- 5- د محکوم عليه له خوا د مثبت سند وړاندې کېدل کوم چې د حکم د صادريدو په وخت کې موجود نه وي.
- 5- ارایه سند مثبتہ از طرف محکوم عليه که هنگام اصدار حکم موجود نباشد.
- 6- نور نوی علتونه چې د خپړني په وخت کې محکمی ته معلوم نه وو او د حکم د صادريدو نه وروسته څرگند شوی وي او يا د خپړلو په وخت کې اصلاً د پام وړ څرگندلی نه وي او پورتنی نوموړی علتونه د حکم د لغو کېدو موجب وگرځي.
- 6- سایر علل جدید که برای محکمه حین بررسی موضوع معلوم نبوده و بعد از اصدار حکم واضح و یا در حین رسیدگی اصلاً مطرح نظر قرار نگرفته باشد و علل متذکره فوق موجب لغو حکم شده بتواند.

دوه هم فصل

د نوی کتنی اړوند اجراءات

فصل دوم

اجراءات مربوط به تجدید نظر

خلور سوه دری اتیایمه ماده:

که د وروستی حکم د لغوی په هکله باوری دلیلونه موجود وي د ستری محکمی عالی شورا د حکم په لغوه کېدو قرار صادروي، قضیه یی د بیا خپړلو له پاره حاکمی محکمی یا بلی محکمی ته استوی.

ماده چهار صد و هشتاد و سوم:

هرگاه دلایل مؤجه مبنی بر لغو حکم نهایی موجود باشد شورای عالی ستره محکمه به لغو حکم قرار صادر نموده قضیه را غرض رسیدگی مجدد به محکمه حاکمه یا محکمه دیگر ارجاع میدارد.

خلور سوه خلور اتیایمه ماده:

که د ستری محکمی عالی شورا تر کتنی لاندی قضیه د زیاتو خپړنو وړ تشخیص کړی د قضیې سوابق د لومړنی ارزیابی په خاطر د ستری

ماده چهار صد و هشتاد و چهارم:

هرگاه شورای عالی ستره محکمه قضیه مورد تجدید نظر را قابل بررسی بیشتر تشخیص دهد سوابق قضیه را جهت ارزیابی

محکمی د عالی شورا د غړيو د يو تن تر رياست لاندې د مدنی ديوان له دوو تنو غړيو څخه جوړ شوی کمیسیون ته سپاری.

ابتدایي به کمیسیون مرکب از دو عضو ديوان مدنی تحت ریاست یکی از اعضای شورای عالی ستره محکمه تفویض مینماید.

څلور سوه پنځه اتیایمه ماده:

لومړنی کمیسیون پر وروستی پرېکړه باندې د معترض اعتراض تر غور لاندې نیسی او د دی قانون د څلور سوه دوه اتیایمی مادې د حکم له مخې ارزیابی کوی یی، د لزوم په صورت کې کولای شی د قضیې دواړه خواوې احضار کړي او د موضوع څرنگوالی له هغوی څخه وپوښتی.

ماده چهار صدو هشتادو پنجم:

کمیسیون مقدماتی اعتراض معترض را بر فیصله نهایی مورد غور قرار داده در روشنی حکم ماده (482) این قانون ارزیابی مینماید. در صورت لزوم میتواند طرفین قضیه را احضار و چگونگی موضوع را از آنها استیضاح نماید.

څلور سوه شپږ اتیایمه ماده:

دنده لرونکی کمیسیون خپلی نظریې په دوو نسخو کې تنظیموی او له سوابقو سره یو ځای د ستری محکمی د عالی شورا د دارالانشاء ریاست ته یی سپاری.

ماده چهار صدو هشتادو ششم:

کمیسیون مؤظف نظریات خود را در دو نسخه تنظیم و همراه با سوابق به ریاست دارالانشاء شورای عالی ستره محکمه می سپارد.

څلور سوه اوه اتیایمه ماده:

په هغه صورت کې چې غوښتونکی متضرر شخص وی د نوی کتنې د غوښتنلیک د وړاندې کولو مرجع ستره محکمه ده.

ماده چهار صدو هشتادو هفتم:

مرجع تقدیم درخواست تجدید نظر در صورتیکه درخواست کننده شخص متضرر باشد ستره محکمه میباشد.

څلور سوه اته اتیایمه ماده:

(1) پر وروستیو حکمونو باندې د نوی کتنې د استدعا د وړاندې کولو موده د

ماده چهار صدو هشتادو هشتم:

(1) میعاد تقدیم استدعای تجدید نظر به احکام نهایی در قضایای

شخصی احوالو (کورنی) په قضیو کې درې میاشتی ده. احوال شخصی (خانواده) مدت سه ماه است.

(2) د دی مادی د لومړۍ فقرې د مندرجی مودی پېل د وروستی پرېکړې د صادریدو له نېټې څخه محاسبه کېږي. (2) آغاز مدت مندرج فقره (1) این ماده از تاریخ صدور فیصله نهایی محاسبه میشود.

څلور سوه نهه اتیایمه ماده: د نوی کتنی د څېړلو موده د اعتراض د وړاندې کولو نه وروسته درې میاشتی ده. ماده چهار صد و هشتاد و نهم: میعاد رسیدگی بر تجدید نظر بعد از تقدیم اعتراض مدت سه ماه مییاشد

باب ششم احکام متفرقه

شپږم باب متفرقه حکمونه

څلور سوه نوی یمه ماده: د مدنی او عامه حقوقو په قضیو کې د غیر قضائی غونډو تصمیمونه او قرارونه د اعتبار وړ نه دي. ماده چهار صد و نودم: تصامیم و قرارهای مجالس غیر قضائی در موضوعات مدنی و حقوق عامه مدار اعتبار نیست.

څلور سوه یو نوی یمه ماده: د مدنی حقوقو په موضوعاتو کې قضاوت د عریضی او دعوی له وړاندې کولو نه وروسته صورت نیسي. ماده چهار صد و نود و یکم: قضاوت در موضوعات حقوق مدنی بعد از تقدیم عریضه دعوی صورت میگیرد.

څلور سوه دوه نوی یمه ماده: قاضی نه شی کولای چې د قضاوت واک وېل قاضی ته وسپاري خو دا چې په قانون کې ماده چهار صد و نود و دوم: قاضی نمیتواند صلاحیت قضاوت را به قاضی دیگری تفویض نماید مگر اینکه در قانون طور دیگری

بل ډول تصريح شوی وی.

تصريح شده باشد.

څلور سوه دری نوی یمه ماده:

قاضی نه شی کولای چې د قانون د څرگند امر نه پرته او بيله قانونی موجب څخه د خپل واک په دننه کې د قضیو حل او فصل تعطیل او وځنډوی.

ماده چهار صدونو دوسوم:

قاضی نمیتواند حل و فصل قضایای داخل صلاحیت خود را بدون امر صریح قانون بی موجب قانونی تعطیل و تأخیر نماید.

څلور سوه څلور نوی یمه ماده:

قاضی مکلف دی چې د قضائی نزاهت سره د مخالفو کړو وړو او ویناوو څخه په کلکه ډډه وکړي.

ماده چهار صدونو دو چهارم:

قاضی مکلف است از کردار و گفتار منافی نزاهت قضائی جدا اعتراض نماید.

څلور سوه پنځه نوی یمه ماده:

د قاضی قضاوت د وخت، ځای، موضوع او پېښی د په پام کې نیولو سره تقييد، تخصیص او تجزیه کیدای شی.

ماده چهار صدونو دپنجم:

قضاوت قاضی با نظر داشت زمان، محل، موضوع و حادثه تقييد و تخصیص و تجزیه شده میتواند.

څلور سوه شپږ نوی یمه ماده:

که د دعوی موضوع پور یا د منقولو او غیر منقولو مالونو پیرودل وی او مړ شوی مدعی علیه شرعی وارث ونه لري د دولت د قضایاوو اداره د قضا په وړاندی د مړی قانونی ممثل شمیرل کیږي او محکمه د موضوع په هکله رسیدگی کوي.

ماده چهار صدونو دوششم:

هرگاه موضوع دعوی دین یا خرید اموال منقول و غیر منقول و مدعی علیه متوفای فاقد وارث شرعی باشد اداره قضایای دولت نزد قضا ممثل قانونی متوفی شناخته شده و محکمه در موضوع رسیدگی می نماید.

څلور سوه اووه نوی یمه ماده:

قاضی نه شی کولای په هیڅ ډول سره مدعی، مدعی علیه او شاهدانو ته

ماده چهار صدونو دو هفتم:

قاضی به هیچ وجه نمیتواند به مدعی، مدعی علیه و شهود

تلقين وكړی.

تلقين كند.

څلور سوه اته نوى يمه ماده:

قاضى بايد د هېواد پر نافذو قوانينو او د اسلامي شريعت پر حكمونو باندې د بشپړې احاطې څخه بر سېره د ټولنې پر دود، عاداتو او عمومي عنعنو باندې پوره خبرتيا ولري.

ماده چهار صدونود و هشتم:
قاضى بايد علاوه براحاطه كامل بر قوانين نافذ كشور واحكام شريعت اسلامي بر عرف، عادات و عنعنات عمومي جامعه وقوف كافي داشته باشد.

څلور سوه نهه نوى يمه ماده:

پر اثباتيه مدركونو باندې مستند د قضا حكم د ورثو د يوتن يا د ځينو پرله او پر خلاف د ورثې پر ټولو باندې حكم دى.

ماده چهار صدونودونهم:
حكم قضاء مستند بر مدارك اثباتيه له و عليه يك يا بعضى از وارثين حكم بركللى ورثه است.

پنځه سوومه ماده:

قضا مظهر ده نه مثبت، محكوم به په حقيقت كې ثابت امر دى او قاضى د قانونى او شرعى وړاندې شويو دليلونو پر اساس څرگندوى يى.

ماده پنجصدم:
قضاء مظهر است نه مثبت محكوم به در حقيقت امر ثابت بوده و قاضى آنرا به اساس دلايل ارايه شده قانون و شريعت اظهار مينمايد.

پنځه سوه يوومه ماده:

د قاضى حكم د قانون د صريح حكم د نشتوالى په صورت كې د اسلامي شريعت د اساساتو سره سم صادريرى په محكوم به كې د زور او ځواك لرونكى دى.

ماده پنجصدويكم:
حكم قاضى در صورت عدم موجوديت احكام صريح قانون مطابق به اساسات شريعت اسلامي صادرميگردد داراى قوت و قدرت در محكوم به ميباشد.

پنځه سوه دوه يمه ماده:

صغير، ليونى، معتوه، محبور او غايب په مستقيم ډول شرعى خصم

ماده پنجصدودوم:
صغير، مجنون، معتوه، محبور و غايب نمیتواند مستقیماً خصم شرعى

نه شی کېدای.

واقع شوند.

پنځه سوه دریمه ماده:

د بنساری، ناحیوی، ولسوالۍ او علاقې داری د محکمو پرېکړې چې د مدعی یا مدعی علیه د اقرار یا د مدعی، مدعی علیه یا د هغوی د مورث له اقرار څخه د حکم وړ وثیقي پر اساس یا د شرعي ابرأ پر بنا وی د استیناف وړ نه دی، پورتنی محکمه په دغو موردونو کې د استیناف غوښتنی په رد کولو تصمیم نیسی، مشبوه وثیقي له دی حکم څخه جلا دی.

پنځه سوه څلورمه ماده:

ستره محکمه مکلفه ده د دعوی د سموالی د شرایطو او ورته نورو په هکله د دی قانون د حکمونو د اغیزمن تطبیق په خاطر ځانگړي قاعدی او لایحی چې د ستری محکمی د عالی شورا له خوا تصویب شوی وی وضع کړی.

پنځه سوه پنځمه ماده:

د علاقې داری او ولسوالی د محکمو پرېکړې چې د حکم سببونه پکی لوړه (حلف) یا د لوړی اسقاط وی د لاندنیو اجراآتو تابع دی:

ماده پنجدوسوم:

فیصله های محاکم شهری، ناحیوی، ولسوالی وعلاقه داری که به اساس اسباب اقرار مدعی یا مدعی علیه یا وثیقه مدار حکم از اقرار مدعی و مدعی علیه ومورث شان یا ابرای شرعی مبنی باشد، غیر قابل استیناف است محکمه فوقانی دراین موارد به رد استیناف طلبی تصمیم اتخاذ مینماید، وثایق مشبوه ازین حکم مستثنی است.

ماده پنجدو چهارم:

ستره محکمه مکلف است به منظور تطبیق مؤثر احکام این قانون قواعد و لوايح خاص که به تصویب شورای عالی ستره محکمه رسیده باشد درمورد شرایط صحت دعوی وامثال آن وضع نماید.

ماده پنجدو پنجم:

فیصله های محاکم علاقې داری و ولسوالی که اسباب حکم درآن حلف (سوگند) و یا اسقاط حلف باشد تابع اجراآت ذیل است:

1- هرگاه فیصله مذکور در محکمه فوقانی نقض شود مراتب احکام

1- که نوموړی پرېکړه په پورتنی محکمه کې نقض شی د دی قانون د

فصل چهارم باب سوم اين قانون رعايت ميگردد.

2- در صورتيكه فيصله مذكور در محكمه فوقاني قابل نقض ديده نشود و مدعي مطالبه اقامه شهود را داشته باشد ديوان مربوط محكمه ولايت و محكمه معادل آن طي قرار قضائي قضيه را غرض دوران اقامه شهود به محكمه مربوط راجع مينمايد.

3- در محكمه ايكه قضيه به آن احاله گرديده صرف موضوع اقامه شهود درج فورمه جديد دعوي گرديده و از مدعي غرض احضار شهود استحضاري اخذ ميشود دوران مجدد دعوي به اين منظور ايجاب تقديم صورت دعوي جديد رانمي نمايد.

4- ميعاد آوردن شهود بعد از داير شدن مجدد دعوي در محكمه اول يك ماه ميباشد.

5- هرگاه مدعي اقامه شهود نمود و شهود مذكور قبول يا رد شد در هر دو حال قضيه بايد محاكم فوقاني را طي نمايد.

در بيم باب د خلورم فصل د حكمونو مراتب په پام كې نيول كيږي.

2- په هغه صورت كې چې نوموړي پرېكړه په پورتنۍ محكمه كې د نقض وړونه گڼل شي او مدعي د شاهدانو د اقامه كولو غوښتونكي وي د ولايت د محكمې اړوند ديوان او د هغې انډول محكمه د قضائي قرار په ترڅ كې قضيه د شاهدانو د اقامه كولو د دوران له پاره اړوندې محكمې ته استوي.

3- په هغه محكمه كې چې قضيه ورته احاله شوي ده يوازي د شاهدانو د اقامي موضوع د دعوي په نوي فورمه كې درج كيږي او له مدعي څخه د شاهدانو د حاضرولو په خاطر استحضاري اخيستل كيږي. د دې منظور له پاره د دعوي نوي دوران د نوي صورت دعوي د وړاندې كولو غوښتونكي نه دي.

4- په لومړۍ محكمه كې د دعوي د بيا داېرېدلو نه وروسته د شاهدانو د راوړلو موده يوه مياشت ده.

5- كه مدعي شاهدان اقامه كړل او نوموړي شاهدان قبول يا رد شول، په دواړو حالتونو كې بايد قضيه پورتنيو محكمو څخه تېره شي.

6- هرگاه مدعی در ميعاد يک ماه از احضار شهود عاجز بماند فيصله اول کسب قطعيت مينمايد.

7- رويت قانونی قضيه به محکمه اول جهت اقامه شهود حيثيت مکمل فيصله اول را داشته استينافی نبوده تابع محصول مرافعوی نميباشد.

ماده پنجد و ششم:

اين قانون يکماه بعد از نشر در جريده رسمی نافذ و با انفاذ آن اصولنامه اداري محاکم عدلی مؤرخ 20 برج میزان 1338 با ضمايم آن، اصول اجراءات محاکمات حقوقی عدلی مؤرخ اول جدی سال 1337 اصولنامه اصول تعيين ميعاد دعاوی ابتدایی و استماع مرافعه و تميز در دعاوی حقوقی و جزائی مؤرخ 27 سنبله سال 1324 باتمام ضمايم وتعديلات مربوط و ماده واحده اصول محاکمات اداري نافذ 24 جدی 1331 و احکام ساير قوانين و اسناد تقينی که با احکام اين قانون مغايرت داشته باشد ملغی شناخته ميشود.

6- که مدعی د یوی میاشتی په موده کې د شاهدانو له حاضرولو څخه عاجز شی لومړنۍ پریکړه قطعیت مومی.

7- د شاهدانو د اقامی له پاره لومړی محکمی ته د قضیې قانونی وړاندی کېدل د لومړنۍ پریکړې بشپړوونکی حیثیت لری، استینافی نه دی، د مرافعوی محصول تابع نه دی.

پنځه سوه شپږمه ماده:

دا قانون په رسمی جريده کې له خپريدو نه يوه مياشت وروسته نافذیږي او ددې په نافذیدو سره د 1338 د تللی د میاشتی د شلمی نېتی د عدلی محکمو اداري اصولنامه د هغی له ضمیمو سره، د 1337 کال د جدی د لومړی نېتی د حقوقی عدلی محاکماتو د اجراءاتو اصول د 1324 کال د سنبلی د اووه ویشتمی نېتی د لومړنیو دعاوو د مودی د ټاکلو د اصولو او په حقوقی او جزائی دعاوو کې د مرافعی او تمیز د استماع اصولنامه د ټولو اړوندو ضمیمو او تعديلاتو او د 1331 د جدی د خلیر ویشتمی نېتی نافذ شوی د محاکماتو د اصولو واحده ماده او د هغو نورو قوانینو او تقیني سندونو حکمونه چې د دی قانون له حکمونو سره توپیر ولری لغوه گڼل کیږی.